

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE METİN DEĞİŞTİRİMİ: MUSTAFA
KUTLU'NUN “HAYAT GÜZELDİR” HİKÂYESİ
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLTEN GÜDEK

İSTANBUL, 2021

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK
ÖĞRETİMİNDE METİN DEĞİŞTİRİMİ: MUSTAFA
KUTLU'NUN “HAYAT GÜZELDİR” HİKÂYESİ
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GÜLTEN GÜDEK
(190521011)**

**Danışman
(Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL)**

İSTANBUL, 2021

12/07/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda 190521010 numaralı Gülten GÜDEK'in hazırladığı "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Değişirimi: Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" Hikâyesi Örneği " konulu Yabancılara Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 12/07/2021 Pazartesi günü saat 15:00 'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20... tarihinde, saat ...:.... da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının
.....
şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL	12/07/2021	KABUL
Doç. Dr. Muhammet Sani ADIGÜZEL	12/07/2021	KABUL
Prof. Dr. Alpaslan OKUR	12/07/2021	KABUL
(İkinci Danışman) *.....	.../.../20...
*.....	.../.../20...

*2. Danışman varsa doldurulacak

BEYAN/ ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Gülten GÜDEK

İmza

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı tamamlamada benden bilgi ve desteklerini esirgemeyen her daim büyük bir sabırla, enerjisiyle yolumu aydınlatan, zorlu tez sürecindeki Őansım olarak nitelendirdiğim, örnek aldığım, kıymetli hocam Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİREL'e öncelikle sonsuz teŐekkürlerimi sunuyorum.

Tez savunmamda değerli görüşleri ile büyük katkısı olan, yolumu aydınlatan desteğini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Alpaslan OKUR'a, akademik hayatımda güler yüzüyle engin bilgilerinden istifade ettiğim değerli hocam Doç. Dr. Muhammet Sani ADIGÜZEL'e teŐekkürü bir borç bilirim.

Uygulama alıŐması süresince kurum içerisinde uygulama yapmama izin veren ve desteklerini esirgemeyen Sakarya TÖMER müdürü Doç. Dr. Muhammet HÜKÜM'e ve sevgili meslektaŐım Sevcihan AHMET'e yardımlarından ötürü teŐekkürlerimi sunuyorum.

Varlık sebebim, değerlim, dualarıyla her daim yanımda olan canım annem Seher MUCAN'a, onunla geçirebileceğim değerli zamanlardan aldığım, kıymetlim, canım kızım Zeynep Elif GÜDEK'e ve varlığıyla ailemize g veren sevgili eŐım Orhan GÜDEK'e sonsuz teŐekkürlerimi sunuyorum.

Gülten GÜDEK

İmza

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE METİN DEĞİŞTİRİMİ: MUSTAFA KUTLU’NUN “HAYAT GÜZELDİR” HİKÂYESİ ÖRNEĞİ

Gülten GÜDEK

ÖZET

Dil, sesli göstergeler dizgesi olarak insanların iletişim kurabilmelerini sağlayan bir araçtır. Dilin, canlı bir varlık olması özelliğiyle, bir ulusa ait toplumsal hafızayı ve kültürel öğeleri dilde bulmak mümkündür. Bir türkü, bir masal, bir şiir, vb. toplumsal kültürün taşıyıcı öğeleridir. Geçmişten günümüze değerli kültür varlığımızı bu öğeler yardımıyla ileri kuşaklara taşımak öncelikle dil aracılığıyla mümkündür. İkinci/yabancı bir dili öğrenmekse o dille beraber dile ait kültürü de öğrenmekle mümkündür.

Yabancı dil öğretiminde, temel kaynak olan ders kitapları içerisindeki metinlerin, geçmişten geleceğe bir köprü vazifesi görüp içinde yüzyılların birikimini barındırması gerekmektedir. Ders kitaplarındaki metinlerin seçimi konusu bu hususta büyük önem taşımaktadır. Ders kitaplarındaki metinler, dil öğretimini önceleyen metinlerdir. Ancak öğrenciler, dil öğretimi dışında, hedef dile ait söz varlığını ve o dilin ait olduğu kültürün en güzel örneklerini, doğal yollarla edinebilmeleri bakımından, edebî niteliği bulunan metinlere de ihtiyaç duyarlar. Bu metinler, ders dışı bireysel öğrenmenin desteklenmesi ve okuma anlamaya katkı sunması bakımından önemlidirler. Edebî metinler dil öğretiminde kültür taşıyıcılığı özelliğiyle kültür aktarımına destek sağlarken sözcüklerin cümlede bağlam içerisinde kullanımına da örnek teşkil ederler. Öğrenciler dilini öğrendiği ve dolayısıyla da yabancı olduğu toplumun kaidelerini ve dilinin inceliklerini metinler yoluyla dolaylı yoldan öğrenecek ve öğrendiklerini pekiştirme fırsatı bulabilecek, okuma

becerilerini geliştirebileceklerdir. Ancak edebî metinler düzey üstü yapıları, sözcükleri içermesi bakımından özellikle temel seviyedeki öğrenciler için uygun değildir. Bu durum, öğrencilerin problem yaşamasına neden olmaktadır. Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde metin değiştirimi yapılması hususu bu noktada önem arz etmektedir.

Sözü edilen ihtiyaç ve gerekliliklerden hareketle bu çalışmanın amacı, Türk edebiyatından seçilen bir eserin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için metin değiştiriminin yapılması ve öğrencilerin bu metni anlama düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan çalışma, iki farklı aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, doküman analizi yöntemiyle Türk edebiyatının günümüz önemli hikâyecilerinden olan Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" kitabından "Caney" ve "Çiçek Tefsiri" isimli metinlerinin, temel seviye olan A2 düzeyine, metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde metin değiştirimi yapılmıştır. İkinci aşamada ise Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 düzeyindeki öğrencilerin, değiştirilmiş metinleri anlama düzeylerini belirlemek amacıyla nicel araştırma desenlerinden son test kontrol gruplu deneysel bir çalışma yapılmıştır. İkiye ayrılan öğrenciler seçkisiz olarak kontrol ve deney grubuna ayrılmıştır. Kontrol grubunda 20, deney grubunda 20 A2 öğrencisi bulunmaktadır. Kontrol grubuna özgün metinler, deney grubuna değiştirimi yapılmış metinler, anlama testleri ile birlikte sunulmuştur. Anlama testlerinde 10 adet çoktan seçmeli soru bulunmaktadır. Anlama testleri ile toplanan verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmış ve SPSS programı aracılığıyla gruplar arasındaki fark incelenmiştir.

Çalışma sonucunda özgün metni okuyan öğrencilerin anlama düzeylerinin ve soruları doğru cevaplama oranlarının düşük olduğu; değiştirilmiş metni okuyan öğrencilerin anlama düzeylerinin ve soruları doğru cevaplama oranlarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, araştırma kapsamında değiştirimi yapılmış olan metinlerin A2 seviyesi öğrencilerinin okuma anlama düzeylerine uygun olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Türkçe Eğitimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Metin Değiştirimi, Metin Uyarlaması, Mustafa Kutlu.

TEXT MODIFICATION IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: THE SHORT STORY OF MUSTAFA KUTLU'S "HAYAT GÜZELDİR"

GÜLTEN GÜDEK

ABSTRACT

Language, as a set of audible signs, is a means by which people can communicate. With the feature of language being a living entity, it is possible to find the social memory and cultural elements of a nation in language. A song, a fairy tale, a poem, etc. are the carrier elements of social culture. It is possible to carry our valuable cultural assets from the past to the present with the help of these elements, primarily through language. Learning a second/foreign language is possible by learning the language's culture along with that language.

In foreign language teaching, the texts in the textbooks, which are the main source, should serve as a bridge from the past to the future and contain the accumulation of centuries. The issue of selection of texts in textbooks is of great importance in this regard. Texts in textbooks are texts that prioritize language teaching. However, apart from language teaching, learners also need literary texts in order to acquire the vocabulary of the target language and the best examples of the culture to which that language belongs ways to natural. These texts are important in terms of supporting extracurricular individual learning and contributing to reading comprehension. While literary texts support the transfer of culture with their cultural carrier feature in language teaching, they also set an example for the use of words in the context in a sentence. The learners will learn the rules and subtleties of the language of the society in which they are learning the their language and therefore they are unfamiliar, indirectly through texts, and will have the opportunity to reinforce what they have learned and improve their reading skills. However, literary texts are not suitable for learners at the basic level in terms of their supra-level

structures and words. This situation causes learners to have problems. In this context, it is important to text modification within the framework of textlinguistic criteria.

Based on the aforementioned needs and requirements, the aim of this study is to text modification of a selected work from Turkish literature for learners who learn Turkish as a foreign language and to determine the level of understanding of the learners. For this purpose, the study consists of two different stages. In the first stage, the texts named “Caney” and “Çiçek Tefsiri” from the book “Hayat Güzeldir” by Mustafa Kutlu, one of the most important writer of Turkish literature, were modified text to the basic level A2, within the framework of textlinguistic criteria, using the document analysis method. In the second stage, an experimental study was conducted with a post-test control group, one of the quantitative research designs, in order to determine the level of comprehension of modified texts of A2-level learners who learn Turkish as a foreign language. The Learners were randomly divided into two groups as control and experimental groups. There are 20 A2 learners in the control group and 20 in the experimental group. The original texts to the control group and the modified texts to the experimental group were presented through comprehension tests. There are 10 multiple-choice questions in the comprehension tests. Data were collected by these comprehension tests. Descriptive analysis was used in the analysis of the data and the difference between the groups was examined through the SPSS software.

As a result of the study, it was found that the comprehension levels of the learners who read the original text and the rate of answering the questions correctly were low; It has been observed that the comprehension levels of the learners who read the modified text and the rate of answering the questions correctly increased. This result showed that the modified text within the scope of the research was more suitable for A2 level learners and increased the learners' level of understanding.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Text Modification, Text Adaptation, Mustafa Kutlu, Turkish Teaching.

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin dışında, edebî niteliği bulunan metinlerin de kullanılabilmesi açısından, bilimsel ölçütler kullanılarak metin değiştirimi yapılması ve öğrencilerin değiştirimi yapılan edebî metinleri anlama düzeylerinin araştırılmasıdır.

Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışma, iki farklı aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, Türk edebiyatının günümüz önemli hikâyecilerinden olan Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" adlı kitabından seçilen iki hikâye 'Caney' ve 'Çiçek Tefsiri' Türk kültürünü ve güncel Türkçe konuşurlarının dil özelliklerini yansıttığı gerekçesiyle uygun görülmüş olup söz konusu hikâyelerin metinsellik ölçütlerinden bağdaşıklık ve bağlaşıklık ölçütleri çerçevesinde, temel dil seviyesi olan A2 düzeyinde, "metin değiştirimi" yapılmıştır. İkinci aşamada ise Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 düzeyindeki öğrencilerin değiştirilmiş metinleri anlama oranlarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda anlama testleri aracılığıyla veriler toplanmıştır. Doğru ve yanlış cevapların yüzdeleri betimsel olarak araştırılmış ve grupların testi anlama puanlarındaki farklılıklar incelenmiştir. Çalışma sonucunda özgün metni okuyan öğrencilerin anlama puanlarıyla değiştirilmiş metni okuyan öğrencilerin anlama puanları karşılaştırılmıştır. Sonuçlar değerlendirildiğinde araştırma kapsamında değiştirimi yapılmış A2 seviyesi metnin öğrenciler için uygunluğu, bu metinlerle ilgili öğrencilerin soruları doğru cevaplama ve metinleri anlama oranlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Yapılan tez çalışmasının ilk bölümünde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, varsayımlar ve tanımlar sunulmuştur. İkinci bölümde; araştırmaya ait kuramsal çerçeveye yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, araştırma kapsamında, "İlgili Araştırmalar" başlığı altında metin değiştirimi ile ilgili yapılmış çalışmalar ve alanyazın taraması sonucu bulunmaktadır. Dördüncü bölümde, yöntem, araştırmanın modeli, incelenen dokümanlar ve araştırmanın evreni/örneklemi, verilerin toplanması ve araçları, verilerin analizi, değiştirilmiş metinlere yönelik uzman görüşleri ve yayın etiği kurulu kararı bulunmaktadır.

Beşinci bölümde araştırmaya ait bulgular bulunurken altıncı bölümde ise tartışma, araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

Çalışma sonunda elde edilen A2 düzeyine değiştirilmiş metinler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında ders kitapları dışında farklı kaynak ve materyal ihtiyacının giderilmesine katkı sağlaması amacıyla öğretici ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ	ix
TABLO LİSTESİ	xiv
ŞEKİL LİSTESİ	xv
KISALTMALAR	xvi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
1.1. PROBLEM DURUMU.....	3
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ALT AMAÇLARI.....	5
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	6
1.4. SINIRLILIKLAR.....	8
1.5. VARSAYIMLAR.....	8
1.6. TANIMLAR.....	9
İKİNCİ BÖLÜM	11
KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE OKUMA BECERİSİ.....	11
2.2. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE METİN.....	15
2.3. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE OKUMA-ANLAMA BECERİSİNİN KAZANDIRILMASINDA METNİN ÖNEMİ.....	18
2.4. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TÜRK EDEBİYATI ESERLERİNİN KULLANIM İHTİYACI.....	21
2.5. METNİN YAPISI.....	22
2.5.1. Başlık.....	23
2.5.2. Konu.....	24
2.5.3. Olay Örgüsü.....	24
2.5.4. Kişiler.....	25
2.5.5. Zaman.....	25

2.6. METNİN TÜRLERİ	26
2.6.1. Özgün (Otantik) Metinler.....	27
2.6.2. Yapay (Kurma) Metinler.....	29
2.7. METİN DEĞİŞTİRİMİ NEDENLERİ	30
2.8. METİN DEĞİŞTİRİMİ TÜRLERİ.....	32
2.8.1 Sadeleştirme.....	33
2.8.2. Genişletme.....	34
2.8.3. Kolaylaştırma	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	37
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	37
3.1. DOKTORA TEZLERİ.....	37
3.2. YÜKSEK LİSANS TEZLERİ	37
3.3. ALANYAZIN TARAMASININ SONUCU.....	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	42
YÖNTEM.....	42
4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	42
4.2. İNCELENEN DOKÜMANLAR VE ARAŞTIRMANIN EVRENİ/ ÖRNEKLEMİ	43
4.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	46
4.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	46
4.5. VERİLERİN ANALİZİ	47
4.6. DEĞİŞTİRİLMİŞ METİNLERE YÖNELİK UZMAN GÖRÜŞLERİ.....	50
4.7. YAYIN ETİĞİ KURULU KARARI.....	54
BEŞİNCİ BÖLÜM	55
BULGULAR	55
5.1. ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN METİNLERİN A2 DÜZEYİNE DEĞİŞTİRİMİNE YÖNELİK BULGULAR	55
5.2. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN ÖZGÜN METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR	69

5. 3. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN DEĞİŞTİRİLMİŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR	76
5. 4. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ÖZGÜN VE DEĞİŞTİRİMİ YAPILMIŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR.....	82
ALTINCI BÖLÜM	86
6.1. TARTIŞMA	86
6.2. SONUÇ	87
6.2.1. ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN METİNLERİN A2 DÜZEYİNE DEĞİŞTİRİMİNE YÖNELİK SONUÇLAR.....	87
6.2.2. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN ÖZGÜN METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK SONUÇLAR	88
6.2.3. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN DEĞİŞTİRİLMİŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK SONUÇLAR.....	89
6.2.4. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ÖZGÜN VE DEĞİŞTİRİMİ YAPILMIŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNDE FARKLILIKLARA YÖNELİK SONUÇLAR	90
ÖNERİLER	91
KAYNAKÇA	93
EKLER	98

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Araştırma Kapsamında İncelenen Hikâyeler	43
Tablo 2. Özgün Metin Katılımcıları	44
Tablo 3. A2 Metinlerin Katılımcıları.....	45
Tablo 4. “Caney” Metnine Yönelik Verilerin Normal Dağılım Analizi	49
Tablo 5. “Çiçek Tefsiri” Metnine Yönelik Verilerin Normal Dağılım Analizi	49
Tablo 6. “Caney” Metninin A2 Düzeyine Değiştirimi	55
Tablo 7. “Çiçek Tefsiri” Metninin A2 Düzeyine Değiştirimi	61
Tablo 8. “Caney” Özgün Metnine Verilen Öğrenci Cevapları	69
Tablo 9. “Caney” Özgün Metninden Alınan Öğrenci Puanları.....	72
Tablo 10. “Caney” Özgün Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması... 72	
Tablo 11. “Çiçek Tefsiri” Özgün Metnine Verilen Öğrenci Cevapları	72
Tablo 12. “Çiçek Tefsiri” Özgün Metninden Alınan Öğrenci Puanları	75
Tablo 13. “Çiçek Tefsiri” Özgün Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması	75
Tablo 14. “Caney” Değiştirilmiş Metindeki Sorulara Verilen Cevaplar.....	76
Tablo 15. “Caney” Değiştirilmiş Metninden Alınan Öğrenci Puanları.....	78
Tablo 16. “Caney” Değiştirilmiş Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması	79
Tablo 17. “Çiçek Tefsiri” Değiştirilmiş Metindeki Sorulara Verilen Cevaplar.....	79
Tablo 18. “Çiçek Tefsiri” Değiştirilmiş Metninden Alınan Öğrenci Puanları.....	81
Tablo 19. “Çiçek Tefsiri” Değiştirilmiş Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması	81
Tablo 20. “Caney” Özgün ve Değiştirimi Yapılmış Metinlerin Soru Bazında Doğru Cevaplanma Yüzdesine Yönelik Bulgular	82
Tablo 21. “Caney” Özgün ve Değiştirilmiş Metinlerine Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları	83
Tablo 22. “Çiçek Tefsiri” Özgün ve Değiştirimi Yapılmış Metinlerin Soru Bazında Doğru Cevaplanma Yüzdesine Yönelik Bulgular	83
Tablo 23. “Çiçek Tefsiri” Özgün ve Değiştirilmiş Metinlerine Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	85

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1. “Caney” A2 Metni Uzman Görüşleri	51
Şekil 2: “Çiçek Tefsiri” A2 Metni Uzman Görüşleri	53

KISALTMALAR

akt.	Aktaran
TÖMER	Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
bkz.	Bakınız
YEE	Yunus Emre Enstitüsü
s.	sayfa/sayfalar
TMV	Türkiye Maarif Vakfı
T.	Tümce
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
Ö.	Öğrenici
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
TUD	Türkçe Ulusal Derlemi
vb.	ve benzeri

GİRİŞ

İnsan nüfusunun hızla çoğalmasıyla birlikte uluslararası ilişkiler, ekonomik, siyasi, kültürel ve daha pek çok gereksinim sebebiyle artan iletişim ihtiyacı, başka dillerin öğrenimini de zorunlu kılmıştır. Gün geçtikçe artan bu ihtiyaçla birlikte Türkiye'nin tarihî ve kültürel arka planı, jeopolitik konumu ve giderek artan etki alanından kaynaklı olarak dünyada Türkçe öğrenmeye yönelik ilgi ve talep çoğalmıştır. Bu talebi karşılamak amacıyla yurt dışı ve yurt içinde birçok kurum ve kuruluş tarafından Türkçenin öğretimi sistemli bir şekilde yapılmaktadır. Bununla birlikte her geçen gün artan ihtiyaç karşılamak amacıyla alanın daha bilimsel bir nitelik kazanabilmesi için Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili araştırma ve çalışmalar da ivme kazanmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında öğretim çoğunlukla ders kitapları ile yapılmaktadır. Ancak ders kitapları dışında okuma parçaları ve edebî niteliği bulunan metinlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç karşılamak ve farklı metin türlerini alana kazandırmak amaçlı olarak, seviyeye uygun metin değişimleri yapılmaktadır. Üzerinde çokça tartışmalar yapıldığı metin değiştirimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha çok, edebî özelliği bulunan metinlerin öğrenciler tarafından anlaşılmasını sağlamak amacıyla metinleri düzeye uygun hâle getirmeyi hedeflemektedir. Edebî metinler sayesinde öğrenciler, Türk toplumunun düşünce yapısını ve kültürel değerlerini öğrenecek, hedef dille ilgili söz varlıklarını geliştirecek ve dil bilgisi yapılarını pekiştireceklerdir. Bundan dolayı birer kültür taşıyıcısı olmaları ve hedef dilin edebî kullanım örneklerini teşkil etmeleri bakımından ders kitaplarında edebî metinlere yer verilmektedir. Demirel'e (2019) göre edebî metinler öğrencinin ilgi ve güdülenme düzeyinin de artmasına katkı sağlamaktadır. Ancak özellikle temel düzeyde öğrenciler okuduğu metni anlamlandırmada, olay sıralamasını kavramada, bağlamdan metnin ana fikrini ve mesajını anlamak gibi konularda zorlanmaktadırlar. Keskin ve Okur'a (2013, s. 300) göre metinler, öğrencinin okuma düzeyi, zihinsel düzeyi ve ilgileriyle her zaman eşleşmeyebilir. Bu nedenleri göz önünde bulunduran eğitimciler ve yayımcılar, doğru metin seçimine ve bu metinleri öğrencinin dil düzeyine göre uyarlamaya özen göstermektedirler. Bu sebeplerden dolayı metin değişimleri önem kazanmaktadır.

Son yıllarda metin değiştirmi çalışmalarının sayısı oldukça artmış, gerek niversiteler gerek bazı özel yayınevleri Türk edebiyatının önemli eserlerini seviyelendirerek Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyenlerin kullanabilmeleri için yayımlamışlardır. Bu çalışmanın amacı, tüm bu ihtiyaçlar ve öneme dayanarak Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" hikâye kitabından seçilen iki metnin, metin değiştirm ltleri çerçevesinde A2 düzeyine değiştirmi ve öğrencilerin bu metinleri anlama düzeylerinin araştırılmasıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. PROBLEM DURUMU

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi maksadıyla geçmişten günümüze çok sayıda sözlük, dil bilgisi ve ders kitabı hazırlanmıştır. A1 düzeyinden itibaren okuma metinlerini görmeye başlayan öğrenciler, düzeylerine ve yaşlarına uygun olarak ders kitaplarının dışında, okuma anlama becerilerini geliştirebilecek okuma kitaplarına ya da metinlere ihtiyaç duymaktadırlar. Bakan'a (2012, s. 60) göre metinler veya okuma kitapları öğrencilerin dilsel, zihinsel, sosyal ve hedef dile ait kültürel bilincini geliştirmede önemli bir yere sahiptir. Sınıf ortamında ders anlatırken öğretmenler tarafından, hangi yöntem ve tekniğin kullanılması gerektiği kadar metinlerin seçimi de önem arz etmektedir. Öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek maksadıyla seçilecek en uygun metinlerin neler olacağı ise Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde tartışma ve araştırma konusu olmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, okuma becerisinin seviyelere göre metinlerle yapılması ve metinlerde seviyeye uygun sözcüklerin kullanılması hususları önem taşımaktadır. Bu bağlamda pek çok çalışma yapılmış ve öğrenci düzeyine uygun metinlerin kullanılması tavsiye edilmiştir (Bölükbaş, 2015). Yoğunlaştırılmış dil bilgisinin öğretilmesi amacıyla seviyeye uygun yapay metinler de üretilmekte ve bu durum öğrencinin edebî zevk veren Türk edebiyatından uzak kalmasına neden olmaktadır. Demircan'a göre (1990) "Yapay metinler, gerçek hayatla doğrudan ilişkili değildir ve öğrenciye doğrudan eyleme dökülemeyecek yaşam örnekleri sunmaktadır. Özgün metinler ise gerçek yaşam ile doğrudan ilişkili, okura/alıcıya gerçek hayatta yararlı olabilecek edimsel bilgileri sağlamaya yöneliktir" (s. 100). Bunun yanında özgün metinler, temel seviyelerde öğrenciye uzun ve zor gelmektedir (Kökçü 2020, s. 220). Bunun nedeni; metinlerde yer alan öğrencilerin bilmediği dil bilgisi yapıları, yoğun mecazlar, metindeki gönderimler, sıklığı az olan sözcükler ve benzerleridir. "Dili öğrenmek isteyen öğrenciler hedef dile ait bir hikâyeyi okumak ve anlamak isterler fakat ileri seviyedeki bir öğrencinin yaşayabileceği bu durumu temel seviye ve orta seviyelerdeki öğrenciler için sağlamak pek de kolay değildir" (Keskin ve Okur, 2013, s. 294). Metin değiştirim

ölçütleri çerçevesinde değiştirmi yapılan metinler bu noktada önem arz etmektedir. “Metin değiştirmi denince akla ilk olarak sadeleştirme ile gereksiz sözcüklerin atılması ve sözcük sıklığı düşük olan sözcükleri, sıklığı yüksek olan sözcüklerle değiştirmek gelmektedir. Fakat metin değiştirmi bu şekliyle yüzeysel olmakta ayrıca metnin edebî ve anlamsal değerine zarar vermektedir.” (Durmuş, 2013a). Bunlarla birlikte metin değiştiriminde metnin bağlamına ve tutarlılığına dikkat edilerek gönderimleri açık hâle getirmek, düzey üstü olan dil bilgisi yapılarını kelimelerle ifade etmek, anlamı bilinmeyen bir kelimeyi açıklama yaparak yeni kelime ile anlamlı hâle getirmek, anlatımı zorlaştıran cümleyi yeniden yazmak gibi pek çok işlem de uygulanmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında metin değiştirime yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde birçok çalışmanın var olduğu görülmektedir. (Aktan, 2019; Ay, 2020; Bakan, 2012; Demirel, 2019; Eroğlu, 2015; Gürler, 2017; Erdem İpek, 2018; Kaya, 2018; Kaymaz, 2018; Kökçü, 2020; Kutlu, 2015; Kutlu, 2021; Özmen, 2019; Süner, 2018; Yaşar, 2019; Yazok,2020) Metin değiştirmi çalışmalarının genel olarak orta düzeyde (B1- B2) ve Ömer Seyfettin, Sait Faik Abasıyanık gibi yazarlar üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu çalışmalar içerisinde Bakan (2012), Sait Faik’in “Meserret Otel” başlıklı hikâyesini metinbilimsel ölçütler çerçevesinde B1 seviyesine sadeleştirmiştir. Eroğlu (2015), Ömer Seyfettin’in “Üç Nasihat” isimli hikâyesini metinbilimsel ölçütler çerçevesinde B1 seviyesine sadeleştirmiştir. Süner (2018), Refik Halit Karay’ın “Eskici” isimli hikâyesini B1 seviyesine sadeleştirmiş ve okuma becerisine yönelik ölçme uygulaması yapmıştır.

Sözü edilen çalışmaların genel olarak orta düzeyde (B1- B2) ve Sait Faik Abasıyanık, Ömer Seyfettin, Refik Halit Karay gibi yazarlar üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Alanyazın taraması sonucunda Mustafa Kutlu hikâyeleri ile ilgili “Ya Tahammül Ya Sefer” isimli hikâyenin B1 seviyesine değiştirmisi (Erdem İpek, 2018) ile “Hayat Güzeldir” isimli hikâyenin B1 seviyesine değiştirmisi (Demirel, 2019), olmak üzere yalnızca iki çalışma yapıldığı gözlemlenmiştir. Oysaki Mustafa Kutlu, günümüz hikâyeciliğinin önemli isimlerindedir. Mustafa Kutlu’nun, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ve metin değiştirmisi noktasındaki önemi şöyle açıklanabilir:

- ❖ Öykülerinde dil öğretiminde özellikle vurgulanan İstanbul Türkçesini akıcı bir biçimde kullanması,
- ❖ Anadolu, köy, kasaba hayatından örneklere sıkça yer vermesi,
- ❖ Sosyal değişme, göç, çocukluk, işsizlik, yoksulluk ve şehirleşmenin getirdiği sorunları dolayısıyla yaşayan güncel hayatı hikâyelerinin arka planına yerleştirmesi,
- ❖ Mekânlarını sıradan ve günlük hayatın içinden seçmesi,
- ❖ İnsanlık durumlarını anlatan evrensel konuları ele alması,
- ❖ Okuyucunun onun hikâyelerinde kendinden bir şeyler bularak özdeşleşme yaşaması,
- ❖ Ayrıca anlatım noktasında akıcı ve canlı bir üsluba sahip olmasından ileri gelmektedir (Tosun 2004, s. 40).

Bu bağlamda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Mustafa Kutlu'yu tanıması önemlidir. Mustafa Kutlu'nun metin değiştirimi yapılan hikâyelerine yönelik az sayıda yapılan çalışmaların ise Türkçeyi yabancı dil olarak B1 seviyesinde öğrenenler için olduğu ve temel seviye olan A2 düzeyinde Türkçe öğrenenler için herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Oysaki öğrencilerin temel seviyelerden itibaren günümüz yazarlarına ait metinlerle karşılaşmaları hem söz varlıklarına hem kültürel birikimlerine katkı sağlayacak; daha sonra ise farklı eserleri de merak ederek okuma yapmalarına yardımcı olacaktır. Bu bağlamda Mustafa Kutlu'ya ait farklı hikâye metinlerinin A2 seviyesine değiştiriminin yapılması bir ihtiyaçtır.

Günümüz modern yazarlarını, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen öğrencilerle temel seviyelerden itibaren tanıştırmak ve bu yazarların metinlerinin öğrenciler tarafından anlaşılma düzeylerinin ne olduğunu belirlemek, bu çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ALT AMAÇLARI

Bu çalışmanın amacı, problem durumunda sözü edilen önem ve ihtiyaçlara binaen Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencileri temel seviyeden itibaren günümüz yazarlarıyla ve edebî eserleriyle tanıştırmak, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına yeni metinler kazandırmak ve alanda aktif olarak görev alan

öğreticilere ek materyaller sağlamak amacıyla metin değiştirimi yapmak ve bu değiştirimin öğrencilere uygunluğunu tespit etmektir.

Bu amaçla yapılan çalışma iki aşamadan oluşmuştur. Birinci aşamada, metin değiştirimi yoluyla Türk edebiyatının günümüz önemli hikâyecilerinden olan Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" kitabından seçilen iki hikâyenin temel seviye olan A2 düzeyine metin değiştiriminin yapılması amaçlanmıştır. Bu aşamanın alt amacı şu şekildedir:

1. Araştırma kapsamında seçilen metinlerin A2 düzeyine değiştirimi nasıldır?

İkinci aşamada ise yapılan metin değiştiriminin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için A2 düzeyine uygunluğunu tespit etmek amacıyla uygulama çalışması yapılmıştır. Bu aşamanın alt amaçları şu şekildedir:

2. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin araştırma kapsamında seçilen özgün metinleri anlama düzeyleri nedir?
3. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin araştırma kapsamında seçilen değiştirilmiş metinleri anlama düzeyleri nedir?
4. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin özgün ve değiştirilmiş metinleri anlama düzeylerinde anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yabancı dil öğretimi geçmişten günümüze farklı sebeplerle yapılmış, artan bir taleple de yapılmaya devam etmektedir. Yabancı dil öğretimi dendiği zaman sınıf içinde en sık başvuru materyallerin ders kitapları olduğu görülmektedir. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne göre (2013) hazırlanmış söz konusu yabancı dil ders kitapları için ise en önemli kaynak metinlerdir.

Öğrencilerin günlük hayatta karşılaştığı dil bölgeden bölgeye, kişiden kişiye farklılık gösterse de edebî değeri olan metinlerin dili "standart dil"dir. Yabancı dil öğretiminde bu standart dil öğretmenler tarafından ders ortamında konuşularak ve öğretilerek özellikle desteklenmektedir. Dil öğretiminde çeşitliliği, ilgi ve güdülenmeyi arttırabilmek için farklı metin türlerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak her metin türü derslerde kullanılmaya elverişli olmamaktadır. Dil öğretiminde son zamanlarda kurma metinler yerine yazınsal değeri bulunan metinlerin hedef dil

öğrencileri üzerinde gerçek yaşamsal örnekleri sunması, iletişimsel beceriyi arttırması bakımından öğrenmeyi olumlu desteklediği görülmüştür. Krashen'in, "+1 anlayış girdi" kuramına göre mevcut dil seviyesinin biraz üzerinde metinler ile öğretim yapılmalıdır ancak yapay ve kurma metinler bunu sağlamamaktadır. Özgün metinler ise bu noktada büyük değer taşımaktadır (Bölükbaş, 2015, s. 924-926).

Özellikle temel seviyede dil öğrencileri, özgün metinlerin okunması sırasında metindeki sözcüklerin sık kullanılan sözcüklerden oluşmaması, metinlerde kurallı cümle yapısına dikkat edilmemesi, art ve ön gönderimlerin bulunması, dil bilgisi yapılarının temel seviyeye uymaması, uzun ve karmaşık cümle yapısının var olması, zamansal ilişkilerin bulunmaması gibi pek çok problemle karşılaşmaktadır. Bu problemler, metin değiştiriminin önemini arttırmaktadır; çünkü metin değiştirimi ile hem öğrenciyi edebî niteliği bulunan yazınsal metinlerle bir araya getirmek hem de öğrenme isteğini desteklemek mümkündür. Özmen'in (2019), bu konuyla ilgili görüşleri şöyledir:

"Özgün metinlerin çeşitliliğinden yararlanmak öğrenilen dilde belirli bir bilgi düzeyini gerektirdiğinden başlangıç ve orta düzeydeki öğrenciler için özgün metinlerle çalışmak kolay olmamaktadır. Bu açıdan başlangıç ve orta düzeydeki öğrencilere sunulmak amacıyla ders içinde kullanıma uygun özgün yazınsal metinler olan öykülerin belirli yöntemler ve ölçütler çerçevesinde değiştirilerek yabancı dil öğretiminde kullanıma sunulması uygun görünmektedir." (s. 1).

Alanyazın taraması ve gözlemler sonucunda; yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının dışında düzeylere uygun pek çok okuma kitabının bulunduğu, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında ise bu çalışmaların sayısının az olduğu görülmektedir (Yaşar, 2019, s. 107). Ayrıca ders kitabı dışında, öğrencilerin sınıf içinde ya da öğrencilerin bağımsız ortamlarda okuma anlama becerilerini geliştirebilmeleri için özellikle temel seviyelerde yazınsal değeri bulunan metinlerin istenilen sayılarda olmadığı ve edebî değeri bulunan eserlerin alana kazandırılması konusunda daha çok çalışmanın yapılması gerektiği dile getirilmektedir (Aktan, 2019, s. 2). Özellikle yurt dışındaki çalışmalara bakılıp karşılaştırıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, dil düzeylerine göre özel hazırlanmış metinlerin, okuma kitaplarının sayısının ve niteliğinin arttırılması gerektiği görülmüştür (Gürler, 2017, s. 136).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılan metin değiştirmesi çalışmalarını incelendiğinde, çalışmaların genellikle metin değiştirmesiyle sınırlı kaldığı, yapılan metin değiştirmesinin düzeye uygun olup olmadığıyla ilgili uzman görüşünün alınmadığı ve değiştirmesi yapılmış metinlerle ilgili öğrencilerin okuma anlama becerilerinin ölçülmediği görülmüştür. Bu çalışma, metin değiştirmesine yönelik uzman görüşlerinin alınması ve öğrencilerin değiştirilmiş metni anlama düzeylerine yönelik uygulama yapılması bakımından diğer çalışmalardan ayrılmaktadır.

Yapılan metin değiştirmesi çalışması Türkçeyi A2 seviyesinde yabancı dil olarak öğrenenlere ek okuma materyali sağlaması ve böylece Türkçenin söz varlığı ile kültürünün aktarılmasına destek olması açısından önemlidir.

1.4. SINIRLILIKLAR

Bu çalışmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

- Çalışma, Türk edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Mustafa Kutlu'ya (2011) ait "Hayat Güzeldir" adlı hikâye kitabının içinde yer alan, "Caney" ve "Çiçek Tefsiri" isimli hikâyeler ile sınırlandırılmıştır.
- Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen A2 düzeyindeki öğrencileri kapsamaktadır.
- Değiştirmesi yapılacak metinde, ölçüt alınacak dil bilgisi yapıları; Yunus Emre Enstitüsü'ne (YEE) ait Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti'nde yer alan A1 ve A2 yapıları ile sınırlandırılmıştır.

1.5. VARSAYIMLAR

- İncelenecek metin olarak seçilen Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" isimli hikâye kitabının, içerik olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılacak nitelikte olduğu ve Türk kültürünü yansıttığı varsayılmıştır.
- Söz konusu metinlerin, güncel Türkçe konuşurlarının dil özelliklerini yansıttığı varsayılmıştır.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef dil öğrencilerinin gerek ülkemiz sınırlarında gerekse ülkemiz sınırları dışında en sık faydalanılan ders kitaplarından biri olan ve YEE bünyesinde çıkarılan "Yedi İklim Türkçe

Öğretim Seti” kitabındaki A1 ve A2 seviyesine ait tüm dil bilgisi gramerlerini bildikleri varsayılmıştır.

1.6.TANIMLAR

Metin: “Metin, belirli bir bildirişim bağlamında bir ya da birden çok kişi tarafından sözlü ya da yazılı olarak üretilen bir dil dizgesi bütünüdür.” (Günay, 2013, s. 45).

Metin Değişirir: “Metin değişirir (text modification) terimi, kaynak metin ile bu metin üzerinde yapılan bir dizi dilbilimsel değişiklik sonucunda ortaya çıkan hedef metin arasındaki ilişkiyi karşılamaktadır.” (Durmuş, 2013c, s. 392).

Açıklama: “Açıklama, hedef kitlenin anlamasının önünde engel olarak görülen sözcüksel yapıların yerine onların eş anlamlısı olan veya bir ifade şeklinde bu sözcükleri açıklayan sözcük veya sözcük gruplarının kullanımı ile ortaya çıkmaktadır.” (Durmuş, 2013c, s. 399).

Genişletim: “Genişletim, hedef kitlenin anlamasının önünde engel olarak görülen sözcüklerin veya ifadelerin korunarak onların yanında söz konusu orijinal/özgün sözcüklerin veya ifadelerin açıklama yoluyla genişletilmiş biçimlerinin bir arada kullanımıyla ortaya çıkmaktadır. Genişletimde, orijinal/özgün biçimin korunması esastır. Orijinal/özgün biçimin yanında söz konusu biçimin hedef kitlenin anlayabileceği eş anlamlısı olan sözcük veya ifade ile birlikte verilmesi gerekir. Bu özelliği genişletimi, açıklamadan ayırmaktadır.” (Durmuş, 2013c, s. 400).

Bağdaşıklık: “Bağdaşıklık, bir yazının metin olmasını sağlayan metin içi ilişkileri kuran dille ilgili özelliklerin tümünü belirtir.” (Günay, 2013, s. 72).

Metinlerarasılık: “Bir metin ya da metinler grubunun başka metinlerle olan açık ya da gizli ilişkilerini belirtir. Her metin, geniş bir bağlam göz önünde tutularak yazılır, yine her metin, kendisinden önce yazılmış ve biçem, izlek ya da bir başka açıdan az ya da çok etkilenmiş olup, bu metinlerle doğrudan ya da dolaylı bir etkileşim içindedir.” (Günay, 2013, s. 215).

Gönderim: “Metinde bir kavram, varlık veya durumu ifade eden bir söz, bir kez söylendikten sonra aynı cümlede veya yakınındaki bir başka cümlede bu sözün aynen söylenmesi yerine, onu karşılayan bir başka kelimenin, kelime grubunun veya ekin kullanılması durumudur.” (Coşkun, 2005, s. 54).

Art gönderim: “Art gönderim, metinde daha önce ifade edilen bir dilsel birime ya da anlama dönerek yapılan gönderimdir.” (Coşkun, 2005, s. 57).

Ön gönderim: “Gönderim ögesinin, kendisine gönderimde bulunulan ögeden önce geldiği, yani gönderimin metinde ileriye doğru bir ilişki meydana getirdiği gönderim türüdür.” (Coşkun, 2005, s. 56).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE OKUMA BECERİSİ

Dört temel dil becerisinden biri olan “okuma”, dil öğretiminin oldukça önemli parçalarından biridir. Fakat malumdur ki, ana dilinde ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma ve anlama becerisi aynı şekilde gelişmemektedir. Ana dilinde bir metni okuyan öğrenci için “anlama” daha kolayken Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bir öğrenci için okuduğunu anlamlandırmak karmaşık olabilmektedir (Altunkaya, 2015). Güncel Türkçe Sözlük’e bakıldığında (2021), bir yazıyı oluşturan okuma, göstergelere ve harflere bakmak suretiyle bunları çözümlmek ya da seslendirmek şeklinde belirtilmişken; anlama ise, metnin neye işaret ettiğini kavramak, eski bilgilerle yeni bilgileri bir araya getirmek suretiyle sonuç olarak başka bir bilgiye ulaşmak biçiminde ifade edilmiştir. (<https://sozluk.gov.tr/> adresinden 18.03.2021 tarihinde ulaşılmıştır).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrenciler, farklı alfabe veya seslerle karşılaşacak; hedef dilin gramer yapısını, sözcük ve cümle bilgisini fark edecek; yabancı olduğu kültür öğelerini o dil aracılığıyla tanıyacak ve bunları anlamlandırmaya çalışacaktır. Bütün bunlar zor ve karmaşık bir süreci de beraberinde getirecektir. Günay’a (2013, s.13) göre yazılı bazı işaretlerin idrak edilmesi ve bunların seslendirme yoluyla bir anlama bürünmesi etkinliği olan okuma, dar anlamda metnin kodlarını çözümlmek demekken geniş anlamda edebî bir metni yorumlamaktır. Bu tanımdan yola çıkarak okumanın sadece seslendirme olmadığı aynı zamanda anlamlandırma süreci olduğu anlaşılmaktadır. Demirel’e (2011, s. 109) göre okuma eylemi, yazılı ve grafiksel göstergelerin göz ile algılanarak zihne aktarılma eylemidir. Yani psikomotor becerilerle, bilişsel davranışların müşterek çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarabilme eylemidir. Okuma eylemi, gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketlerini ve zihnin yazılı işaretleri kavramasıyla meydana gelmektedir. Okuma becerisi, dil öğrenmek isteyenler için önce sözcük ve dil bilgisi öğrenimi gibi temel donanımlara sahip olduktan sonra, yani girdilerle birlikte gerçek bir anlamın sağlanmasıyla, tamamlanan süreçtir.

Okuma edinimi farklı amaçlar için olsa da öncelikle anlamaya yönelik bir süreçtir. Yılmaz'a (2008, s. 324) göre okuma işi ve okuduğunu anlamlandırma birbirinin tamamlayıcısı iki kavramdır. Okumadan anlayamayacağımız gibi anlamadan okumak da metni seslendirmekten öteye geçemez. Anlama veya anlamlandırma ile sürecin tamamlanabilmesi için hazırbulunuşluk ve okuyucuda etkileşimin olması da beklenir. Akyol'a (2005, s. 2) göre okuduğu metni anlamak, okurun önceki bilgileri ile metinlerden öğrendiklerini mukayese etmek suretiyle sentez ederek yeni bir düşünceye varmasıdır. Okuma edinimi ardışık bir süreçtir, anlamlandırmanın olabilmesi için metindeki mesajı, olayı anlamak, arka arkaya dizilen cümlelerin bir önceki cümleyle ilişkisel bütünlüğünü kavramak gerekmektedir.

“Okuma, öncelikle her türlü göstergenin algılanması etkinliğidir. İnsan kendisine yönelik uyarıları seçer, belli bir düzene koyar, yorumlar ve anlamlı birimler olarak değerlendirir. Okuyucu, okuduğunu anlamak ve bilgileri bellekte tutmak için çok değişik yöntemlerden yararlanır. Örneğin sözlük kullanır, bilmediği sözcüklerin anlamını sözcüğün kullanıldığı bağlamdan çıkarmaya çalışır, yanlış anladığı bir bölümü ayırmada bağlamdan yararlanır, konuyu anlamada metnin başlığından ve (varsa) kullanılan resimlerden yararlanır, okuduğu metinle ilgili notlar alır, bazı yerlerin altını çizer. Bütün bunlar okuduğu metni daha iyi anlamak için yaptığı etkinliklerden birkaçıdır.” (Günay, 2013, s. 24-27).

Yapılan araştırmalarda ana dilde okuduğunu anlamlandırma eylemi ile bir yabancı dilde okuduğunu anlamlandırma eyleminin farklı motivasyonları gerektirdiği söylenmektedir. Anadildeki araştırmalarda okuma ve anlamlandırma sürecinde bir ihtiyaç varlığından dolayıyla okunanı anlamlandırmanın daha kolay olduğundan söz edilirken Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ihtiyaçlar farklı olduğundan okunanı anlamlandırmanın daha zor olduğundan bahsedilmektedir. Temizkan'a (2009, s. 40) göre okuduğunu anlama, metinlerin iletilerini kavrama eylemi olarak tanımlanabilir. İletilerin tam olarak anlaşılması da okurun bazı davranışlarda bulunmasına bağlıdır. Araştırmaların konusu olan ana dilde okuma becerisinde anlamayı, dolayısıyla da başarıyı etkileyen durumlardan biri de öğrencinin sözcük hazinesinin zengin olup olmadığıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, dile yabancı olan öğrenciler için bu durum daha çok önem taşımaktadır. Hedef dile ait sözcük bilgisi az olan ya da seviye üstü metinlerdeki sözcüklerle karşılaşan öğrencinin okuduğunu anlamlandırmada sorun yaşaması kaçınılmazdır. Üstelik yabancı olduğu dilin alfabeti, sesleri ana dilinden farklı ise okuma sırasında seslendirme için öğrenciden ayrıca bir efor sarf etmesi hem de okuduğunu anlaması

beklenmektedir. Öğrencinin, okuduğu sözcükleri hazır bulunuşluğuna göre, ön bilgileri ve zihinsel şemalarıyla ilişkilendirerek anlamlandırma sürecini tamamlaması beklenir. Böylece bir öğrencinin okuduğu metnin mesajına da ulaşması istenir. Metinlerde karşılaşılan ve yabancı olunan farklı kültürel ve sosyal mesajlarla, dilin kendine özgü sözdizimsel ve biçimbilimsel sıralanışı, halihazırda sınırlı bilgiye sahip olan öğrencileri, okuduğunu anlamlandırma konusunda zorlayan bir diğer husustur. Özellikle hedef dille ilgili deneyimi az olan genç bireyler için okunan bazı metinlerin konusu ve mesajı ilgi çekici olmayabilir. Bu durum, öğrenci güdülenmesini etkileyen faktörlerden biridir. Güdülenme düzeyi, öğrencinin dile karşı tavrını olumlu ya da olumsuz etkilemektedir.

“Yabancı dil öğretiminde okuma becerisinin kazandırılması, hedef okuyucu, kitlesinin durumu ile yakından ilişkilidir. Öğrenciler öğrenmekte oldukları dilin bilgisine, yani tümce bilgisi, sözcük bilgisi ve artalan bilgisine, yeterli düzeyde sahip olmadıkları için okuma öğretimi temelde anlama ulaşma çabası içerisinde olmaktadır. Bir başka deyişle yabancı dilde okuma, metni anlamak için yapılan okumadır. Yabancı dilde yapılan bir okumanın bellekte kalma süresi itibarıyla daha az kalıcı olması söz konusudur. Öğrenci okuma eylemini daha uzun sürede gerçekleştirirken, sözcükleri ve sözcüklerin oluşturduğu tümceleri çözümlenme ve anlama işlemi daha zor ve uzun bir süreçtir. Temel ve orta düzeydeki bir okuyucunun metindeki dilsel ayrıntılara daha fazla ilgi duyması, bu nedenle zaman kaybetmesi ve kaybedilen zaman içinde metinsel bilginin hafızadan silinmesi olasılığı oldukça yüksektir. Bu nedenle bilgiler arasında ilişki kurma ve resmin bütününe görmede problem yaşayabilir” (Keskin ve Okur, 2013, s. 293).

Fakat okuma becerisi sadece dil öğrenimine hizmet etmemektedir. Okuma becerisi aynı zamanda, öğrenciye yeni dünyaların kapısını aralayacak ve farklı yaşamları gözlemlemesini sağlayacaktır.

“Yazınsal yapıtların okunmasıyla ulaşılabilecek pek çok kazanım vardır. Bunlardan bazıları kısaca şöyle belirtilebilir: Mantıklı düşünme, açıklama biçimlerini geliştirme, çözümlenme ve birleşim yeteneği kazanma, bir metni eleştirebilme yetisini kazanma, aynı durumu ya da olayı farklı yorumlayabilmek için akıl yürütme yetisini kazanma, okunan ya da dinlenen bir metinde önemli olanı önemsiz olandan ayırabilme, imgeleme ve sezgisel düşünebilme yeteneğini kazanma...” (Günay, 2013, s. 15).

Okuduğunu anlama, öğrencinin başarısını arttırmakla kalmayacak aynı zamanda Türkiye’ye, Türk kültürüne ve Türkçeye olan ilgisini de pekiştirecektir. Bu durumun ise sosyal, politik, ekonomik pek çok artıları olacağı aşikardır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ülkemiz sınırları içinde, üniversitelerde Türk Dili Öğretimi Merkezlerince (TÖMER) ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) desteğiyle Halk Eğitim Merkezlerince; yurt dışında ise, Türkiye Maarif Vakfı (TMV) ve Yunus Emre Enstitüsü (YEE) gibi kurum ve kuruluşlar tarafından yapılmaya devam

edilmektedir. Bu durum sistemli ve standartlara uygun bir öğretim ihtiyacını doğurmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla Türkiye Maarif Vakfı tarafından bir öğretim programı hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

“Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni esas alınarak geliştirilen “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı”; yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim kapsamında Türkçe öğrenenler, öğreticiler, öğretim materyali hazırlayıcı ve sınav uygulayıcıları için temel dayanak ve yaklaşımları, amaçları, seviyelere ve becerilere göre kazanımları, ölçme ve değerlendirme sürecini, dil öğretimi içeriklerini düzenleyen ve dil öğretimi standartlarını belli çerçevede yapılandıran bir öğretim programı olarak hazırlanmıştır” (Maarif, 2019, s. 5).

Türkiye Maarif Vakfı'nın (2019), Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ni esas alarak hazırlamış ve yayımlamış olduğu Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı'na göre A2 düzeyinde okuma-anlama becerisine ait kazanım listesinin bir kısmı, aşağıda verilmiştir:

A2 Okuma-Anlama Becerisi Kazanım Listesi:

- Günün konusu olan ve bilinen kısa metinleri anlar.
- Yazılı metinlerdeki basit karşılaştırma öğelerini belirler.
- İlgilendiği konularda ve hobilerine ilişkin kısa, basit metinleri anlar.
- Karmaşık ve uzun olmayan, metinlerden bakım ve sağlıkla ilgili bilgileri seçer.
- Kültüre ilişkin (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, şenlik vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamları belirler.
- Metinlerdeki tercih / teklif / öneri / ya da ihtar cümlelerini anlar.
- Metinlerdeki gereksinim/ istek/ yakınma vb. ihtiva eden anlatımları ve esas mesajı belirler.
- Metinlerde olayları ve bilgileri zamansal ve/veya mantıklı şekilde sıralar.
- Öyküleyici metinlere ait olay örgüsünü, yeri, zamanı ve kişileri belirler.
- Metnin içeriğinden istenilen bilgileri seçer.
- Farklı kültürlere ait bilgileri metinden belirler.
- Plan / tahmin / çıkarım veya hayalleri anlatan ifadeleri metin bağlamında belirler.
- Metnin konusunu ve esas mesajını belirler.
- Metinlerdeki mevcut bilgileri sınıflar. (TMV, 2019, s. 85- 86).

Okuma anlama, farklı ihtiyaçlardan doğan gereksinimlerin karşılanması amacıyla yapılan istendik, bilinçli bir hareket olarak kabul edilmektedir. Günay'a (2013 s. 15) göre okuma becerisi şuurlu, isteyerek yapılan bir faaliyet ise, bu beceride iki hedeften söz edilir: Bilgi edinme ve haz alma.

- Metin bilgi edinmek için okunuyorsa; fayda sağlama, belli bir nedene hizmet etme ve bilgi arama amaçlı edimlerden bahsedilebilir. Kişinin bir meslek sahibi olmak için (örneğin ders kitabını) okuması, bilgi edinmek, haber almak ya da yeni bir durumu öğrenmek için okuması bilgilenmeye yönelik olan bir okuma edimidir. Bu çeşit okumada, okur farklı stratejilerden faydalanabilir. Örneğin okuyucu; metni kısaca tarar, ana düşüncesini bulur, metnin tamamındaki önemli bilgiye ulaşmak için okuma hızını ayarlar, belli bir bilgiyi bulmak için hızla gözden geçirir, not alır, önemli açıklamaların altını çizer.
- Haz almak için okuyan bir kişinin hedefleri ise öncekinden farklıdır: Bu tür okumada rahatlama, gevşeme, dinlenme, keyif alma, ruhsal doyuma ulaşma gibi hedefler söz konusudur. Kişi bir şiiri, öyküyü, romanı başka bir amaçla okur. Yani bir edebî metni bilgi edinmek, öğrenmek ya da mesleğini geliştirmek için okumaz. Edebî metni bir başka ihtiyacını karşılamak için okur. Bunu kısaca estetik ihtiyaç olarak tanımlamak olasıdır. Yazınsal eser, kişilerin bilgilenmek için okuduğu kitaplardan farklıdır. Kişi, açık kalp ameliyatını öğrenmek ya da serbest piyasa ekonomisi ile ilgili bilgi edinmek için yazınsal metin okumaz.

Dil öğretimi yapılırken tek tip okuma metinleri yerine bireysel farklılıkları gözeten ve öğrenci psikolojisini dikkate alarak öğrenci merkezli öğretime uygun metinlerin tercih edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

2.2. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE METİN

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sınıf içi temel materyallerden biri olan ders kitaplarının en önemli kısmını oluşturan metinler, bütün dil becerilerinin geliştirilmesinde önem taşımaktadır. Dil öğretiminde metinler, hedef dile yönelik girdiler sağlamak ve öğrencinin tüm dil becerilerinde başarıyı yakalanmasında öncelik oluşturmaktadır. Dil öğretiminde sıkça kullanılan metinlerin önemi, Diller

İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde altı çizilerek belirtilmiş ve ders kitaplarının içinde metinlere yer verilmesi gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Dil ve kültürün aktarıcısı olan metinler, farklı tanımlarla karşımıza çıkmaktadır:

TDK'ye (2021) göre metin, yazıyı şekil, ifade ve noktalama işaretleriyle oluşturan kelimelerin bütünü, olarak tanımlanmaktadır. Günay'a (2013, s.45) göre metin, duygu ve düşüncelerin sıralı ve anlamlı bir bütünlük içerisinde dilsel bakımdan art arda yerleştirilerek yapılan cümleler dizisidir. Bu durumda metin için sadece cümlelerin art arda dizilmesi değil aynı zamanda anlamsal bakımdan bir bütünlük arz etmesidir diyebiliriz. Dilidüzgün'e (2010, s. 26) göre metin, dilsel iletişimin esas unsurudur aynı zamanda mantıksal, anlamsal ve gramatikal olarak bütünlük oluşturmalıdır. Güneş'e (2013, s. 2) göre metin kurulmasında sestem paragrafa bütün dil özellikleri kullanılmaktadır. Bu özellikler tesadüf eseri değil, bir uyum ve nizam içinde, gramer kurallarına uygun dizilmektedir. Bu durumun sonucunda sözcükler, tümceler, paragraflar ve görsellerden anlamlı yapılar yani metinler meydana gelmektedir. Buradan hareketle, sözlü ve yazılı olarak bulunan metinler için, başı ve sonu anlamlı ve bütünlük hâlinde bulunan tümceler dizisidir diyebiliriz. Günay'a (2013, s. 45) göre metin, bir halı dokumak gibidir, bu benzetme üzerine düşünürsek her bir ilmiğin birbiriyle bağımlı atılması sonucunda dokunan halı bütün olarak bakıldığında anlamlı şekil ve desenlerin oluşumudur. Bu bağlamda metin, belli bir iletişim ihtiyacından kaynaklanan ve bireyler tarafından sözlü ya da yazılı olarak oluşturulan bir dil sistemleri bütünüdür. Metin, tamamıyla dilsel işaretlerin sıralı geldiği anlamlı yapı olarak ifade edilebilir. Metin, aynı zamanda edebî bir ürün, insan hayatındaki bir iletişim şeklidir. Gürler'e (2017, s. 24) göre metin, dilsel düzeni ile tasarlanmış bir dünyayı gösterebileceği gibi içinde bulunduğu gerçek toplumsal kültürel unsurlardan, geçmiş edebiyat dönemlerinden, kendi dışında başka bildirişim imkânlarından da öğeler barındırır. Metin tek başına bir kültür aktarıcısı misyonu toplumun geçmiş hafızasını geleneklerini aktarmakta aynı zamanda dil temsilcisi görevini üstlenmektedir. İhtiyaca uygun metin seçimi ile pek çok amaç sistematik düzen içerisinde yerine getirilebilmektedir. Metinde, dikkat edilmesi gereken hususların neler olması gerektiği pek çok araştırmanın konusu

olmaktadır. Tümce, sözcük ya da farklı dil birimlerinin metin özelliğini taşıyabilmesi için aşağıda belirtilen metinsellik ölçütlerini taşıması gerekmektedir:

1. Tutarlılık: Metnin konusu, zamanı, kişisi bakımından içeriksel, biçimsel birlik içinde olmasıdır.
2. Bağdaşıklık: Genel anlamda metindeki tümcelerin anlamsal ve sözdizimsel bağlantısı olarak tanımlanabilir.
3. Amaçlılık: Metin üreticisinin amaçlarını metne aktarmak ve gerçekleştirmek için kullandığı araçların tümü olarak tanımlanabilir.
4. Bilgi Vericilik: Bir metinle aktarılan bilgilerin nitelik ve niceliği ya da bu bilgilerin bilinirlik derecesi anlamına gelmektedir.
5. Durumsallık: Metnin konusu, amacı, türü gibi unsurlar arasında uyumun sağlanmasıdır.
6. Kabul Edilebilirlik: Bir yandan metnin niteliğine, tutarlılığına, anlaşılabilirliğine ve bilgi vericiliğine bağlıken diğer yandan alıcının beklentisine ve metni anlamasına bağlıdır.
7. Metinlerarasılık: Metinler arasındaki ilişkiler yapısı ve metne ilişkin bilgilerin kullanımı sırasında etkinleşmesi olarak tanımlanabilir (Toklu, 2003, s. 124-132).

Metinlerde dikkat edilmesi gereken hususlar hem ana dil öğretiminde hem de yabancı dil öğretiminde önem arz etmektedir. Dil öğretiminde temel materyallerden olan ders kitaplarındaki metinler, yaş ve sınıf durumuna uygun seçilmektedir. Her metin her yaştaki öğrenciye uygun olmadığına göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de yaşa ve seviyeye uygun metinlerin seçimi konusu önem kazanmaktadır. Seçilecek metinlerin nasıl olması gerektiği farklı çalışmaların ve araştırmaların konusu olmaya devam etmektedir. Wallace, Haley ve Austin'a göre yabancı dil öğretiminde kullanılacak metinlerin özellikleri şöyle belirtilmiştir:

- Metinler belli dil bilgisi yapılarını ve sözcükleri öğretmelidir.
- Metnin seviyesi, dil öğrenmek isteyen öğrencilerin biraz üstünde olmalıdır.
- Metinler, okuma stratejilerine uygun olmalıdır.
- Metnin konusu ve içeriği öğrencilerin ilgi alanlarına girmelidir.
- Metinler, öğrenciler için uygun dil seviyesinde ve özgün olmalıdır.

- Metinler temel düzeydeki öğrenciyi uzaklaştıracak şekilde olmamalıdır.
- Metinler sınıf içi kullanılmaya ve uygulamalar yapılmaya uygun olmalıdır. (Akt. Bölükbaş, 2015, s. 925).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde metin çeşitliliğini sağlayabilmek amacıyla metin değiştirimi yöntemleriyle edebî değeri bulunan metinler de alana kazandırılmaktadır. Edebî metinlerdeki dil, günlük hayatta kullanılan dil özelliklerinden farklı olarak standart kullanımı olan bir dildir. Aynı zamanda sözcük hazinesinin geliştirilmesinde ve dilin yapılarını kavramada öğrenciye imkânlar sunmaktadır.

2.3. TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE OKUMA BECERİSİNİN KAZANDIRILMASINDA METNİN ÖNEMİ

Okuma istendik, bilinçli ve bir amaca yönelik yapılan eylemdir. Okuma eylemi bazen bilgi sahibi olmak, bazen de zaman geçirmek için yapılmaktadır. Okuma sadece bir eylem değil aynı zamanda zihinsel bir anlamlandırma sürecidir. Yabancı dil öğrenmek uzun ve karmaşık bir süreci gerektirmektedir. Yabancı dil öğrenmek isteyen kişiler geçmişteki dilsel, zihinsel, kültürel tecrübeleri ile yeni bir dil öğrenmeye başlarlar. Yabancı dili iyi bir şekilde öğrenmek için dört temel dil becerisinin de geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Becerilerin geliştirilmesi ise ders kitaplarındaki metinlerin özenle seçilmesi ile mümkündür. Dil öğretimi alanında metinlerin seçimi bu bağlamda önem kazanmaktadır. Okuma eğitimi, dil öğretiminde temel becerilerden biriyken, metinler ise bu eğitimin yapılmasında en önemli araçtır. Şahin'e (2010, s. 65) göre okuma anlama becerisi yabancı dil öğretiminde diğer becerilerin ilerlemesini de olumlu şekilde etkileyen bir beceri olduğu için söz konusu beceriye öncelik verilmektedir. Bu nedenle okuma anlama becerisi yabancı dil öğretiminde yazmaya ve konuşmaya örnek oluşturduğu için oldukça önemlidir. Okuma eğitiminin geliştirilmesinde temel araçlardan olan metinler, kültürel ve sosyal hayatı açık şekilde ifade etmeye, öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dilin kültürünü de anlamasını sağlamaya yardımcıdır. Metinler, öğrencinin dili öğrenmesini sağlarken aynı zamanda kendini ifade etmesini kolaylaştırmakta, ufkunu geliştirmekte, yeni yeni tanımaya çalıştığı kültürde gülünç durumların yaşamasının önüne geçilmesini sağlamaktadır. Hayatın bağlamı içinde acı, tatlı pek çok durum sınıf ortamında

yaşanmaktadır; babası vefat eden arkadaşına ne söylemesi gerektiği, hangi durumda nasıl davranması gerektiği gibi pek çok kültürel öğeler metinler içerisinde sezdirme yöntemi ile verilmekte ve bu durum öğrencileri ortak bir paydada buluşturmaktadır. Bu tür durumlarda metinler öğretmenler için de yardımcı bir misyon taşımaktadır. Tapan'a (1990, s. 55) göre yabancı dil öğrenmek o dile ait yabancı olunan kültürü de tanımak ve anlamak olarak ifade edilmiştir. Öğrenilen her yeni kelime, anlamlandırılan her yeni cümle, çözümlenen her yeni metin dili öğrenen kişilerin şuurunda, dil konuşurlarıyla ve bu kişilerin yaşadığı farklı dünyayla ilgili yeni fikirler ve yeni imajlar oluşmasına sebep olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında yabancı dil öğretimini amaç-kültür göz önünde tutulmadan, salt dilsel dizgenin öğretimiyle sınırlamak, dilsel kullanımlarında anlaşılmasına yol açarak yabancı dil öğretimini aksatır. Öğrenci ancak amaç-dil dizgesini, o dili konuşan ülkenin kendine özgü değerler dizgesinin oluşturduğu toplumsal bağlamlar içinde doğru kullandığında, amaç-dili öğrenmiş sayılır. Okuma etkinlikleri sırasında öğrencinin karşılaştığı metinlerin, hedef dile ait dil yapılarını içermesi ya da bağlam içerisinde kültürü yansıtması bakımlarından dil öğretimine hizmet ettiği söylenebilir. Demir ve Açıık'a (2011, s. 52) göre dil öğretiminden bahsedildiğinde hiç kuşkusuz ilk akla gelen şey bir toplumun maddi ve manevi, sözlü ve yazılı değerlerini oluşturan kültür unsurudur. Bundan dolayıdır ki uluslararası öğrencilere Türkçe öğretirken derslerde kullanılan metinlerin kültür aktarımı bakımından yeterliliği ve metinleri inşa ederken dikkat edilecek hususlar üzerine çalışmalar yapılması önemlidir. Yabancı olduğu dilin özelliklerini öğrenmek isteyen öğrenciler için okuma eylemi, bir amaç çerçevesinde yapılmakta ve hedef dilin gramer yapılarıyla birlikte ayrılmaz bir bütün olan kültürü de içine almaktadır. İletişimsel dil öğretiminde de yaygın olarak kullanılan özgün metinlerin, hedef dilin ve kültürün, dilin yapay olmayan doğal ortamında öğretilmesine anlamlı katkılar sağladığı düşünülmektedir. Günümüz Türk edebiyatına ait bir metnin sınıf ortamında okuma anlama etkinliği olarak kullanılmasında kültür aktarımını sağlaması, yabancı öğrencinin edebî metinle tanıştırılması gibi olumlu yönleri vardır. Aktaş ve Ay'a (2021, s.98) göre ancak metinlerin düzey üstü sözcükler ve gönderimler içermesi, karmaşık tümce yapıları barındırmaları gibi sebeplerden öğrencinin kaygısını da arttırmakta, hedef dile karşı ilgilerini kaybetmelerine neden olabilmektedir.

Metinlerin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına uygunluğu önemli bir husustur, metinlerdeki çeşitlilik her türden öğrenciye hitap edilmesini sağlar. Düzeye uygun metin çeşitliliğinin ihtiyacı, edebî metinlerin kullanımını önemli kılmaktadır. Durmuş'a (2013b, s.1297) göre bu hususta özellikle temel ve orta seviyelerde ikinci dil öğrencilerinin seviyelerine uygun metinleri hedef dile ait metinler arasından bulmanın güçlüğü karşısında çözüm üretmek mecburiyetinde kalan dil öğretim elemanları genellikle metin değiştirimi yoluna gitmektedir. Metin çeşitliliğini sağlamanın yollarından biri de edebî metinlerin düzeye uygun değiştiriminin yapılmasıdır.

Metin değiştirimi konusunda, metinsellik ölçütlerine dikkat edilmesi ve metnin derin yapısının korunması oldukça önemlidir. Bu ise sadece metnin seviyeye uygun olmayan gramer yapılarından ve sözcüklerden tamamen arındırılması ile değil cümlelerin bağlamından çıkarılabileceği düşünülen bazı yapıların da metinde olduğu gibi korunması ile mümkündür. Yano ve arkadaşları'nın (1994) söylemine göre ikinci dil öğrenen öğrencilerin bilinmeyeceği tahmin edilen dilbilimsel öğelerden temizlenmiş, kolaylaştırılmış metni anlasalar dahi, bu çeşit metinlerden yapılan silmeler, öğrencilerin sonuç itibarıyla gereken öğelere mağruz kalmalarını da engelleyebilir (Akt. Durmuş, 2013b, s. 1296). Metin değiştirimi konusunda alanda farklı görüşler bulunmaktadır; metin değiştiriminin önemli olduğu, metnin özellikle temel seviyelerde öğrenci seviyesi ve düzeyinde bulunması gerektiği pek çok çalışma ile de desteklenerek söylenmektedir. Diğer yandan bu metin değişikliklerinin öğrencinin maruz kalarak öğrenmelerinin önüne geçtiği, metnin derin yapısını bozduğu gibi eleştiriler de yapılmaktadır. Durmuş (2013c, s. 394), Krashen'in anlaşılabilir dilsel girdi kuramından hareketle yeterli öğrenmenin gerçekleşebilmesi için, sunulan dilsel girdinin öğrencinin mevcut bilgisinin bir adım önünde (+1) olması gerektiğini ifade etmekte; bu türden uyumlu içeriklerin de ancak metin değiştirim işlemleri sayesinde ortaya konulabileceği düşüncesini taşımaktadır.

2.4.TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TÜRK EDEBİYATI ESERLERİNİN KULLANIM İHTİYACI

Metinler dilin tüm özelliklerini barındırması bakımından önem taşımakta ve hedef dilin dil bilimsel yapılarını içermesiyle beraber kültürün taşıyıcılığını da yapmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, kültürü yansıtan yazınsal metinlerin kullanılması gerektiği görüşlerinin temel dayanağı ise bu yazınsal metinlerin kültür aktarımını doğal ortamda yapıyor olmasıdır. Aksan'a (1995, s. 67) göre bazen dildeki bir kelime dahi o ulusun inanışları, görenekleri, kişilerin kendi aralarındaki davranış ve ilişkileri, maddi ve manevi kültürü hakkında bilgi verebilir. Yapaylıktan uzak metnin bağlamı içerisinde inanışlarımız, yaşam tarzımız, sıkıntılar karşısında çözüm arayışlarımız, hayata dair bakış açılarımız ekstra vakit ayırmadan metin içerisinde verilebilir ve öğrencinin aklındaki davranışlarımızın nedenselliği hakkında anlamlı bilgiler sağlayabilir. Demir ve Açık'a (2011, s.71) göre günlük yaşamın her bir parçası olan pek çok unsurun ders ortamında aktarılması sırasında kültürde varlığını sürdürmelidir. Toplumdaki bireylerin selamlaşmaları, sohbetleri, yiyecek ve içecek kültürlerine ait öğeleri, aile içi ve komşuluk unsurları, giyim, kuşam ve adetleri ile ilgili unsurları, bölgeden bölgeye değişen yaşam tarzları, müzikleri, kutlamaları ve festivalleri, siyasetten eğitime, sağlıktan temizliğe kadar pek çok unsur ayrıca, masalları fıkraları, atasözleri ve deyimler gibi diğer unsurları da en iyi şekilde metinlerde verilmelidir.

Bu bağlamda dil öğretiminde günümüzün önemli yazarlarının metinlerine yer vermek suretiyle öğrencinin günlük iletişim dilini bu metinler sayesinde görebilmesine, gerçek yaşam kesitlerini gözlemlemesine ve dilin özelliklerini pekiştirebilmesine aracılık etmek gerekmektedir. Demir ve Açık'a (2011, s. 57) göre edebî metinler yabancı dil öğrencisinin dili, doğal yapısı içinde kavramasına olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda edebî metinler dil öğretiminin ileri seviyelerde önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Ayrıca, sözcük hazinesini geliştirip arttıran, anlama ve anlatma becerilerini zenginleştiren bir özellik taşımaktadır. İleri seviyelerde edebî değeri bulunan özgün metinlerle dil öğretimi yapılması gerektiği hususunda uzmanlar hem fikirdirler. Ancak temel seviyede özgün metinlerin kullanılmasında öğrenciler zorluklar yaşamaktadır. Dünya dillerinin yıllardır öğretiminin nasıl

yapıldığı incelendiğinde, kendi kültürlerine ait klasiklerin, edebî değeri bulunan metinlerin her düzeyde seviyeye uygun metinler hâline getirildiği görülmektedir. Bu durum öğrencinin zevkine ve ilgi alanlarına uygun metinlerin varlığıyla dil öğretimini zenginleştirmekte ve dil öğretimi alanına çeşitlilik kazandırmaktadır. Özmen'e (2019, s. 70) göre değiştirilmiş metinlerdeki esas amaç, hedef dile ait kültür hakkında özgün metinlerin sağladığı geniş yelpazeden yararlanmak suretiyle öğrencilerin ilgisini çekmek ders ortamındaki endişeleri azaltmak ve metnin anlaşılmasını sağlamaktır. Bu hedefle metinler üzerinde türlü biçimbilimsel, sözdizimsel ve sözlüksel değiştirimlere başvurulmakta ve metindeki mesajı korumak suretiyle, duruma göre kısaltmalara, eksiltmelere ve özetleme yoluna gidilerek sadeleştirme yapılırken bazı durumlarda da açıklama ve açıklamalarla genişletmeler yapılmaktadır. Öğrenci ihtiyaçları ve mevcut durum doğrultusunda birkaç yöntem bir arada da kullanılmaktadır. Bu uygulamaların esasında hem öğrenciye anlaşılır girdi sağlarken hem de sınıf içindeki etkileşimi ve işleyişi ilerletmenin varlığı belirtilmiştir.

Bu araştırma kapsamında seçilen yazar Mustafa Kutlu, Tosun'a (2004, s. 21-32) göre günümüz Türkçesiyle sade bir anlatımla biçimsel zorlamalara girmeden, kolay anlaşılır üslubuyla öykülerini yazmaktadır. Onun öykülerinin arka planında Şark-İslam kültüründen Dede Korkut'a, Leyla ile Mecnun'dan Orhan Gencebay'a kadar coğrafyamızın izlerini görmek mümkündür. Mustafa Kutlu'nun öyküleri, gelenekle iç içe olan, insanları ve eşyaları farklı ele alan, yaşadığı döneme tanıklık eden ve yaşanan değişimlerin bireysel ve toplumsal izdüşümlerini çarpıcı biçimlerde gösteren özelliğiyle öne çıkar.

2.5.METNİN YAPISI

Belli bir kurgu çerçevesinde sözcüklerin bir araya gelerek anlamsal ilişkilerle cümleleri oluşturması metnin oluşumundaki temel unsurdur. Yazılı ve sözlü metinler bağdaşıklık ve tutarlılık ölçütleriyle kendi içinde mantıksal çerçevede anlamlı metinler hâline dönüşmektedir. Günay'a (2013, s. 55) göre her metin belli bir amaç çerçevesinde yazılmakla beraber anlamlı mantıksal çerçevede tasarlanmış bir dünya oluşturmakta belli bir insan kitlesine de hitap etmektedir. Metin okuyucuları amaçları doğrultusunda metnin yapısına, kurgusuna ve içeriğine de bakmaktadırlar. Bu

durumda metnin içeriği kadar nasıl sunulması gerektiği de metin için önem taşımaktadır. Okurun ilk karşılaştığı metin değil aslında metni çevreleyen ve bir bütün hâlinde olmasını sağlayan dış öğelerdir. Bu unsurlar okura alacağı ya da okuyacağı metin hakkında bilgi vermektedir.

Farklı metin türlerine göre değişmekle birlikte, metinde, genellikle başlık, konu, vaka, olay örgüsü, zaman, mekân, şahıs kadrosu, anlatım teknikleri gibi unsurlar, o metnin dış yapısını oluşturur. Söz konusu yapı unsurları metnin doğru alınması ve anlaşılmasında, anlam açısından zihinde bütünsel bir ilgi kurulmasında kritik bir öneme sahiptir. Bu bakımdan Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, yapının anlamla doğrudan ilişkili olduğu ve anlama doğrudan katkı sağladığı hikâye türündeki metinler, metin değiştiriminde özellikle tercih edilebilir.

2.5.1. Başlık

Metne dair olumlu veya olumsuz ilk izlenimin olduğu öge başlıktır. Başlık bazen yüzlerce kitap arasından bir kitaba yönlendirirken, metinde ise okuyucuda birçok metin arasından birisini hemen okuma isteğine sebep olabilir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde çok farklı yaş aralıklarındaki öğrencilerin bulunmasının yanında, hedef kitlenin çoğunlukla gençler (18-30 yaş) olduğu varsayıldığında, öğrenci ilgisinin hedef yaş aralığı göz önünde bulundurularak metne çekilmesi önemli bir husustur. Metni okuyup okumamak konusunda ilk algımızın olduğu “başlık”, okuyucuyu metne çeken, ana fikri içeren ve metin hakkında bilgi veren önemli bir unsurdur. Etkileyici bir başlık metnin olmazsa olmazı durumundadır. Günay’a (2013, s. 59) göre bir eserin başlığını, metinle ilgili ilk bilgilendirme olarak tanımlamak mümkündür. Bu tanım sınırlı da olsa, okur bakımından inkâr edilemez bir bilgidir. Başlığın, okuyacağımız metni diğerlerinden ayırt etmeye yarayan, okurun diğer kitaplar arasından bir kitaba yönelmesini sağlayan bir görevi vardır. Başlık bir açıdan gelecekte söylenecek metinle ilgili bilgilerin tamamını içine alan ön söyleme şeklidir. Her eserin başlığı doğal olarak birtakım işlevleri yerine getirmektedir. Okurun dikkatini çekmek suretiyle ilgi uyanmasına sebep olmak ve kitapla ilgili kısa ve öz bilgiler vermek, bu işlevlerdendir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında, başlığın öğrencilerin ilgisini çekmesi bakımından olduğu gibi metnin konusuyla ilgili ön fikir vermesi ve metne dair ipuçlarını içinde barındırması bakımlarından da önemi yadsınamaz. Başlık, öğrenci tarafından okunup algılanır algılanmaz zihinde çağrışımlar yoluyla söz konusu başlığın ortaya çıkardığı anlam alanına ait sözcükler zihinde oluşmaya başlar. Bu bakımdan başlık, metne girişin anahtarı olduğu gibi aynı zamanda öğrencinin dil seviyesine ait sözcükleri harekete geçirip somutlaştıran önemli bir yapı unsurudur.

2.5.2. Konu

Metnin esasını oluşturan temel unsur olan konu, metnin var olma nedeni olarak görülmektedir. Zihnimizdeki düşüncelerin sözcükler vasıtasıyla sözlü ve yazılı olarak aktarımı aslında bir konu çerçevesinde gelişmektedir ve bu çerçeve insanoğlu var oldukça çok geniş ve sonsuz bir örnekleme oluşturmaktadır. İnsanoğlu, somut ve soyut, canlı ve cansız kavramlar veya duygular üzerine konuşabilir, anlatabilir ancak bu anlatımın aslı konu temellidir. Toklu'ya (2003, s. 132) göre konu, alıcının bildiği kendisine ilişkin olarak bir şey söylenen nesne ya da kişidir ve anlamsal düzleme ilişkin kavramın söz dizim düzlemine yansımadır. İnsanlar hayatta benzer deneyimleri yaşadıkları için farklı metinlerde konular bazen ortak bazen benzer olabilmekte fakat metnin yazarı tarafından seçilen sözcükler, kurgu ya da anlatım tarzı gibi tercihler metni özel ve farklı kılabilmektedir. Ölüm, aşk, yokluk, savaş, mutluluk, mutsuzluk, hırs, nefret, adalet, yazarların metinlerinde geçmişten günümüze konu edilmiş, gelecekte de konu edilmeye devam edecektir.

2.5.3. Olay Örgüsü

Öyküler, olay ve durum öyküsü olmak üzere içerikleri bakımından iki türe ayrılmaktadır. Özmen'e (2019, s. 44) göre heyecan ve merak uyandıran olay öyküleri ilgi çeker, öğrenciyi sürükler, ders ortamlarında güdülenme seviyelerinin artmasına neden olur. Bununla beraber olayların genellikle somut ifadelerle verilmesi, hareket içermesi, bir olay doğrultusunda anlatım sırası içerisinde olması, okuru canlı tutar.

Olay örgüsü, metnin büyük ya da küçük, tek tek olay parçaları arasında kurulan sebep sonuç ilişkisidir. Bu yüzden metnin anlamlandırılmasında önemli bir

role sahiptir. Olay örgüsü kavranılamayan metinler, bütünsel olarak anlaşılma noktasında yetersiz kalacağı gibi aynı zamanda ilgiyi ve okuma isteğini de azaltacaktır. Bu bakımdan metin değiştirimi yapılırken metnin özellikle olay örgüsünü açığa çıkaracak şekilde ve seviyeye uygun olarak anlam bakımından kolay ilgi kurulmasını ve metnin anlaşılmasını sağlayacak biçimde düzenlenmesi yahut metnin buna uygun olarak seçilmesi gerekmektedir. Araştırma kapsamında seçilen metinler bu bakımdan söz konusu özellikler göz önünde bulundurularak seçilmiştir.

2.5.4. Kişiler

Metnin konusuna dahil olan kişilerin günlük hayatın içinde, evrensel nitelikte ve okurun kendinden özellikler bulabileceği bir biçimde olması, dil öğretiminde öğrencinin metinle özdeşleşmesi ve dolayısıyla metnin daha kolay anlamlandırılarak zihinde kalıcı hâle getirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu durum öğrenciyi metne çeker, ilgiyi ve güdülenmeyi artırır, dolaylı olarak başarıya etki eder. Çetışli'ye (2004, s. 69-70) göre ana karakter, olay örgüsünün başlayıp geliştiği süre boyunca tüm olayların merkezinde yer alarak metindeki konuya dikkat çekip esere değer kazandırırken, yardımcı karakterler ana karakterin metindeki vazifesini başarıyla tamamlamasında ona yardımcı olan ve olay örgüsünden az ya da çok etkilenen karakterlerdir. Sonuç olarak yazar tarafından metindeki kişiler aracılığıyla olay örgüsü biçimlenmektedir. Metinde yer alan her bir karakterin, metnin anlaşılması noktasında bir misyonu bulunmaktadır. Böylelikle okuyucu karakterleri ve bu karakterlere ait kişisel özellikleri daha rahat içselleştirebilmektedir. Dolayısıyla metin tercihi yapılırken metindeki kişilerin öğrencilerin özdeşlik kurabileceği kişiler olmasına özellikle dikkat edilmelidir.

2.5.5. Zaman

Günay'a (2013, s. 93-95) göre dillerdeki eylem çekimlerinin, zamansal bir fonksiyonu olması yanında öncelik ve sonralık açısından cümleler arası ilişkileri ve bağlantıları da açıklamaktadır. Eylemleri zaman, kip ve görünüşlerine göre anlatım bakımından değerlendirmek, anlatıdaki kişilerin durumları bakımından da önemlidir. Örneğin bir eylemin bitmişliği ya da sürerliliği, olayın bir basamağını çözümlemede önemli bilgiler verebilmektedir. Özellikle üst düzey seviyelerdeki eylemlerin bazılarında ana eylemin kök ya da gövdesine tezlik -iver, sürerlilik -akal, -adur,

yakınlık -eyaz ya da birleşik zamanlar gibi yapılar metinlerde verilmekte, temel seviyedeki öğrenciler için anlamlı olmayan bu yapılar anlatının yorumlanması ve anlamlandırılmasında zorluk yaşanmasına sebep olabilmekte, ancak belli bir düzeye gelmiş öğrenci için anlamlı olabilmektedir.

Metni, okuma ve anlamayı geliştiren temel bir materyal olarak düşündüğümüzde sadece okuma değil anlamının da gerçekleşebilmesi için pek çok özelliğin var olması gerekmektedir. Bu bakımdan zaman unsuru ve metindeki zamanı belirleyen kiplerin öğrenci seviyesine uygunluğu önem arz etmektedir. Özgün metinlerin genelini, özel olarak yazılanlar dışarıda bırakılırsa, yabancı dil öğrenimi göz önünde bulundurularak yazılmadıkları dikkate alınır, metin değiştiriminin önemi kendiliğinden ortaya çıkar. Bir metinde değiştirim yoluyla zaman unsuru ve kipler, öğrenci seviyesine uygun hâle getirilmek suretiyle anlam kaybı yaşanmadan metnin doğru aktarılıp öğrenci tarafından doğru anlaşılması sağlanabilir. Bu itibarla metin seçimlerinde zaman unsurunun öğrenci seviyesi ile paralel bir biçimde değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

2.6.METNİN TÜRLERİ

Yazılış amaçları yönünden ayrılan metinler biçimsel özellikleri ile de ayrılmaktadır. Bir yemek münüsü, karşılaştığımız bir şiir, tanıtım amaçlı bir el ilanı, doktor tarafından yazılan bir reçete, bilgilendirmek amaçlı bir gazete haberi, farklı amaçlarla ve farklı biçimlerde yazılmıştır. Metinlerin pek çok türde bulunması, kullanım amaçlarının ve alanlarının farklı olması nedeniyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hangi metin hangi amaçla kullanılmalı soruları, alana yönelik pek çok çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmalarda farklı metin sınıflandırma ölçütleri kullanılmakta ve farklı türlerde metinler bulunmaktadır. Günay'a (2013, s. 221) göre:

- Anlatı türü metinler: Kısa öyküler, romanlar, anılar, yaşanan olaylarla ilgili belgesel niteliğindeki anlatımlar.
- Şiirsel metinler: Manzume, koşuk, düzyazı şiir, mâni, şarkı, destan, serbest şiir.
- Söyleşimsel metinler: fotoroman, çizgi film, tiyatro anlatımı, altyazılı filmler

- Basın metinleri: Görüşme (mülakat), haber yorumu, köşe yazısı, dergi, gazete, basın açıklamaları, röportaj, bildirge, yazılı basın tarafından yapılan açıklamalar.
- Özel bilgilendirici metinler: Bilimsel kitaplar ve dergilerdeki makaleler
- İşlevsel metinler: Kullanma kılavuzları ve uyarıcı notlar.
- Öğretici metinler: Ders kitapları ve fotokopileri.
- Çözümleme ile ilgili metinler: Araştırma metinleri, denemeler ve incelemeler.
- Mesleki metinler: Kurum içi yazışmalar ve raporlar, polis kaydı, tanıtım metinleri, mahkeme tutanağı vs.
- Haberleşme metinleri: Resmi kurumsal yazışmalar, mesleki amaçlı yazışmalar, aile fertleri arasındaki yazışmalar
- İkaz edici yazılar, pankartlar, panolar, ilanlar, afişler.

Metin seçimleri bilgi almak, eğlenmek, dil öğrenmek amaçlı olabilmektedir. Ana dil konuşurlarında ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerde farklı amaçlar doğrultusunda metin seçimi yapılmaktadır. Her metin sınıf ortamında kullanılamaz. Metinlerin seçimi konusunda öğrenci özellikleri, yaşı, amacı gibi farklı etkenler mevcuttur.

2.6.1. Özgün (Otantik) Metinler

Dil öğretiminde son yıllarda iletişimsel yaklaşım, etkin olarak kullanılan yöntemlerden biridir. Bu yaklaşımın etkisiyle dil öğretiminde sözlü ve yazılı iletişim becerilerini geliştirmek önemli görülmektedir. Bu nedenle özgün metinlerin kullanımı, hedef dili doğal ortamında sunması ve sözcük öğretimini desteklemesinden dolayı önem taşımaktadır. Eroğlu'na (2015, s. 31) göre öğrencilerde öğrenme ve okuma isteği ancak gerçek yaşama aktarılabilir bir değer taşıyan metinlerle, yani özgün metinlerle sağlanabilir. Yabancı dilin günlük yaşam içerisinde kullanımı amaç edinildiğinde metin çalışmalarında yapay veya kurma metinlerden çok özgün metinlerin kullanılması başarı oranını artıracaktır.

Farklı ihtiyaçlara yönelik farklı metinlerin kullanıldığı görülmektedir bu metinler biçimlerine ve yazılış amaçlarına bağlı olarak türlere ayrılmaktadır. Özgün

metinler de yazılış amaçları ve biçimlerine göre kendi içinde farklı kategorilere ayrılırlar. Bu bölümde kullanmalık ve yazınsal metinleri ele alacağız.

Kullanmalık Metinler:

Kullanmalık metinler, günlük yaşam döngüsü içinde her zaman her yerde karşılaşılabilecek metinlerdir. Genellikle bilgi vermek, açıklama yapmak, kolaylık sağlamak gibi amaçlarla karşımıza çıkmaktadır.

Keskin ve Okur'a (2013, s. 298) göre yabancı olduğu ülkelere günlük yaşam içerisinde işlevsel özelliği olan metinlerdir. Bunlardan bazıları şunlardır: taşıt fiyatları, ilaç prospektüsleri, her türlü resmî belgeler, yemek menüleri ve tarifleri, çeşitli alanlardaki anonslar, telefon rehberleri, farklı alanlara ait haritalar, şehir planları, çeşitli araç gereçlerin kılavuzları, trafik levhaları bu özgün metin türüne örnektir. Kullanmalık metinler günlük yaşamın farklı durumlarını anlatmaktadır. Bundan dolayı bu metinler dil öğrencisinin öğrendiği dilin günlük yaşamı hakkında bilgi sahibi olmasına yardımcı olur.

Yazınsal Metinler:

Yazınsal metinler geçmiş yaşantılardan esinlenerek, yazarın hayal gücüyle yeni bir anlama bürünmüş metinlerdir. Bu metinler bizlere farklı insan yaşamlarının kapılarını aralamakta, yaşam içerisindeki arayışlarımıza ışık tutmaktadır. Bu yaşantılar bize farklı kültürleri farklı insan hikâyelerini yaşatarak bilgi, kültür, tarih edinmemizi sağlamakta kişisel ve ahlakî gelişimimize katkı sağlamaktadır. Türkçe öğrenmek isteyen yabancı öğrencilerin genel profillerine bakıldığında, onların üniversite seviyesinde genç dimağlar olduğunu düşünürsek bu metinlerin onların kişisel, sosyal gelişimlerine katkı sağlayacağını söyleyebiliriz.

Bölükbaş'a (2015, s. 925) göre özgün metinler, dil öğretmek amacı olmayan fakat öğrenciyi gerçek yaşamdaki dil yapılarıyla bir araya getiren orijinal metinlerdir. Özgün metinler olarak kabul edilen yazınsal metinler daha çok hikâye, şiir, masal, tiyatro, roman gibi türlerdir, günümüz kültürünü ve dilini yansıması bakımından ayrıca öğrencilerin fert olarak gelişimine de katkı sağlayacağından özgün metinlerin gerekli olduğu dile getirilmektedir. Özgün metinler; sözcük, dilbilgisi ve kültür öğretimi açısından tüm özellikleri bünyesinde toplayan

metinlerdir. Özgün metinlerde hedef dile ait toplumun, geçmişten günümüze toplumsal kültür hafızasını öğrenmek mümkündür. Toplumla ilgili kültürel, ekonomik, siyasi, sağlık, gelenek görenek, kutlama, bayram gibi pek çok bilgi aktarımı metinler sayesinde rahatça yapılmaktadır.

Ancak özgün metinlerin, dil öğretiminde sınıf ortamına hiçbir değişiklik yapılmadan getirilmesinin öğretici ve öğrenci tarafından zorlukları bulunmaktadır. Yeni karşılaştığı seviye üstü dil bilgisi yapıları, yoğun mecazlar içeren sözcükler, art ve öngönderimler, devrik yapılar, eksilteli cümleler en sık karşılaşılan sorunlardandır. Bu durum öğrencinin dile karşı tutumlarını da etkilemektedir. Nitekim dil öğretiminde metinlerin işlevsel olarak kullanılabilmesi için öğrenci tarafından anlaşılması gerekmektedir. Anlaşılır girdi olmadıkça dilin geliştirilmesi mümkün olmayacaktır. Bu sebeple metin değiştirimi yoluyla metin çeşitliliğinin yanı sıra metnin anlaşılmasını da sağlayabiliriz.

2.6.2. Yapay (Kurma) Metinler

Bu metinler dil bilgisi öğretimi, sözcük öğretimi gibi bir ihtiyacı gidermek amacıyla yazılmış haber metni, bilgi verici metinler, yemek tarifleri vs. olabilir. Bu amaçlarla hazırlanmış metinler bir mesaj veya bilgi vermek, bir şeyi öğretmek veya fark ettirmek gibi amaçlar taşımakta olup dilin derin ve incelikli özelliklerini vermekten uzaktırlar. Bölükbaş'a (2015, s. 925) göre yapay (kurma) metinler, ders kitaplarındaki üniteye öğretilmesi amaçlanan kelime ve gramerleri veren ve öğretim elemanı ya da ders kitabı yazarı tarafından oluşturulan metinlerdir. Bu metinlerin amacı sadece hedef dildeki belli dil bilgisi yapıları ve kelimeleri öğrenciye öğretmek olduğundan, bu metinlerde geçen diyaloglar ve tümce yapıları gerçek yaşamda karşılaşılan diyalog ve tümcelerden oldukça farklı olmaktadır. Dil, hedef dili konuşan insanlardan farklı bir yapıya bürünerek yoğunlaştırılmış dil bilgisi yapıları ile doldurulmaktadır fakat dil öğretiminde amaç sadece dilin gramatikal özelliklerini ve sözcüklerini öğretmek değil aynı zamanda okuyucuda dile ve metne ait estetik zevk de uyandırmaktır. Yapay metinler genellikle dil öğretimi amacıyla oluşturulurken özgün metinler, hedef dile ait kültürel öğelerin taşınması, dile ait gramatikal özelliklerin verilmesi, cümlenin bağlamından sözcüklerin kullanımına dair örneklemin verilmesi ve bildirişimin geliştirilmesi bakımından yapay metinlere

göre daha çok önem arz eder. Tapan'a (1989, s. 184) göre kurma metinler dışında dil bilgisi yapılarının zorlanmasıyla üretilen metinlerdir. Kurma metinlerin bildirişim açısından kullanım imkânı oldukça azdır ve gerçekliğini kaybetmiştir. Metinlerde bulunan dilsel yapılar da hedef dili konuşurlarının kullandığı doğal yapılar değil, belli bir dil bilgisi yapısının yoğunlaştığı yapay yapılardır.

2.7. METİN DEĞİŞTİRİM NEDENLERİ

Geniş bir kullanım alanına sahip olan metin değiştiriminin, yaşamın farklı alanlarında farklı ihtiyaçlara yönelik yapıldığını söylemek mümkündür. Dilin, geçmişten günümüze yaşadığı değişimler nedeniyle eski metinlerin günümüz okurları tarafından anlaşılamiyor olması bir problem teşkil etmektedir. Ana dili Türkçe olup farklı bir ülkede doğan büyüyen ve Türkçesi yeterli olmayan çocuklar, bilişsel ve duyuşsal sağlık problemi yaşayan bireyler, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen öğrenciler, eğitim düzeyi düşük ya da okuduğunu anlamak için desteğe ihtiyacı olan bireyler bu duruma örnek olarak verilebilir.

Dil öğretimi sürecinde temel seviyedeki öğrencilerin farklı metin türlerine ve bilgiye ulaşması amacıyla metnin anlaşılabilirliğini ve öğrenilebilirliğini arttırmak için metin değiştirimi ve metin sadeleştirilmesi, alandaki uzmanlar tarafından başvurulan yöntemlerden biri olmaktadır. Durmuş'a (2013b, s. 1298) göre sadeleştirme, dil öğrenmek isteyen öğrenciler için metnin anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla basitleştirilmiş; okuma anlama becerisi ya da okuma parçası gibi malzeme üretmek amacıyla, sözcük, yapı listelerinden veya belirli gramer kurallarından faydalanarak, özgün eserlerin uyarlanması, değiştirimi ve yeniden yazılmasıdır. Dil öğretiminin düzeye uygun şekilde yapılması gerektiği bilinmektedir. Türk edebiyatına ait yazınsal özelliği bulunan farklı metinleri, temel düzeydeki öğrencilerle tanıştırmak fikri, metin değiştirimi konusunu akla getirmektedir. Hem ana dili öğretiminde hem Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sıklığı düşük sözcüklerin fazlaca kullanıldığı bir metnin daha fazla sayıdaki okura ulaşması metin değiştirimini akla getiren nedenlerden biri olmaktadır. Ana dilin ve yabancı dilin öğrenilmesi arasında çok fazla fark bulunmaktadır. Ana dilini doğal yaşam ortamında rahatlıkla öğrenen bir kişi yabancı bir dili ortaokul, lise çağlarında hedef dile ait olmayan ortamlarda zor şartlar altında öğrenmeye

çalışmaktadır. Zaten zor ve karmaşık olan bir süreci seviye üstü yoğun dil bilgisi ve sözcüklerin bulunduğu metinlerle öğrenmeye çalışması öğrenci açısından zor ve ağır bir durumdur. Bu durum öğrencilerin hedef dile ait ilgilerini kaybetmelerine hayal kırıklığına uğramalarına neden olmaktadır. Bu nedenlerden ötürü uzmanlar tarafından bazı metinlerin değiştirimi yoluna gidilmektedir.

Demir ve Açık'a (2011, s.57) göre her metin ders materyali olarak kullanılamaz. Derste kullanılması planlanan metinlerin, hedef kitlelerin düzeyine, eğitimin ve dersin amaçlarına uyması gerekmektedir. Metinlerin Türkçeyi iyi örneklemesi, günlük yaşamla ilişki kurması, bireyi yaşamın içine çekmesi, kültürel değerleri iyi şekilde yansıtması ayrıca Türkçe öğrenmek isteyen öğrencilere vermek istenilen bilgileri içermesine dikkat etmek gerekmektedir. Metin seçimi konusunda önemli hususlardan biri de metnin öğrenciye kazandırmak istenen dil bilgisi yapılarını barındırmasıdır. Ders kitaplarına alınan ya da okuma parçası olarak okunan metinlerin amaca hizmet eden araçlar olduğu düşünüldüğünde Güneş'e (2013, s. 8-9) göre Türkçe öğrenmek isteyenlerden beklenen özellikler ise;

- Bilgiyi bulma: Öğrencinin metinden faydasına olan bilgileri araştırması, bulması, seçmesi, keşfetmesi vb.
- Metni anlama: Metin hakkında genel fikir oluşturması, ana fikre ulaşması, yardımcı fikirleri bulması, konusunu bulması vb.
- Düşünce geliştirme: Metnin içeriğini ve mantığını derinlemesine anlaması, çıkarım yapabilmesi, bağlantıları ilişkileri fark etmesi, başlık bulması vb.
- Metindeki bilgileri uygulama: Metin içerisindeki bilgileri düşünme ve sorgulama, sıralama, sorun çözme ve değerlendirme, günlük yaşamla ilişki kurma, bilgileri günlük yaşamda kullanabilme vb.
- Metni değerlendirme: Metne ait türü ve yapıyı anlama, gramer yapılarını fark etme vb. olarak değerlendirilmektedir. Okuma ve anlamayı kolaylaştıran metin değiştirimi sadece okuma becerisini değil aynı sırada anlatma becerilerini de geliştirerek yazma ve konuşma gibi becerilerin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Dilin doğal yapısı içerisinde oluşturulan metinler algılamaya, anlamlandırmaya ve pekiştirmeye olanak sağlar.

2.8.METİN DEĞİŞTİRİM TÜRLERİ

Amacı, dil öğretim sürecinde anlaşılabilirliği ve öğrenilebilirliği arttırmak, başlangıç düzeyindeki öğrencilerin de desteğe ihtiyaç duymadan, daha çok sayıda metne ve bilgiye ulaşmasını sağlamak olan metin değiştiriminin farklı türlerde yapıldığı görülmektedir. Specia'a göre metin değiştirimi şu yollarla yapılır:

- Sadeleştirilmemiş olan sözcük ve dil bilgisi yapılarını korumak
- Karmaşık ve sıklığı az olan kelimeleri, basit ve sıklığı fazla olan kelimelerle değiştirimini yapmak.
- Deyim gibi kelime gruplarını ve anlamayı zorlaştıracak bazı kelimeleri değiştirmek
- Devrik olan söz dizimini kurallı hâle getirmek
- Edilgen tümce yapılarını etken tümce hâline getirmek
- Tümcelerin yerini değiştirmek, karmaşık yapıları basit yapılarla değiştirmek
- Tümceleri bölmek ya da birleştirmek
- Anlatımı bozmayan gereksiz cümlelerin, sözcüklerin bir kısmını atmak (Akt. Durmuş, 2013c, s. 401).

Dil öğretiminde okuma anlama metinlerinin sadeleştirilmesi konusunda daha çok başvurulan yöntem değiştirmedir. Alderson, Chang ve Nation'a göre ise değiştirme aşağıdaki şekillerde yapılabilir.

1. Sözlüksel Değiştirme:

- a) Kullanım sıklığı az olan sözcüklerin ya da ifadelerin, sıklığı fazla olan sözcüklerle değiştirilmesi.
- b) Tümceden sözcük ya da cümle atılmak suretiyle yoğunluğun azaltılması
- c) Anlamayı zorlaştırmamak için tümceye yeni kelimelerin eklenmesi

2. Söz Dizimsel Değiştirme:

- a) Tümcelerin devrik yapıdan kurallı yapıya dönüştürülmesi ya da sözcüklerin tekrar sıralanması

- b) Uzun tümcelerin kısa tümcelere ve sıralı, birleşik tümcelerin basit tümcelere dönüştürülmesi, tümcelerin bölünmesi
 - c) Anlamayı zorlaştırmamak için ayrı bulunan tümceleri neden-sonuç, amaç-sonuç vb. bağlaçlarla bir araya getirilmesi
3. Sözcüksel- Sözdizimsel Değiştirme:
- a) Kelimelerin tekrarlarından kaçınmak suretiyle metni küçültme.
 - b) Anlam bakımından ve yapı bakımından karmaşık ifadeleri tekrar yazma.
 - c) Tmcedeki gönderimler, örtük anlamlar, zor yapıları açıklama amacıyla eklemeler yapma.
4. Biçimsel Değiştirme:

Anlamayı kolaylaştırmak için paragrafın bölünmesi ya da bağlaçlar yardımıyla birleştirilmesi (Akt. Bölükbaş 2015, s. 928). Doğal dilin karmaşıklığını, düzey üstü yapılarını anlaşılabilir düzeye getirmek amacıyla metindeki iletiyi koruyarak sözlüksel, sözdizimsel, biçimbilimsel değiştirimler yapmak mümkündür.

2.8.1 Sadeleştirme

Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde, özellikle başlangıç seviyesindeki öğrenciler için, sadeleştirilmiş metinlerle; anlaşılması zor olan yapıların, sıklığı ve bunların anlaşılması kolay olan yapılarla değiştirilmesiyle anlama düzeyinin arttırılması amaçlanmaktadır. Bu konuda temelde iki yaklaşım vardır: Yapısal ve sezgisel sadeleştirme.

Nunan'a göre yapısal yaklaşıma uygun sadeleştirme, düzeye uygun okuma materyalleri hazırlanması esasına dayanmaktadır. Dil öğrencisinin her bir dil seviyesinde bilmesi gereken sözcükler ve dil bilgisi yapıları önceden listelenir ve metinler bu listelere bağlı kalarak sadeleştirilir (Akt. Bölükbaş, 2015, s. 927). Bu bağlamda Diller İçin Avrupa Ortak neriler erevesi kazanımları ölçüt alınarak hazırlanan ders kitapları, hangi seviyede hangi dil bilgisi yapılarının referans alınması gerektiği hususunda yol gösterici olmaktadır. Ayrıca hangi seviyede hangi

sözcüğün öğretilmesi gerektiği hususunda ise yapılan sözcük sıklığı ve yaygınlığı çalışmaları da önem arz etmektedir.

Allen; Crosley ve McNamara'a göre sezgisel yaklaşımda ise metin sadeleştirilmesi veya değiştirimi yapanlar kendilerini bir yabancı dil öğretmeni, öğrencisi gibi düşünerek, hangi seviyede hangi sözcük ve yapıları bilmeleri gerektiğine sezgisel şekilde karar verirler ve metin uyarlamalarını buna uygun şekilde yaparlar (Akt. Bölükbaş, 2015, s. 927). Bu yaklaşıma uygun yapılan sadeleştirme çalışmalarında özgün metnin derin yapısına ve bağlaşıklık, bağdaşıklık ölçütlerine dikkat edilmesi gerektiği hususu, bu tür çalışmalarla ilgili yapılan eleştirilerin başında gelmektedir. Durmuş'a (2013b, s. 1303) göre sadeleştirmeyi, metin değiştirimi uygulamalarından ayıran özelliği sadeleştirme sonucunda genel olarak ortaya çıkan metin, sözcük ve tümce bakımından özgün metinden daha kısa olmasıdır. Çünkü değiştirim sürecinde bazı uzun söz dizimsel yapılar kısaltılırken ve de bazı kelime, kelime grupları ile tümceler metinden atılırken netice olarak sadeleştirilmiş metin, bunun için temel alınan özgün orijinal metinden daha kısa olmaktadır. Kısa metinler, başlangıç düzeyindeki öğrenciler için dikkatlerini canlı tutması, metnin konusunu, ana fikrini anlayabilmesi, hedef dile ait ilgilerini attırması bakımından fayda sağlarken sadeleştirme çalışmaları sırasında metnin derin yapısının korunmasına özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bölükbaş'a (2015, s. 928) göre metin sadeleştirimi veya değiştirimi sıklıkla dört şekilde yapılmaktadır: a. koruma, b. değiştirme, c. özetleme ve d. silme. Koruma, metnin anlaşılmasının zor ya da anlamaya engel olmayan kısımlarının bırakılması yani korunmasıdır. Değiştirme, öğrenci seviyesinin üzerinde olan kelime ve yapıların, aynı manayı vermek suretiyle öğrencinin bildiği sıklığı fazla kelimelerle ve yapılarla değiştirilmesidir. Özetleme, metnin manasını koruyarak basit bir şekilde yeniden söylenmesidir. Silme ise metnin anlamını ve anlatımı bozmayan ya da detay içeren bazı bölümlerin metinden silinmesidir.

2.8.2. Genişletme

Sadeleştirme işleminden farklı bir süreç olan genişletme yöntemiyle genişletilmiş metinler, Durmuş'a (2013, s. 1302) göre özgün yapıları koruyarak, bu yapılarla beraber öğrencinin içeriği ve mesajı anlamasını sağlamak üzere, düzey üstü

sözcük ve gramer yapılarını öğrencinin anlayacağı, öğreneceği biçimler hâline getirmek için üretilen metinlerdir. Özgün metindeki sözcüğün ve ifadenin, aynı anlamda ama kullanım sıklığı fazla sözcüklerle beraber verilmesi, alanda çalışmalar yapan kişilerce belirtilmiş, dil öğretiminde faydalı bulunduğu aktarılmıştır. Son dönem çalışmalarında, Özmen (2019, s. 83) genişletimin sadeleştirmeden daha etkili olabileceği, anlamayı ve kavramayı daha arttırabileceğini özellikle vurgulanmaktadır.

Genişletimle amaç özgün metnin yapısını bozmadan anlama düzeyinin arttırılmasıdır. Long and Ross'a göre yabancı dil öğrenmek isteyen kişiler için yazılı veya sözlü metin değiştirim ve sadeleştiriminde öğrencilerin, metinden planlanan ya da ihtiyaç duydukları yeni dilsel biçimleri silmeden ve de özgün metnin derin yapısını ve anlam bütünlüğünü bozmadan anlama seviyelerini arttırmak olduğu söylenmektedir (Akt. Durmuş, 2013b, s. 1300). Bu durum hem mevcut sözvarlığının pekiştirilmesine katkı sağlayacak hem de yeni sözcüklerin öğrenilmesini, kalıcı bir şekilde artmasını sağlayacaktır.

Genişletim bu amaçla, anlama düzeyini arttırmak üzere metne tekrar, açıklayıcı parça vb. ekleme yapma işlemidir. Sadeleştirme ile arasındaki temel fark, sadeleştirme sürecinin büyük ölçüde metindeki yabancı dilbilimsel unsurların hedef kitlenin anlama düzeyine uygun olarak metinden çıkarılması veya yine aynı amaçla onların yerine hedef kitlenin anlama düzeyine uygun biçimlerin tercih edilmesidir (Akt. Durmuş, 2013b, s. 1300). Genişletim sürecinde aslolan, öğrenci tarafından bilinmeyen sözcüklerin ve ifadelerin silinmesi tümceden atılması değil öğrenciye açıklayıcı ve seviyeye uygun bir sözcük ya da sıklığı yüksek olan bir sözcük ile sezdirme yoluyla sözcüğün öğretilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla genişletimde eş anlamlı sözcükler sıklıkla kullanılmaktadır. Bu durum öğrencinin sözcük hazinesinin gelişmesini sağlamaktadır. Sonuçta da özgün metinden daha uzun bir metin ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle genişletim konusu, kimi olumsuz eleştirilerin hedefi olmuştur. Şöyle ki, mevcut metinlerin genişletimi ile metinler daha uzun hâle gelmekte, öğrenci özgün metinden daha uzun bir metinle karşılaşmaktadır. Bu durum öğrencinin sıkılmasına ve ilgisinin azalmasına sebebiyet verebilmekte, bundan kaynaklı olarak diğer dil becerileri de olumsuz yönde etkilenebilmektedir.

2.8.3. Kolaylaştırma

Metin değiştirim yöntemlerinden biri de kolaylaştırmadır. Özgün metinde anlatımı zorlaştıran sözcük ve ifadelerin değiştirim ve çıkarımlar yapmaktan ziyade Şekil veya Őemalarla, görsel ve küçük fotoğraflarla metnin bir boşluğuna yerleştirilmesi suretiyle metnin kolaylaştırılmasını sağlamak metin değiştiriminin temel amaçlardandır. Kolaylaştırma, sadeleştirme ve genişletimden farklı olarak öğrenici odaklı bir yöntemdir. Diğer yöntemlerde öğretici metin üzerinde uygulamalar yaparken, kolaylaştırmada bu görev daha çok öğrenici tarafından yerine getirilip metnin anlamlandırılması sağlanmaktadır. Sandom'a göre kolaylaştırma, mevcut metindeki kelimeleri değiştirmeden koruyarak, görseller, Őemalar, grafikler, sözlükler, yönlendirme soruları ve başlıklar gibi farklı Şekillerde destekler ekleyerek metnin okunmasını kolay hâle getirme olarak tanımlamaktadır (akt. Özmen, 2019, s. 87). Sadeleştirme ve genişletimde öğrencinin mevcut düzeyinde bilmesi gereken sözcükler varsayım ya da sözcük sıklığı sözlükleri yardımıyla tahmin edilmektedir ve buna uygun Şekilde işlem uygulaması yapılmaktadır. Ancak her öğrencinin sözcük hazinesi farklılık göstermektedir ve kolaylaştırma ile metin sonuna eklenen düzeye uygun bir sözlük yardımıyla metnin anlaşılabilirliğini sağlamak daha kolay hâle gelebilmektedir. Bu çalışma kapsamında A2 düzeyine değiştirmesi yapılan metinlerin sonuna Türkçe-Türkçe sözlük eklenmiş ve anlaşılması zor olduğu düşünölen sözcüklerin anlamları önce metin içinde numaralandırılarak daha sonra Güncel Türkçe Sözlük referans alınmak suretiyle A2 düzeyinde verilmiştir. Kolaylaştırmanın, sadeleştirme ve genişletmeye oranla öğrencinin kendi başına öğrenme sürecini ve dolaylı olarak da özgüven duygusunu destekleyeceği düşünölmektedir. Kolaylaştırma çalışmalarına yapılan eleştiriler ise kolaylaştırma işleminin öğrencinin bağlama dayalı anlam çıkarabilmesinin önünde engel olduğu ve kolaylaştırma araçlarının düzeye uygun sunulması gerektiği Şeklinde-dir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Alanyazın taraması ile doktora ve yüksek lisans düzeyinde bilimsel çalışmaların yapılmış olduğu görülmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında metin değiştirimi ile ilgili ortaya konulan bazı çalışmalar aşağıda sunulmuştur:

3.1. DOKTORA TEZLERİ

Musa KAYA'nın (2018), "*Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı Adlı Eserlerin Yabancılar İçin A2 Düzeyine Uyarlanması*" başlığını taşıyan doktora tezinde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni çerçevesinde A2 düzeyinde okuma becerisinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1-A2 ve Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı 1-2 çalışmada ölçüt alınan ders kitapları olmuştur. Özgün ve sadeleştirilmiş metinler arasında ortaya çıkan farklılıklar sayısal verilerle ortaya konulmuştur.

Ceren ÖZMEN (2019), "*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirim Teknikleriyle Öykülerin Yeniden Oluşturulması*" isimli doktora çalışmasında, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında uyarlanan metin değiştirim ölçütleriyle A1, A2 ve B1 düzeyine uygun, anlaşılır ve okunabilir anlatı metinlerini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Adem KUTLU (2021b), "*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Peyami Safa'nın Öykülerinin A2 Seviyesine Uyarlanması*" isimli doktora tezinde Peyami Safa'nın Cingöz Recai öykü serisinde yer alan 4 öyküyü Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni A2 kazanımları ve metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde uyarlamıştır.

3.2. YÜKSEK LİSANS TEZLERİ

Hande BAKAN'ın (2012), "*Yabancılar İçin Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Meserret Otel*" adlı yüksek lisans tezinde, metindilbilimsel ölçütler doğrultusunda bağlaşıklık ve

bağdaşıklık kapsamında B1 seviyesinde metin sadeleştirilmiş, sonunda ise okuma-anlama becerisini ölçmek amacıyla sorular hazırlanmıştır.

Safa EROĞLU'nun (2015), *“Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Ömer Seyfettin'in ‘‘Üç Nasihat’’ Hikâyesinin Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Denemesi’’* adlı yüksek lisans tezinde, Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabını ölçüt alıp B2 seviyesine uygun bir şekilde sadeleştirerek, ders kitabı dışında okuma becerileri için kaynak/materyal sağlanması amaçlamıştır. Bu çalışmanın sonucunda okuma becerisi için kaynak/materyal yetersizliğinden bahsedilmiş ve yeterli çalışmanın yapılması tavsiye edilmiştir.

Adem KUTLU'nun (2015a), *“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk Adlı hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması’’* başlıklı yüksek lisans tezinde Gazi TÖMER ve Ankara TÖMER yabancılara Türkçe ders kitaplarındaki A1-A2 seviyesi dilbilgisi kazanımlarını öğrencilerin öğrenmiş olduğunu varsayarak, anlamayı kolaylaştırdığı düşünülen okuma öncesi ve okuma sonrası etkinlikler hazırlamış, çalışma sonucunda temel seviye olan A1-A2 seviyesinde edebî metinlerin öğrencilere kazandırılması amaçlamıştır.

Hilal GÜRLER'in (2017), *“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması’’* isimli yüksek lisans tezinde Sait Faik Abasıyanık- *Seçme Hikâyeler’’* isimli kitapta bulunan beş hikâyenin (Bir İlkbahar Hikâyesi, Ben Ne Yapayım, Zemberek, Son Kuşlar, Hişt Hişt) önce A1- A2 seviyesine uyarlanarak öğrenciler için yardımcı okuma metinleri hâline getirilmiştir.

Melike ERDEM İPEK'in (2018), *“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Mustafa Kutlu'nun ‘Ya Tahammül Ya Sefer’ İsimli Hikâyesinin Sadeleştirilmesi’’* başlıklı yüksek lisans tezinde, Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe B1 ders kitabında yer alan dil bilgisi listesini, Gökhan Ölker'in hazırladığı yazılı Türkçenin sözcük sıklığı sözlüğü ve Murat Aydın tarafından oluşturulan sözcük listesi ölçüt alınmıştır. Çalışmaya ek olarak okuma becerisinin ölçülmesinde farklı ölçme değerlendirme testleri ile

öğrencilerin anlama seviyeleri ölçülmüştür. Çalışmanın sonucunda uygun edebî metinlerin seçilerek, Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde sadeleştirilip farklı dil seviyelerine uygun hâle getirilebileceği ortaya konmuştur.

Rümeysa SÜNER'in (2018), "*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinlerin B1 Düzeyine Uyarlanması: Eskici Örneği*" adlı yüksek lisans tezinde, metinsellik ölçütlerinden 'bağlaşıklık' ve 'bağdaşıklık' ölçütleri esas alınarak çözümlenmiş ve sonrasında yine söz konusu ölçütlere göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 düzeyindeki öğrenciler için metnin özgün ve sadeleştirilmiş şeklini hazırlanan sorular ile her iki metni okuma- anlamaya yönelik ölçme uygulaması yapılmıştır.

Zeynep KAYMAZ'ın (2018), "*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sabahattin Ali'nin Apartman ve Köpek İsimli Hikâyelerinin A1- A2 Seviyesine Uygun Sadeleştirme Çalışması*" isimli yüksek lisans tezinde metinler sadeleştirilmiş okuma öncesi olarak sözcük alıştırmaları ve okuma sonrası için okuma anlama etkinlikleri hazırlanmıştır.

Selin ASYA YAŞAR'ın (2019), "*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama ve Memduh Şevket Esendal'ın Pazarlık Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Uyarlanması*" başlıklı yüksek lisans tezinde, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 Ders Kitapları, Yedi İklim Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 Türkçe Ders Kitapları, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Temel Seviye Ders Kitabı ve Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 Ders Kitaplarında yer alan dil bilgisi kuralları dikkate alarak uyarlamıştır. Bu setlerde ayrıca okuma öncesi, okuma sırası, okuma sonrası yapılan etkinlikleri incelemiş, uyarlanan metin için etkinlik örnekleri hazırlamıştır. Bu çalışmalar ile Yeni Türk Edebiyatı eserlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılması Türk Edebiyatının ve Türk kültürünün yakından tanınmasına olanak sağladığı sonucuna varmaktadır.

Fatma AKTAN'ın (2019), "*Yabancılara Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adivar'ın Himmet Çocuk Hikâyesinin Latin Harflerine Aktarılıp B1- B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması*" isimli yüksek lisans çalışmasında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni ölçüt alınarak okuma materyali hazırlamak

amaçlanmıştır. Düzeye göre uyarlanan metnin sonuna okuma- anlama, dinleme, konuşma ve yazma becerilerine uygun etkinlikler hazırlanmıştır.

İbrahim Fatih DEMİREL'in (2019), "*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi*" başlıklı yüksek lisans çalışmasında üç kısa öyküden ikisini A2 seviyesine, bir metni de B1 seviyesine uyarlamıştır. B1 seviyesine uyarlama yapılan metnin okuduğunu anlama başarısının ölçülmesi amacıyla uygulaması yapılmıştır.

Zehra YAZOK'un (2020), "*Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Kemalettin Çalık'ın Piri Reis Adlı Eserinin B1 Seviyesinde Sadeleştirilmesi*" adlı yüksek lisans tezinde, Yedi İklim Türkçe B1 Ders Kitabı, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni kazanımları esas alınarak B1 düzeyinde uyarlama yapmıştır. Murat Aydın tarafından oluşturulan öğrencilerin bilmesi gereken muhtemel sözcük listesi, Gökhan Ölker'in tarafından hazırlanan Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı sözlüğü ve TDK'nin güncel sözlüğünden faydalanılmıştır.

Sevgi AY'ın (2020), "*Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi*" isimli yüksek lisans çalışmasında genel tarama modeli ile hikâye seçimi yapıldıktan sonra B1 seviyesine metin değiştirimi yapılmış, en çok hangi değişim işleminin uygulandığı belirtilmiş ve uzman görüşü alınmıştır.

3.3. ALANYAZIN TARAMASI SONUCU

Alanyazının taramasının sonucunda metin değiştirimi ve metin sadeleştirilmesi hakkında doktora ve yüksek lisans çalışmalarının sıkça yapıldığı görülmüştür. 2000'li yılların başında metin değiştirimi alanında çok az sayıda tez yazıldığı görülürken bugün itibarıyla 20'yi aşkın tezin yapıldığı görülmektedir. (YÖK. Tez Merkezi, 08.07.2021 tarihi verileridir). Araştırmaların daha çok yüksek lisans düzeyinde yapıldığı, doktora düzeyinde ise az olduğu görülmektedir. Çalışmaların ve araştırmaların daha önce de yapılmış olması alandaki metin değiştirimi ihtiyacının önemli bir göstergesidir. Ders kitaplarında edebî özelliği bulunan metinlerin az sayıda bulunması bu husustaki çalışmaların değerini ve önemini daha da

arttırmaktadır. Ancak çalışmaların daha çok günümüz yazarları dışında yapılmış olduğu grlmektedir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen öğrencilerin günümüz yazarlarıyla da temel seviyelerden itibaren tanıştırılması gerektiği bu çalışmanın çıkış noktalarından biridir. Hikâye metnlerinin, okuma anlama dersinde etkinlik olarak kullanımı imkânı sunması, modern hikâyeciliğin önemli ismi Mustafa Kutlu'yu akla getirmiştir. Alanyazın taraması sonucunda Mustafa Kutlu hikâyeleri ile ilgili B1 düzeyine uyarlanmış 2 çalışmanın mevcut olduğu görülmüştür. Yapılan alışmalarda Mustafa Kutlu'ya ait hikâye metnlerinin, temel seviye olan A2 düzeyine değiştiriminin yapılmadığı görülmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu tez çalışması iki aşamadan oluşmaktadır:

Birinci aşamada, araştırma kapsamında seçilen iki hikâyenin A2 düzeyine metnin değiştiriminin yapılması amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni benimsenmiştir. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar.” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217). Mustafa Kutlu’ya ait “Hayat Güzeldir” hikâye kitabının içinden seçilen iki hikâye A2 seviyesine uyarlanmak üzere doküman incelemesi yöntemiyle A2 seviyesi için dil bilgisi yapıları, sözcük varlığı gibi özellikleri bakımından analiz edilmiş ve uygun olmadığı tespit edilen cümlelerin, sözcüklerin, dil bilgisi yapılarının değiştirimi yapılmıştır.

İkinci aşamada değiştirimi yapılan metinlerin Türkçeyi A2 seviyesinde öğrenenlerin okuma anlama seviyesine uygun olup olmadığını tespit etmek için nicel araştırma yöntemlerinden “Sontest Kontrol Gruplu Deneysel Model” seçilmiştir. Sontest kontrol gruplu model: Sontest kontrol gruplu modelde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Gruplara, yalnızca son test uygulanır (deney sonu ölçme yapılır). Modelin simgesel görünümü şu şekildedir:

G1 R X O1.2

G2 R O2.2

Çoğu denemelerde öntestin uygulanması ya olanaksız ya da gereksizdir. Grupların yansız atama ile oluşturulması, deney öncesi benzerliği sağlamak için yeterli sayılabilir. Böylece, deney öncesi ölçmenin iç ve dış geçerlilik üzerindeki olumsuz etkisi önlenebilir.

Bu modelde ‘X’in etkisi O1.2 ve O2.2 ölçmelerinin karşılaştırılmasıyla saptanır. (G: grup, R: grupların oluşturulmasındaki yansızlık, X: bağımsız

değişkenler düzeyi, O: ölçme-gözlem) (Karasar, 2014, s. 98). Çalışmada kontrol grubuna özgün metin ile metni anlama soruları ve deney grubuna çalışmanın birinci aşaması kapsamında değiştirilmiş metinler ile metni anlama soruları verilmiştir. Metni anlamaya yönelik sorulara verilen doğru yanlış cevaplar sonucunda, öğrencilerin özgün ve değiştirilmiş metinleri anlama düzeyleri ve anlama düzeylerindeki farklılıkların anlamlı olup olmadığı belirlenmiştir.

4.2. İNCELENEN DOKÜMANLAR VE ARAŞTIRMANIN EVRENİ/ ÖRNEKLEMİ

Özgün metinlerin, A2 düzeyinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için metin değiştiriminin yapılmasını amaçlayan çalışmanın birinci aşamasında, incelenmek üzere Türk edebiyatının günümüzdeki önemli hikâyecilerinden biri olan Mustafa Kutlu'nun hikâyeleri seçilmiştir. Bu kapsamda hikâye seçimi için Mustafa Kutlu'nun tüm kitapları incelenmiştir. İnceleme sonucunda Türkçenin günümüzdeki kullanımını temsil etmesi, evrensel ve kültürel örnekleri yansıtması bakımından yazarın "*Hayat Güzeldir*" isimli hikâye kitabı belirlenmiştir. Kitabın içinden metin değiştiriminin yapılması için de modern hikâyeciliğin dil özelliklerini yansıtması ve içinde öğrencide ilgi ve merak uyandıran Türk kültürüne ait aile, baba, cami, sağlık, çocuk temalarını barındırması nedeniyle "*Caney*" ve "*Çiçek Tefsiri*" isimli hikâyeler seçilmiştir.

Dergâh Yayınları'ndan çıkan Mustafa Kutlu'ya ait "*Hayat Güzeldir*" adlı 175 sayfalık kitapta yer alan ve araştırma kapsamında seçilen 2 hikâyenin özellikleri şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 1. Araştırma Kapsamında İncelenen Hikâyeler

Yazar adı	Mustafa Kutlu	Mustafa Kutlu
Kitabın adı	Hayat Güzeldir	Hayat Güzeldir
Eser Adı	1. Caney	2. Çiçek Tefsiri
Sayfa sayısı	82	18
Toplam		2

Çalışmanın ikinci aşamasında uygulanan deneysel çalışmanın evrenini A2 seviyesindeki Türkçe öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise Türkiye’de Marmara Bölgesi’nde bir devlet üniversitesinin Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi’nde (TÖMER) Türkçe öğrenen toplam 40 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya seçilen öğrenciler kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Özgün metinler için kontrol grubunda 20, değiştirilmiş metinler için deney grubunda 20 olmak üzere toplamda 40 A2 öğrencisine ulaşılmıştır. Tüm öğrenciler A1 seviyesinde 8 hafta 200 saat, A2 seviyesinde 7 hafta 175 saat Türkçe eğitimi almıştır. Çalışmada yer alan katılımcıların demografik bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2. Özgün Metin Katılımcıları

Sayı	Yaş	Ülke	Cinsiyet
Ö1	19	Yemen	Erkek
Ö2	19	Yemen	Erkek
Ö3	21	Yemen	Erkek
Ö4	18	Yemen	Erkek
Ö5	19	Ürdün	Kadın
Ö6	19	Zimbabve	Erkek
Ö7	20	Suriye	Erkek
Ö8	19	Ürdün	Erkek
Ö9	20	Zimbabve	Erkek
Ö10	20	Mısır	Erkek
Ö11	20	Sudan	Erkek
Ö12	21	Etiyopya	Erkek
Ö13	19	Kazakistan	Erkek
Ö14	18	Afganistan	Erkek
Ö15	21	Irak	Kadın

Ö16	22	Irak	Erkek
Ö17	20	Cezayir	Erkek
Ö18	23	Çad	Erkek
Ö19	20	Özbekistan	Erkek
Ö20	23	Çad	Erkek

Tablo 2 incelendiğinde; erkek katılımcıların 18, kadın katılımcıların ise 2 olduğu görülmektedir. Katılımcılar daha çok Asya ve Afrika kıtası ülkelerindedir.

Tablo 3. A2 Metinlerin Katılımcıları

Sayı	Yaş	Ülke	Cinsiyet
Ö1	20	İran	Kadın
Ö2	19	Yemen	Erkek
Ö3	19	Mısır	Erkek
Ö4	20	Suriye	Erkek
Ö5	21	Somali	Erkek
Ö6	22	Yemen	Erkek
Ö7	19	Yemen	Erkek
Ö8	20	Yemen	Erkek
Ö9	19	Ürdün	Erkek
Ö10	19	Mısır	Erkek
Ö11	20	Filistin	Kadın
Ö12	19	Filistin	Erkek
Ö13	17	Somali	Erkek
Ö14	19	Yemen	Erkek
Ö15	21	Yemen	Erkek
Ö16	20	Somali	Erkek
Ö17	19	Irak	Kadın

Ö18	19	Irak	Erkek
Ö19	21	Yemen	Erkek
Ö20	21	Irak	Kadın

Tablo 3 incelendiğinde; erkek katılımcıların 16, kadın katılımcıların ise 4 olduğu görülmektedir. Katılımcılar daha çok Asya ve Afrika kıtası ülkelerindedir.

4.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışmanın birinci aşamasında araştırma kapsamındaki metinler, A2 seviyesi için dil bilgisi yapıları, sözcük varlığı, cümle bilgisi özellikleri bakımından analiz edilmiş ve incelenmiştir. Sonrasında metinler Microsoft Word'e aktarılmış ve her tümceye numara verilmek suretiyle tablolştırılmıştır. Tabloda; tümce numarası, metnin özgün hâli, metnin değiştirilmiş hâli ve yapılan işlemler verilmiştir. Metin değiştirimi sürecinde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde kalınp metnin sahip olduğu biçimsel ve anlamsal özellikler ile metnin derin yapısının bozulmamasına dikkat edilmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında kontrol grubuna özgün metin ile metni anlama soruları ve deney grubuna değiştirimi yapılmış metinler ile metni anlama soruları tüm dünyayı etkileyen Covid-19 küresel salgını sebebiyle uzaktan öğretim yapılan bir derste Google Forms aracılığıyla sunulurak araştırma verileri toplanmıştır. Çevrim içi ortamda gerçekleşen veri toplama işlemi için toplamda verilen süre 45 dakikadır.

4.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışma kapsamında ilk olarak Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" isimli hikâye kitabındaki iki hikâyenin, metin değiştirim ölçütleri çerçevesinde değiştirimi yapılmıştır. Yapılan metin değiştiriminin A2 düzeyine uygunluğu hususunda, Türkiye'nin 4 farklı üniversitesi bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında görev alan toplam 10 öğretim görevlisine uzman görüşleri bakımından ulaşılmıştır. Bu kapsamda uzmanların görüşlerini belirtebilecekleri bir formdan yararlanılmıştır. Formun (bkz. Ek:4) hazırlanmasında Özmen'in (2019) çalışmasından yararlanılmış ve Özmen'den (2019) farklı olarak forma uygunluğunun sorgulanması için metin değiştiriminin işlemlerini gösteren 5 tümce eklenmiştir.

Uzman görüşlerinin alınması için kullanılan formda dilsel ölçütler başlığı altında sözdizimsel, biçimbilimsel, sözlüksel uygunluk; metne ilişkin ölçütler başlığında ise bağdaşıklık, tutarlılık, konu, akıcılık ve sözlük sorulmuştur. Uzmanların görüşlerini 1 “kesinlikle yetersiz”, 2 “yeterli değil”, 3 “kısmen yeterli”, 4 “yeterli”, 5 “tamamen yeterli” şeklinde belirtmeleri beklenmiştir. Örnek olarak formda yer alan tümceler tabloda özgün hâli, değiştirilmiş hâli, işlem yapılmış hâli olarak verilmiş ve uzmanların “uygun”, “uygun değil” ve “öneri” seçeneği ile görüşlerini iletmesi istenmiştir. Uzmanlardan elde edilen veriler toplandıktan sonra MS Excel’e aktarılmak suretiyle tek bir grafik hâlinde birleştirilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında, A2 düzeyinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin değiştirilmiş metinleri okuma anlama düzeylerini ölçmek amaçlanmıştır. 2 farklı metin için metni anlamaya yönelik 2 anlama testi oluşturulmuştur. Öğrencilere “Caney Hikâyesinin Anlama Testi” ve “Çiçek Tefsiri Hikâyesinin Anlama Testi” (Ek: 2 ve Ek: 3’te) aracılığıyla 10 adet çoktan seçmeli soru sorulmuştur. Özgün ve değiştirilmiş metinlerdeki metni anlama soruları aynıdır. Doğru cevaplanan her bir soru 10 puan değerinde olup testten en düşük 0, en yüksek 100 puan alınmaktadır. Deney grubu öğrencilerine ek olarak değiştirimi yapılmış metnin içinde numaralandırılmış sözcüklerin metin sonunda “Sözlük” başlığı altında anlamının var olduğuna dair bilgi verilmiştir.

4.4. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmanın birinci aşaması kapsamında seçilen metinler A2 düzeyinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için uygun hâle getirilmiştir. Bu çalışmada kullanılan metin değiştirim ölçütleri Özmen’in (2019, s. 100) çalışması model alınarak oluşturulmuştur. Söz konusu çalışmadaki metin değiştirim ölçütlerinden hareketle;

- Gönderimlerin (artgönderim, öngönderim) açık hâle getirilmesi **mor renkle**,
- Düzey üstü dil bilgisi yapılarının sözcüklerle ifade edilmesi **mavi renkle**,
- Devrik tümcelerin düzenlenmesi **kırmızı renkle**,
- Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olan sözcüklerle değiştirilmesi **turuncu renkle**,
- Eksilteli cümlelerin tamamlanması **sarı renkle**,

- Genişletme gri renkle,
- İleti değeri bulunmayan çok az sayıdaki sözcüğün silinmesi yeşil renkle,
- Anlaşılması zor olan tümceleri yeniden yazılması siyah renkle,
- Sıfat fiil, zarf fiil gibi yapılarla karmaşık hâlde bulunan tümcelerin bölünmesi siyah renkle,

metin değiştirimi işlemleri yapılmıştır.

Metin değiştirimi sırasında sözcük seçimi noktasında Göçen'in (2016), çalışmasında sözcüklerin kullanım sıklığı ve yaygınlığını tespit ettiği veriler esas alınmıştır. Ayrıca, milyonlarca sözcüğü içine alan ve 1990-2013 yılları arasında, güncel Türkçenin farklı alanlarından ve türlerinden yazılı ve sözlü örnekleri içeren, büyük kapsamlı bir derlem olan "Türkçe Ulusal Derlemi" (TUD, 08.03.2021) adlı çalışmaya sözcüklerin frekans değerlerini vermesi bakımından başvurulmuştur.

Değiştirimi yapılmış metinlerin içinde anlaşılması zor olan bazı sözcükler numaralandırılmış ve anlamları metnin sonunda Türkçe-Türkçe sözlük yardımıyla verilmiştir. "Caney" metni için 10 sözcük, "Çiçek Tefsiri" metni için 9 sözcük açıklamasıyla verilmiştir. Hangi sözcüğün anlamının verileceği hususunda sıklığı düşük bulunan sözcükler tercih edilmiştir. Sözcüklerin anlamlarının verilmesi sırasında ise Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'ten (<https://sozluk.gov.tr/>) yararlanılmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında ise kontrol ve deney grubunun özgün ve değiştirilmiş metne yönelik anlama testlerindeki soruları cevaplama durumları Microsoft Excel programı yardımıyla tespit edilmiştir. Sorulara verilen doğru ve yanlış cevaplar frekans ve yüzdelerle tablolar hâlinde sunulmuştur. Öğrencilerin özgün ve değiştirilmiş metne yönelik anlama testlerinden aldıkları puanlar SPSS paket programıyla betimsel olarak ve karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz için frekans, yüzde ve ortalama hesaplamaları yapılmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan deneysel çalışmadan elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz ve karşılaştırmalı analiz kullanılmıştır. Bu süreçte SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır.

Deney ve kontrol grubunun özgün ve değiştirilmiş metinlerden aldıkları puanlar betimsel olarak (frekans, yüzde) tablolar hâlinde sunulmuştur. Farklı grupların son test şeklinde uygulanan özgün ve değiştirilmiş metinlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının belirlenmesinde öncelikle elde edilen verilerin dağılımı için normallik testi yapılmıştır. Verilerin normal bir dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek için Shapiro-Wilk normallik testi yapılmıştır. Ayrıca verilerin kurtosis ve skewness değerleri incelenmiştir. Shapiro-Wilk testi grup büyüklüğünün $n < 50$ olması durumunda uygulanan normallik testidir. Test sonucunda elde edilen p değerinin 0,05'ten büyük olması verilerin dağılımının normal olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2007). Kurtosis ve skewness değerlerinin de standart hatalarına bölünmeleriyle elde edilen değerler $\pm 1,96$ arasında ise dağılım, normal dağılım varsayılmaktadır (Can, 2017).

Çalışma kapsamında seçilen “Caney” metninin özgün ve değiştirilmiş hâllerine yönelik gruplardan elde edilen verilerin normal dağılıp dağılmadığına yönelik yapılan analizin sonuçları şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 4. “Caney” Metnine Yönelik Verilerin Normal Dağılım Analizi

Metin	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.
Caney	,884	20	,021

Tablo 4'e göre “Caney” metninin özgün ve değiştirilmiş metinlerine yönelik elde edilen verilerin normal bir dağılım gösterip göstermediğine yönelik Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde çalışma kapsamında elde edilen verilerin normal bir dağılım göstermediği görülmektedir.

Çalışma kapsamında seçilen “Çiçek Tefsiri” metninin özgün ve değiştirilmiş hâllerine yönelik gruplardan elde edilen verilerin normal dağılıp dağılmadığına yönelik yapılan analizin sonuçları şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 5. “Çiçek Tefsiri” Metnine Yönelik Verilerin Normal Dağılım Analizi

Metin	Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.

Çiçek Tefsiri	,905	20	,050
---------------	------	----	------

Tablo 5'e göre "Çiçek Tefsiri" metninin özgün ve değiştirilmiş metinlerine yönelik elde edilen verilerin normal bir dağılım gösterip göstermediğine yönelik Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde çalışma kapsamında elde edilen verilerin normal bir dağılım göstermediği görülmektedir.

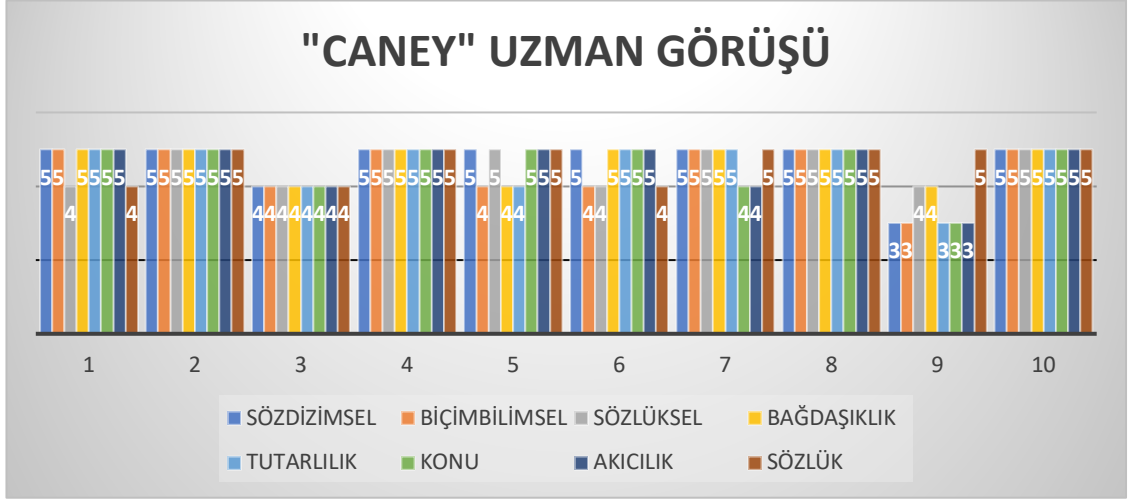
Buna göre kontrol ve deney grubunun testlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığının incelenmesi için Mann-Whitney U testinin yapılması uygun görülmüştür.

Değiştirilmiş Metinlere Yönelik Uzman Görüşleri

Değişimleri yapılan metinlerin A2 düzeyine uygun olup olmadığı hususunda alanında uzman kişilerce değerlendirilmesi amacıyla Türkiye'nin 4 farklı üniversitesi bünyesinde yer alan TÖMER'de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sahasında aktif görev alan toplam 10 öğretim görevlisine ulaşılmıştır. Öğretim görevlilerin öğrenim durumları 1 kişi lisans düzeyinde, 5 kişi yüksek lisans düzeyinde, 4 kişi doktora düzeyindedir. Katılımcı öğretim görevlilerinin en az 7, A2 sınıfıyla çalışmış oldukları en fazla ise 16, A2 sınıfıyla çalışmış oldukları görülmektedir. "Uzman Görüşleri" (bkz. Ek: 4) formunda katılımcılara, çalıştıkları alanlarla ilgili de soru yöneltilmiş, dilbilim, dil bilgisi, dil edimi, edebiyat, yabancı dil öğretimi ve Türk dili alanlarında ne sıklıkla çalıştıkları belirlenmek istenmiştir. Katılımcı uzmanların işaretlemelerini "hiç", "genel bilgi düzeyinde" ve "yoğun olarak" şeklinde işaretlemeleri beklenmiştir. Katılımcıların sıklıkla dil bilgisi, edebiyat, yabancı dil öğretimi ve Türk dili alanlarında çalıştığı görülmüştür.

4.4.1 "Caney" Metninin A2 Düzeyine Değişimine Yönelik Uzman Görüşleri

Toplam 10 uzmanın katılımıyla "Caney" A2 düzeyi değişimi yapılmış metni önce okunup daha sonra sözdizimsel, biçimbilimsel, sözlüksel, bağdaşıklık, tutarlılık, konu, akıcılık ve Türkçe- Türkçe sözlük bakımından değerlendirilmesi beklenmiştir. Verilen yanıtlar Microsoft Excel'e aktarılarak grafik hâline getirilmiştir. İlgili şekil aşağıda verilmiştir:

Şekil 1. “Caney” A2 Metni Uzman Görüşleri

Şekil 1 incelendiğinde; Türkiye'nin farklı noktalarındaki TÖMER'ler bünyesinde görev alan toplam 4 öğretim görevlisi tarafından her başlık için 5 “tamamen yeterli” şeklinde puanlama yapılmıştır. Diğer 6 uzmanın görüşleri ise sözlüksel, konu, söz dizimsel, biçim bilimsel, bağdaşıklık, akıcılık bakımından “yeterli” olarak ifade edilmiştir. Sözlüksel, tutarlılık, akıcılık, sözlük, konu, söz dizimsel bağlamda ise toplam 3 uzman tarafından “kısmen yeterli” olarak işaretlenmiştir. 3 uzman tarafından sözlük “yeterli” şeklinde işaretlenmişken 7 uzman tarafından “tamamen yeterli” şeklinde işaretlenmiştir. Hiçbir uzman tarafından “kesinlikle yetersiz”, “yeterli değil” puanlaması yapılmamış olması değiştirim A2 düzeyine uygun olduğunun önemli göstergelerinden biri olarak düşünülmüştür.

“Caney” hikâye metninin uzman görüşü öneri kısmında yer alan uzman önerileri değerlendirildiğinde; iki uzmanın metinde yer alan “türkü” sözcüğünün seviyenin üzerinde olduğu ve öğrencinin anlamlandırmada zorluk yaşayacağı önerisinde bulunmuştur. Ancak Yedi İklim ders kitabında A1 düzeyinde 3. ünitenin C bölümünde birinci dinleme etkinliğinde söz müziği Aşık Veysel'e, seslendirmesi Tarkan'a ait olan “Uzun İnce Bir Yoldayım” isimli türküyü yer verilmiştir. Türküler kültürümüzün vazgeçilmez unsuru olarak hayatımızın içinde her daim yer almakta ve dil öğretimi derslerinde farklı etkinliklerde sık sık karşımıza çıkmaktadır. Değiştiri yapılan metni okuyan ve cevaplandırılan öğrenci grubunun Yedi İklim ders kitabındaki sözcük varlığını bildiği ve dil bilgisi yapılarının ölçüt alındığı bu

araştırmanın başında ve formda yer almaktaydı. Fakat farklı üniversitelerde farklı ders kitapları okutulduğu için değerlendirme yapan uzman kişilerin bu detayı fark etmemiş olduğu düşünülmektedir.

“Caney” hikâye metninin uzman görüşü öneri kısmında yer alan diğer bir uzman önerisi değerlendirildiğinde;

Özgün Tümce: Bıçkın delikanlı iki helva alıp, ceplerine sokuşturuyor.

Değiştirilmiş Tümce: Cesur delikanlı⁶ iki helva alıp, ceplerine zorla koyuyor.

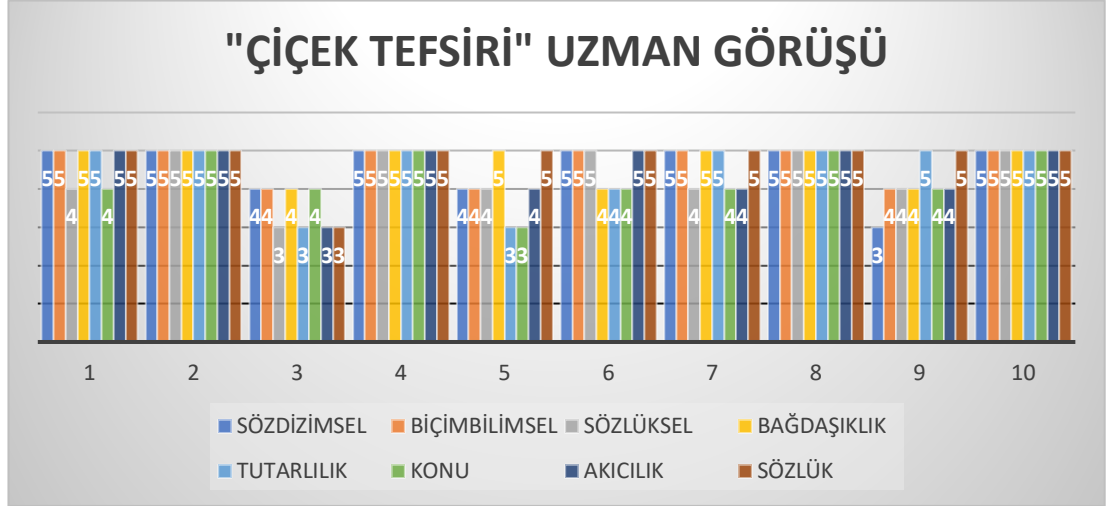
“Sokuşturmak” ile “zorla koymak” fiilleri anlam olarak birbirlerini karşılamadığı, yerine başka bir fiil bulunabileceği önerisi değerlendirildiğinde; TDK’ye (2021) bakıldığında “sokuşturmak” fiili: “dar bir yere zorla veya iterek sokmak”, olarak açıklandığı görülmektedir. Çalışmaya da kaynaklık eden Güncel Türkçe Sözlük referans alınarak bu sözcüğün anlamı görülmüştür. Ayrıca çalışmaya kaynaklık eden Türkçe Ulusal Derlemi, yazılı ve sözlü metinlerde ara yüzü sorgusuna bakıldığında “sok-” fiili için frekans değeri 11.21 görülürken “koy-” fiili için frekans değeri 30.62 olarak görülmektedir. Çalışmanın varsayımlar başlığında yer alan Yedi İklim ders kitabına göre B2 düzeyinde yer alan ettirgen gramerine ise yer verilmemek suretiyle değiştirimi yapılmıştır. Bu nedenle mevcut değiştirimde güncelleme yapılmamıştır.

“Caney” hikâye metninin uzman görüşü öneri kısmında yer alan diğer bir uzman önerisi değerlendirildiğinde;

“Bere” sözcüğünün yerine başka bir sözcük kullanılabileceği de tavsiye edilmiştir ancak A2 düzeyi dâhil öğrencilere üniteler içerisinde sözcük öğretimi yapılmaktadır. Mevsimler bölümünde, kıyafetler konusunda “bere” sözcüğünün sıklığı düşük olmasına rağmen karşılaşılabileceği düşünülmüştür. Ayrıca cümle içerisinde bağlam yoluyla bu sözcüğün kavranmasının mümkün olduğu düşünülmüş ve herhangi bir değiştirim yapılmamıştır.

4.4.1. “Çiçek Tefsiri” Metninin A2 Düzeyine Değiştirimine Yönelik Uzman Görüşleri

Toplam 10 uzmanın katılımıyla “Çiçek Tefsiri” A2 düzeyi değiştirimi yapılmış, metin önce okunmak suretiyle sözdizimsel, biçimbilimsel, sözlüksel, bağdaşıklık, tutarlılık, konu, akıcılık ve Türkçe- Türkçe sözlük bakımından değerlendirilmesi beklenmiştir. Verilen yanıtlar Microsoft Excel’e aktarılarak grafik hâline getirilmiştir. İlgili şekil aşağıda verilmiştir:

şekil 2: “Çiçek Tefsiri” A2 Metni Uzman Görüşleri

şekil 2 incelendiğinde, TÖMER’ler bünyesinde görev alan toplam 4 öğretim görevlisi tarafından her başlık için 5 “tamamen yeterli” şeklinde puanlama yapılmıştır. Diğer 6 uzmanın görüşleri ise sözlüksel, konu, sözdizimsel, biçimbilimsel, bağdaşıklık, akıcılık bakımından “yeterli” olarak ifade edilmiştir. Sözlüksel, tutarlılık, akıcılık, sözlük, tutarlılık, konu, söz dizimsel bağlamda ise toplam 3 uzman tarafından “kısmen yeterli” olarak işaretleme yapılmıştır. 1 uzman tarafından sözlük “kısmen yeterli” şeklinde işaretlenirken 9 uzman tarafından “tamamen yeterli” şeklinde işaretlenmiştir. Uzmanların hiğbiri tarafından “kesinlikle yetersiz”, “yeterli değil”, puanlaması yapılmamış olması değiştirimin A2 düzeyine uygun olduğunun önemli göstergelerinden biri olarak yorumlanmıştır.

“Çiçek Tefsiri” hikâye metninin uzman görüşü öneri kısmında yer alan uzman önerileri değerlendirildiğinde; bir uzman tarafından öneriler kısmına yazılan diğer iki uzman tarafından “uygun değil” olarak işaretlenen:

Özgün Tümce: *Yüreği kabarmış, yaş gözünün ucuna kadar gelmişti.*

Değiştirilmiş Tümce: *Yüreği kabarmış, içi sıkılmış ve üzülmüştü. Az kalsın ağlayacak.*

Değiştirimi yapılmış olan cümleler şu şekilde düzenlenmiştir:

Güncellenen Tümce: *Yüreği kabardı, içi sıkıldı ve üzüldü. Ağlamak üzereydi.*

İki uzman tarafından “uygun değil” şeklinde işaretlenen bir uzmanca öneri olarak sunulan cümle; uzmanların önerileri çerçevesinde zamansal ilişkilerin metinle uyumlu hâle getirilmesiyle güncellenmiştir.

“Çiçek Tefsiri” hikâye metninin uzman görüşü öneri kısmında yer alan uzman önerileri değerlendirildiğinde;

“Eğilerek” fiili zarf fiil eki alması bakımından iki uzman tarafından öneriler kısmına yazılmıştır ancak Yedi İklim Türkçe A2 ders kitabının 5. ünitesinde sayfa 96’da “-arak, -erek” zarf fiil eki yer almaktadır ve öğrencilerin bu gramer yapılarını bildiği varsayılmaktadır. Her kurumda farklı ders kitapları kullanıldığı ve dil bilgisi yapıları farklı düzeylerde anlatıldığı için uzmanların bu detayı fark edemediği düşünülmektedir. Değişim konusunda herhangi bir güncelleme yapılmamıştır.

“Çiçek Tefsiri” hikâye metninin uzman görüşü öneri kısmında yer alan uzman önerileri değerlendirildiğinde;

“Utanmayı bir yana bırakıyor yaya kaldırımının yanındaki lalelere eğilerek yüzünü gözünü sürüyor.”

“Çaylar geldi. Refik Efendi höpürdeterek ilk yudumu içti.”

“yüz göz sürmek” sözcük grubu ve “höpürdetmek”, fiili gibi sözcükler ise sıklığı düşük olmasına rağmen cümlenin bağlamından çıkarılabileceği düşüncesiyle korunmuştur.

4.5. YAYIN ETİĞİ KURULU KARARI

Çalışmanın uygulama aşaması için, “Yayın Etik Onayı” (Ek. 5) alınmıştır.

(Karar Sayısı: 05/ 03)

(Karar Tarihi: 03/06/2021)

(Evrak Tarih ve Sayısı: 09/ 06/ 2021- 45)

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5. 1. ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN METİNLERİN A2 DÜZEYİNE DEĞİŞTİRİMİNE YÖNELİK BULGULAR

Araştırma kapsamında seçilen, Mustafa Kutlu'ya ait Dergâh Yayınları'ndan çıkan toplam 175 sayfalık “Hayat Güzeldir” isimli hikâye kitabından seçilen,

1. Caney,
2. Çiçek Tefsiri, metinleri A2 düzeyine değiştirilmiştir.

A2 düzeyine yönelik değişimin nasıl yapıldığı aşağıda tablolar hâlinde verilmiştir.

Araştırma kapsamında birinci metin olan “Caney” metninin A2 düzeyine değiştirimi yapılmıştır. Tablo 6’da özgün metin, değiştirilmiş metin ve metin değiştirim işlemleri sunulmuştur:

Tablo 6. “Caney” Metninin A2 Düzeyine Değiştirimi

Tümce No	Özgün Metin	A2 Düzeyi Metin	İşlem
Başlık	CANEY	CANEY	İşlem yapılmadı. Ø
T 1	Lodosun canı sağ olsun.	Lodos ¹ rüzgârı sağ olsun.	Genişletme, Anlatımı zorlaştıran sözcükleri silme.
T 2	Gerçi pek makbul sayılmayan bir rüzgardır, denizi kabartır, balıkları ve insanı serseme çevirir ama olsun, havayı temizliyor işte.	İyi bir rüzgâr değildir. Deniz yükselir, balıkları ve insanı sersem ² gibi yapar. Ama olsun, havayı temizliyor.	Yeniden yazma, Karmaşık tümceleri bölme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Anlatımı zorlaştıran sözcükleri silme.
T 3	Poyrazla el ele verip İstanbul'u zehir solumaktan kurtarıyor.	Lodos, soğuk olan poyraz ³ rüzgârıyla beraber İstanbul'u kirli havadan kurtarıyor.	Gönderimleri açık hâle getirme, Genişletme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 4	Bugün lodoslu hava, üstüne üstlük güneşli.	Bugün lodoslu hava, üstelik güneşli.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.

T 5	Serçeler cıvıldaşıyor ağaçlarda.	Serçe kuşları ağaçlarda cıvıl cıvıl ötüyor.	Genişletme, Kiplikleri sözcükle ifade etme, Devrik yapıları düzenleme.
T 6	Beklediğim vasıta zamanında geliyor, işte güzel bir gün dedik ya, yer bulup oturuyorum.	Araç bekliyorum ve o araç zamanında geliyor. Güzel bir gün dedik bu nedenle de yer bulup oturuyorum.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Karmaşık tümceleri, sıfat fiilleri bölme, Sözcüğün alışılmamış kullanımını azaltma.
T 7	Yanımdaki vatandaş teklifsiz; “Yahu her önüne gelen yorumcu oldu”, diye gündemi açıyor.	Yanımdaki vatandaş ⁴ samimi şekilde; “Herkes fikrini söyler, oldu”, diye gündemi açıyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Yeniden yazma.
T 8	Bir de bu meseleleri vatandaşa sorsalar ya” diyerek yüzüme bakıyor.	Bir de bu sorunları vatandaşa ⁴ sorsalar” diyerek yüzüme bakıyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 9	Eh, muhabbeti başlatalım bari.	Eh, o hâlde muhabbeti başlatalım.	Sözcüğün alışılmamış kullanımını azaltma, Devrik yapıları düzenleme.
T 10	Soruyorlar efendim, siz hiç tivi seyretmiyor musunuz” diyorum.	Efendim soruyorlar, “Siz hiç televizyon seyretmiyor musunuz” diyorum.	Devrik yapıları düzenleme. Açıklama.
T 11	“Hah, ha..” diye kısa metrajlı bir kahkaha atıyor.	“Hah, ha..” diye kısa bir kahkaha atıyor.	Anlatımı zorlaştıran, Tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 12	Sevimli adam doğrusu.	Sevimli adam doğrusu.	İşlem yapılmadı. Ø
T 13	-Soruyorlar abicim, sormazlar mı...	-Abicim soruyorlar, sormazlar mı...	Devrik yapıları düzenleme.
T 14	Şimdi vatandaşın bu konudaki fikirlerini alalım, diyerek sokaktan geçen adamlara mikrofonu uzatıyorlar.	Şimdi vatandaşın ⁴ bu konudaki fikirlerini alalım, diyerek sokaktan geçen adamlara mikrofonu uzatıyorlar.	İşlem yapılmadı. Ø
T 15	Ne güzel değil mi?	Ne güzel değil mi?	İşlem yapılmadı. Ø
T 16	Ver ulan şunu şöyle	Ver şu mikrofonu şöyle	Anlatımı zorlaştıran,

	bir güzel konuşayım diyeceksin. Vermezler ki...	bir güzel konuşayım diyeceksin ama vermezler.	Tümceyi uzatan sözcükleri silme, Gönderimleri açık hâle getirme.
T 17	Öylesine bir iki laf atıyoruz.	Öylesine bir iki laf söylüyoruz.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 18	O da şansına.	O lafi da şansına söylüyoruz.	Gönderimleri açık hâle getirme, Eksiltileri tamamlama.
T 19	Adam senin sözlerini makaslıyor, ötekinin sözlerini veriyor.	Muhabir senin sözlerini kesiyor, ötekinin sözlerini veriyor.	Gönderimleri açık hâle getirme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 20	Bu mu adalet...	Bu mu adalet?	Anlamı pekiştirmek amacıyla eksik noktalama işaretini koyma.
T 21	-Siz galiba yorum değil adalet peşindediniz...	-Siz galiba yorum değil adalet istiyorsunuz?	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 22	-Elbette...	-Elbette...	İşlem yapılmadı. Ø
T 23	Acaba lafi uzatıp, memlekette adalet mekanizmasının yavaş işlediğini mi anlatsam.	Acaba konuşmayı uzatıp, ülkede adaletin yavaş olduğunu mu anlatsam?	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme. Yeniden yazma.
T 24	Altı yedi yaşlarında bir çocuk beni bu fikirden caydırıyor.	Altı yedi yaşlarında bir çocuk beni bu fikirden vazgeçiriyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 25	Ayaklarında yırtık lastik çizmeler, başında bir Fenerbahçe beresi...	Ayaklarında eski, yırtık lastik çizmeler, başında bir Fenerbahçe ⁵ beresi var.	Genişletme, Eksiltileri tamamlama.
T 26	Ceket çamur içinde, gömleğin yakası-bağrı açık.	Ceketi kirli, gömleği dağınıktı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 27	Kopul bir oğlan, bütün bunlar hiç umurunda değil.	Oğlan için, bunların hiç önemi yok.	Anlatımı zorlaştıran, Tümceyi uzatan sözcükleri silme, Sıklığı az olan

			sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 28	Koltuğunun altına bir alüminyum tepsi sıkıştırmış, kolu kavramaya yetmiyor.	Kolunun altına bir tepsi almış ama kolu kısa kalıyor.	Sözcüğün alışılmamış kullanımını azaltma, Anlatımı zorlaştıran, Tümceyi uzatan sözcükleri silme, Yeniden yazma.
T 29	Tepsinin içinde naylonlara sarılı koz helvalar, susamlı helvalar...	Tepsinin içinde cevizli, susamlı helvalar var.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme. Eksiltileri tamamlama.
T 30	-Helva alın abilerim, helva alın teyzelerim, diye bülbül gibi şakımaya başlıyor.	-Helva alın abilerim, helva alın teyzelerim, diye bülbül gibi ses çıkarmaya başlıyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 31	Yolcuların gözü yanakları kıpkırmızı oğlanda.	Yolcular yanakları kıpkırmızı oğlana bakıyor.	Yeniden yazma.
T 32	Olağanüstü düzgün ve beyaz dişlerini parlatarak gülümsüyor.	Oğlan olağanüstü düzgün ve beyaz dişlerini parlatarak gülümsüyor.	Gönderimleri açık hâle getirme.
T 33	Yazık ki kimse oralı olmuyor.	Maalesef hiç kimse helvalarla ilgilenmiyor.	Yeniden yazma.
T 34	Ama oğlan tecrübeli.	Ama oğlan tecrübeli.	İşlem yapılmadı. Ø
T 35	Bu yolların adamı olmaya ahdetmiş.	Bu işi yapmaya karar vermiş.	Yeniden yazma.
T 36	Helva alana bir türkü bedava, demez mi!	Helva alan kişiye bir türkü bedava, demez mi!	Gönderimleri açık hâle getirme.
T 37	Eh gel de dayan şimdi. Bıçkın bir delikanlı sesliyor yanına.	Şimdi nasıl almayacaksın? Cesur bir delikanlı ⁶ yanına çağırıyor.	Yeniden yazma, Devrik yapıları düzenleme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 38	-Önce türküyü söyle, sonra alayım helvanı, diyor...	-Önce türküyü söyle, sonra alayım helvanı, diyor...	İşlem yapılmadı. Ø
T 39	Herkes bu pazarlığın nasıl sonuçlanacağını merak ediyor.	Herkes bu konuşmanın nasıl sonuçlanacağını merak ediyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.

T 40	Satıcı çocuk ilgi uyandırmayı becerdi işte.	Satıcı çocuk merak uyandırmayı becerdi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Anlatımı zorlaştıran tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 41	Bundan gerisi kolay...	Bundan sonrası kolay...	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 42	Bir süre ileri geri tartışıyorlar.	Bir süre karşılıklı konuşuyorlar.	Anlatımı zorlaştıran, Tümceyi uzatan sözcükleri silme, Sözcüğün alışılmamış kullanımını azaltma.
T 43	Çocuk helvayı garantilediğini anlayınca türkiye başlıyor...	Çocuk helvayı satacağını anlıyor. O zaman türkiye başlıyor...	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Kiplikleri sözcükle ifade etme.
T 44	<i>Caney, caney, caney... İşte meydan ey... Delikanlı cim-bom, Nerdesin haney? Nerdesin haney...</i>	<i>Caney, caney, caney... İşte meydan ey... Delikanlı cim-bom, Nerdesin haney? Nerdesin haney...</i>	İşlem yapılmadı. Ø
T 45	Vatandaşın gülmez yüzünü güldürmek için yetmez mi bu...	Vatandaşın ⁴ gülmeyen yüzünü güldürmek için bu durum yeterli oldu.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Devrik yapıları düzenleme.
T 46	Ah benim yufka yürekli halkım... Ah benim merhametli insanlarım...	Ah benim yufka yürekli ⁷ hemen üzülen halkım... Ah benim merhametli ⁸ insanlarım...	Genişletme
T 47	Hemen herkes - cimbomlular dahil-sevgi ile bakıyorlar küçüğe...	Hemen herkes - Galatasaraylılar (cimbomlular) ⁹ dahil- küçük helvacı çocuğa sevgi ile bakıyorlar.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Gönderimleri açık hâle getirme, Devrik yapıları düzenleme.
T 48	Bıçkın delikanlı iki helva alıp, ceplerine sokuşturuyor.	Cesur delikanlı ⁶ iki helva alıp, ceplerine zorla koyuyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 49	Paranın üzeri kalsın	Paranın üzeri kalsın,	Genişletme.

	diyor.	diyor ve geri kalan parayı almıyor.	
T 50	Küçük satıcı, etraftan uzanan ellere yetişmeye çabalıyor .	Küçük satıcı çocuk, etraftan uzanan ellere yetişmeye çalışıyor .	Genişletme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 51	Göz açıp kapayıncaya kadar tepsideki helvalar bitiyor... Ohhhh...	Kısa sürede tepsideki helvalar bitiyor... Ohhhh...	Sözcüğün alışılmamış kullanımını azaltma.
T 52	Sanki hükümet bir çırpıda iç ve dış borçlarımızı temizledi.	Hükümet çabucak iç ve dış borçlarımızı temizlemiş gibi .	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 53	Sanki terör sona erdi, carri açık kapandı .	Ø	Anlatımı zorlaştıran, tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 54	Evet, insanlarımız bu kadarcık olsun sevinmek, gülmek istiyorlar.	Evet, insanlarımız bu kadarcık olsun sevinmek, gülmek istiyorlar.	İşlem yapılmadı. Ø
T 55	Bir iyilik edip kalplerinde çırpınan kuşu sakinleştirmek istiyorlar.	Bir iyilik edip kalplerindeki kuşu sakinleştirmek istiyorlar.	Anlatımı zorlaştıran, tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 56	İnsanlarımız kanaat denilen şeyi biliyor, her vesile ile hatırlamak istiyor.	İnsanlarımız kanaati biliyor, daha fazlasını istemiyor ve her durumda bunu hatırlamak istiyor.	Genişletme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 57	Her an iyilik ve adalet için fedakarlığa hazır.	Her an iyilik ve adalet için bir şeyler yapmaya hazır.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 58	Ama karşılarında şu küçük adam kadar olsun içten ve dürüst makamlar, insanlar, sözler olsun istiyor.	Ama karşılarında şu küçük çocuk kadar olsun samimi ve dürüst makamlar, insanlar, sözler olsun istiyor.	Gönderimleri açık hâle getirme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 59	Küçük adam durakta iniyor.	Küçük çocuk durakta iniyor.	Gönderimleri açık hâle getirme.
T 60	Tramvayın camından izliyorum onu .	Onu tramvayın camından izliyorum .	Devrik yapıları düzenleme.
T 61	Alüminyum tepsiyi def gibi tımbırdatarak, ıslıkla bir oyun havası tutturuyor.	Tepsiye vurarak, ıslıkla ¹⁰ bir oyun havası çalıyor.	Yeniden yazma.

T 62	Seke seke, oynayarak uzaklaşıyor.	Hoplaya zıplaya, oynayarak uzaklaşıyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 63	Git küçük adam, yolun açık olsun.	Küçük çocuk git, yolun açık olsun.	Gönderimleri açık hâle getirme, Devrik yapıları düzenleme.

SÖZLÜK

1. **Lodos:** Güneyden ve güneybatıdan esen bazen de yağış getiren rüzgâr.
2. **Sersem:** Bir sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış olan kişi.
3. **Poyraz:** Kuzeydoğudan esen soğuk rüzgâr.
4. **Vatandaş:** Yurtları ve ülkesi aynı olan kişiler.
5. **Fenerbahçe:** Türk futbol takımı.
6. **Delikanlı:** Genç erkek.
7. **Yufka yürekli:** Kötü olaylardan çok çabuk etkilenen, üzülen kişiler.
8. **Merhametli:** Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.
9. **Galatasaray (Cimbom):** Türk futbol takımı.
10. **Islık:** Dudak ve parmak ile çıkarılan ses.

Tablo 6 incelendiğinde; özgün metin başlığı altında 63 olarak görülen tümce sayı, kısa tümcelerle 67’dir. A2 düzeyi metin başlığı altında 63 olan tümce sayısı kısa tümcelerle birlikte 70 tümceye çıkmıştır. Tümce bazında, değiştirilmiş metinden yalnızca bir tümce silinmiştir. Sözcük bazında ise anlatımı zorlaştıran 10 sözcük silinmiştir. Metin değiştiriminde daha çok sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olan sözcüklerle değiştirme işlemi yapıldığı görülmüştür. Metin değiştirimi sırasında işlem yapılmayan ve korunan tümce sayısının 9 olduğu görülmektedir. Bunlar arasında başlık da vardır. Başlık, metnin içindeki türkü sözünden alıntı olduğu ve metnin akışı içinde anlamlandırılabilceği için işlem yapılmamış ve korunmuştur. A2 düzeyi metnin sonunda sözlük başlığı altında sıklığı düşük olan 10 sözcük, sözcük öğretimi ve metnin anlaşılabilirliğini arttırmak amaçlanarak anlamlarıyla birlikte verilmiştir

Araştırma kapsamında seçilen ikinci metin olan Mustafa Kutlu’ya ait Dergâh Yayınları’ndan çıkan toplam 175 sayfalık “Hayat Güzeldir” isimli hikâyeye kitabında, sayfa 18’de yer alan “Çiçek Tefsiri” metnin A2 düzeyine değiştirimi yapılmıştır. Tablo 7’de özgün metin, değiştirilmiş metin ve metin değiştirim işlemleri sunulmuştur:

Tablo 7. “Çiçek Tefsiri” Metnin A2 Düzeyine Değiştirimi

Tümce No	Özgün Metin	A2 Düzeyi Metin	İşlem
Başlık	ÇİÇEK TEFSİRİ	ÇİÇEK TEFSİRİ	İşlem yapılmadı. Ø
T 1	Hastaneden çıkınca güneşi açmış gördü, her yan şıkır şıkır bir ışığa boğulmuştu.	Hastaneden çıktı ve güneşi açmış gördü, her yan şıkır şıkır bir ışıktı.	Kiplikleri sözcükle ifade etme, Zamansal ilişkileri standart hâle getirme, Anlatımı zorlaştıran sözcükleri silme.
T 2	“Allah, Allah” dedi içinden.	“Allah, Allah” dedi sessizce.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 3	“Ben içeri girerken bu güneş neredeydi?”	“Ben içeri girdim, o zaman bu güneş neredeydi?”	Kiplikleri sözcükle ifade etme.
T 4	Yürüdü.	Yürüdü.	İşlem yapılmadı. Ø
T 5	Yürürken adımlarına yayılan hafiflik dikkatini çekti.	O zaman adımlarındaki hafiflik dikkatini çekti.	Kiplikleri sözcükle ifade etme, Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 6	“Ulan on yaş gençleştim sanki” diye sevindi.	“On yaş gençleştim sanki” diye sevindi.	Tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 7	Yaya geçidinin başında kalabalığa karışıp yeşilin yanmasını bekledi.	Yaya geçidinin başında kalabalıkla beraber trafik ışığının yeşil yanmasını bekledi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Gönderimleri açık hâle getirme.
T 8	Işık yanınca ilerledi.	Işık yandı ve ilerledi.	Kiplikleri sözcükle ifade etme.
T 9	Geçidin ortasında refüje baktı.	Geçidin ortasında kaldırıma baktı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 10	- Aa!.. Laleler! - Laleler açmış!	- Aa!.. Laleler! - Laleler açmış!	İşlem yapılmadı. Ø
T 11	O durunca acele ile yürüyen bir iki kişi çarptı kendine.	Bakmak için durdu ve o an bir iki kişi çarptı.	Gönderimleri açık hâle getirme, Kiplikleri sözcükle ifade etme, Tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 12	Söylenip gittiler.	Bir şeyler söyleyip gittiler.	Kiplikleri sözcükle ifade etme.
T 13	Refüj boyunca ileri doğru baktı.	Kaldırım boyunca ileriye baktı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.

T 14	Caddeyi ikiye bölen bu dar aland a bir çiçek cümbüşü vardı.	Caddeyi ikiye bölen bu dar yerde bir çiçek festiv ali vardı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 15	Laleler, papatyalar, nergisler.	Laleler, papatyalar, nergisler.	İşlem yapılmadı. Ø
T 16	Karşıya geçti. Her yan çiçek.	Karşıya geçti. Her yan çiçek.	İşlem yapılmadı. Ø
T 17	Çiçeklerden kendini alamıyor .	İstemeden uzun uzun çiçeklere bakıyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 18	Ağaçlara bakıyor, tomurcuklar patlamış , ilk çıkan yaprakları bir keçi yavrusu kadar sevimli ve parlak.	Ağaçlara bakıyor, ilk çıkan yapraklar bir keçi yavrusu kadar sevimli ve parlak.	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 19	Utanmasa eğilip yüzünü gözünü çiçeklere sürecektir.	Utanmasa eğilip yüzünü gözünü çiçeklere sürecektir.	İşlem yapılmadı. Ø
T 20	Utanmayı bir yana savuruyor yaya kaldırımının yanındaki lalelere eğilerek yüzünü gözünü sürüyor.	Utanmayı birakıyor yaya kaldırımının yanındaki lalelere yüzünü gözünü sürüyor.	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 21	Kalkıp bir daha bakıyor onlara .	Onlara kalkıp bir daha bakıyor.	Devrik yapıları düzenleme.
T 22	Yüreği kabarmış, yaş gözünün ucuna kadar gelmişti.	Yüreği kabardı, içi sıkıldı ve üzüldü. Ağlamak üzereydi.	Genişletme, Yeniden yazma, Zamansal ilişkileri standart hâle getirme.
T 23	“Sizi bana gönderen Rabbime şükürler olsun” dedi.	“Sizi bana gönderen Allah’ına şükürler olsun” dedi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 24	Ne trafik gürültüsü, ne korna, ne motor sesi.	Ne trafik gürültüsü, ne korna, ne motor sesi.	İşlem yapılmadı. Ø
T 25	Çiçeklerin türküsüne kapılıp ilk gördüğü mescide kadar yürüdü.	Çiçeklerin etkisiyle ilk mescide ¹ kadar yürüdü.	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 26	Ufak, temiz bir mescit. Bomboş.	Ufak, temiz bir mescit ¹ . Bomboş.	İşlem yapılmadı. Ø
T 27	İçeride leylak kokusu.	İçeride leylak çiçeğinin kokusu var .	Genişletme, Eksilteleri tamamlama.
T 28	“Aferin müezzine,	“Aferin müezzine ² ,	Devrik yapıları

	sağa sola damlatmış kokudan.”	sağa sola kokudan damlatmış.” diye düşündü.	düzenleme. Eksiltileri tamamlama.
T 29	Mihrabın önüne kadar gitti. Tekbir alıp iki rekât şükür namazı kıldı. Uzun uzun dua etti.	Mihrabın ³ önüne kadar gitti. Tekbir ⁴ alıp iki rekât ⁵ şükür namazı kıldı. Uzun uzun dua etti.	İşlem yapılmadı. Ø
T 30	Tahliller olumlu çıkmış, o şüphe edilen kötü hastalığa yakalanmamıştı.	Çünkü hastanede tahliller yapmış ve o tahliller olumlu çıkmış. Şüphe edilen o kötü hastalığa, kansere yakalanmamış.	Gönderimleri açık hâle getirme. Genişletme.
T 31	Duvardaki hatlara, minberin ahşap oymalarına, çinilere ayrı ayrı; uzun uzun baktı.	Ø	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 32	İşte nefes alıyor, kalbi tıkr tıkr çalışıyor, midesi iyi, morali yerinde.	İşte nefes alıyor, kalbi tıkr tıkr çalışıyor, midesi iyi, morali yerinde.	İşlem yapılmadı. Ø
T 33	“Her nefeste Allah demek lazım.” diye geçirdi içinden.	“Her nefeste, her zaman Allah demek lazım.” diye düşündü.	Genişletme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 34	Hatta daha ileri gitti.	Ø	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 35	Kötü hastalık gelmiş olsaydı bile “Kahrın da hoş, lütfun da hoş” diyebilirdi.	Kötü hastalık, kanser gelmiş olsa da her duruma sabretmek gerekiyor.	Genişletme, Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme, Kiplikleri sözcükle ifade etme.
T 36	Nerdeee!..	Nerdeee!..	İşlem yapılmadı. Ø
T 37	Aylardır ter basan uykular, zor atılan adımlar.	Aylardır terli terli uykular, zor atılan adımlar vardı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Eksiltileri tamamlama.
T 38	Korku, şüphe, sıkıntı içinde kalmıştı.	Korku, şüphe, sıkıntı içindeydi.	Zamansal ilişkileri standart hâle getirme.
T 39	“Ben o mertebede değilim Yarabbi.	Allah’ım ben o mertebede ⁶ değilim.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Devrik yapıları düzenleme

T 40	Bana çekeceğim yükten ağırlığını verme.	Sabretmek çok zor.	Yeniden yazma.
T 41	Bizi hastalıkla, açlıkla, yoklukla imtihan etme.	Bizi hastalıkla, aç kalmakla, fakirlikle zor durumda bırakma.	Genişletme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 42	Kahrın da hoş, lütfün da hoş, demek için insanın veli olması lazım.	Her duruma dayanabilmesi için insanın çok sabırlı olması lazım.	Yeniden yazma.
T 43	Ben kimim ki? Bir aciz kulum.	Ben kimim ki? Güçsüz bir insanım.	Yeniden yazma.
T 44	Nerde bende o teslimiyet?	Nerde bende o sabır?	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 45	Bugünüme şükrolsun” deyip çıktı mescitten.	“Bugünüme şükürler olsun” deyip mescitten ¹ çıktı.	Devrik yapıları düzenleme.
T 46	Çınar dallarında cıvıldaşan kuşları dinledi.	Çınar ağacı dallarında cıvıl cıvıl öten kuşları dinledi.	Genişletme, Gönderimleri açık hâle getirme.
T 47	Gökyüzünde salınan bembeyaz bulutlara baktı.	Gökyüzündeki bembeyaz bulutlara baktı.	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 48	Ayakkabılarını giydikten sonra mescidin küçük avlusunda dikilip, derin derin nefes aldı.	Ayakkabılarını giydikten sonra mescidin ¹ ortasında ayakta durup, derin derin nefes aldı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 49	Ne güzel şey nefes almak.	Ne güzel şey nefes almak.	İşlem yapılmadı. Ø
T 50	Şu çiçeklerin, kuşların arasında olmak.	Şu çiçeklerin, kuşların arasında olmak.	İşlem yapılmadı. Ø
T 51	Bir taksiye atlayıp dükkâna geldi.	Bir taksiye binip dükkâna geldi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 52	Mal sahibi, abus bir çehre ile oturuyordu.	Dükkân sahibi, asık yüzle oturuyordu.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 53	Tesbihini şakırdatmasından epeyce sinirli olduğu anlaşılıyordu.	Tespihinin ⁷ sesinden çok sinirli olduğu anlaşılıyordu.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme. TDK’ye göre sözcük yazımı.
T 54	Selam verdi, çırağa	Selam verdi, çırağa	Sıklığı az olan

	“Misafire çay söylemek yok mu oğlum” diye çıkıştı .	“Misafire çay söylemek yok mu oğlum” diye kızdı .	sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 55	Daha tezgâh gerisine geçip oturmadan, mal sahibi , tesbihi kesip dikenli sesi ile tısladı .	Daha tezgâh ⁸ arkasına geçip oturmadan, dükkân sahibi , tespihi ⁷ bırakıp konuşmaya başladı .	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 56	-Nerde kaldın efendi? -Sabah beri seni bekliyorum.	Nerde kaldın efendi? -Sabah tan beri seni bekliyorum.	Eksilteleri tamamlama.
T 57	-Hastaneye gitmişim. Çay alır mısınız?	-Hastaneye gittim. Çay alır mısınız?	Zamansal ilişkileri standart hâle getirme.
T 58	-Bırak şimdi çayı-mayı.	-Bırak şimdi çayı.	Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 59	-Sana verdiğim süre doldu .	-Sana süre verdim ve süre bitti .	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme. Kiplikleri sözcükle ifade etme.
T 60	-Ne diyorsun? Dükkândan çıkacak mısın yoksa mahke...	-Ne diyorsun? Dükkândan çıkacak mısın yoksa mahkemeye mi git..?	Eksilteleri tamamlama.
T 61	Adamın cümlesini tamamlamasına fırsat vermedi.	Adamın cümlesini bitirmesine izin vermedi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 62	-Çıkacağım tabii. Sen gönlünü ferah tut.	-Çıkacağım tabii. Sen gönlünü ferah tut. Rahat ol.	Genişletme.
T 63	Oğlum çay söyle, Refik Bey’e de söyle, varsın içmesin .	Oğlum çay söyle, Refik Bey’e de ister içsin ister içmesin .	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 64	- Çıkıyorum dedin, yanlış duymadım değil mi?	- Çıkıyorum dedin, yanlış duymadım değil mi?	İşlem yapılmadı. Ø
T 65	Mal sahibini hayretlere boğan neşeli bir eda ile:	Dükkân sahibini şaşırtarak neşeli bir şekilde:	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 66	-Elbette. Lakin bir hafta izin ver bir dükkân bulayım.	-Elbette. Ancak bir hafta izin ver bir dükkân bulayım.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 67	Mal sahibinin yüzü	Dükkân sahibinin yüzü	Sıklığı az olan

	güldü, tesbihi yeniden döndürmeye başladı, ayak ayak üstüne attı:	güldü, tespihi ⁷ yeniden döndürmeye başladı, ayak ayak üstüne attı:	sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 68	- Tamam şimdi oldu işte. Gelsin çaylar.	-Tamam şimdi oldu işte. Çaylar gelsin.	Devrik yapıları düzenleme.
T 69	Bunun gibi on dükkânı vardı.	Dükkân sahibinin bunun gibi on dükkânı vardı.	Gönderimleri açık hâle getirme.
T 70	Para gani.	Para çok.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 71	Ama adam adam değil.	Ama adam, iyi bir insan değil.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 72	Keyifle konuşmasını sürdürdü.	Keyifle konuşmasına devam etti.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 73	-Dükkânı tezden bul.	-Dükkânı çabuk bul.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 74	Bak ne güzel. Mahkemelere falan düşmedik. Nedir yani? Olabilir.	Bak ne güzel. Mahkemelere, avukatlara düşmedik.	Genişletme, Anlatımı zorlaştıran ve tümceyi uzatan sözcükleri silme.
T 75	-Kırayı veremeyen bir sen değilsin.	-Senin gibi kira parası veremeyen insanlar var.	Yeniden yazma.
T 76	- Doğrudur Refik abi. Ben de dedim ki , Refik abimi niye üzeyim.	-Refik abi doğrudur. Ben de "Refik abimi niye üzeyim." dedim.	Devrik yapıları düzenleme.
T 77	Daha geride, daha ucuz bir dükkân tutarım. Rızkı veren Allah.	Daha geride, daha ucuz bir dükkân tutarım. Allah rızkı⁹ veriyor.	Devrik yapıları düzenleme.
T 78	Çaylar gelmişti. Refik Efendi höpürdeterek ilk yudumu çektii.	Çaylar geldi. Refik Efendi höpürdeterek ilk yudumu içti.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 79	-Aferin sana, akıllı adamsın, dedi.	-Aferin sana, akıllı adamsın, dedi.	İşlem yapılmadı. Ø
T 80	Çayını bitir ince memnun- mütebessim çıktı.	Çayını bitirdi ve memnun bir şekilde gölerek çıktı.	Kiplikleri sözcükle ifade etme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 81	Öğleden sonra ufak tefek alışveriş oldu.	Öğleden sonra ufak tefek alışveriş oldu.	İşlem yapılmadı. Ø

T 82	İkinci üzeri oğlan telefon açtı.	İkinci namazı vaktinde oğlan telefon açtı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 83	-Ne oldu baba? Baba umutlandı, raporu, hastaneyi soracak sandı. -Ne, ne oldu?	-Ne oldu baba? Baba umutla, raporu, hastaneyi soracak, diye düşündü. -Ne, ne oldu?	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 84	-Canım dükkânı diyorum, çıkmıyoruz değil mi? Maçası sıkıyorsa mahkemeye gitsin.	-Canım dükkânı soruyorum , çıkmıyoruz değil mi? Cesareti varsa mahkemeye gitsin.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 85	Kalbinde bir kristal kırıldı.	Kalbinde bir kristal kırıldı, üzüldü.	Genişletme.
T 86	Bir an sessiz kaldı. Bir an. Çabuk atlattı. Cevap verdi.	Bir an sessiz kaldı. Bir an. Çabuk geçti. Cevap verdi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 87	-Tersine. Boşaltıyoruz dükkânı. Bir hafta süre aldım. Daha geride daha küçük bir dükkân bakacağız.	-Tersine. Dükkânı boşaltıyoruz. Bir hafta süre aldım. Daha geride daha küçük bir dükkân bakacağız.	Devrik yapıları düzenleme.
T 88	Oğlan sıkıntı ile yükseltti sesini: -Yahu baba, eller her geçen gün büyüyor , biz küçülüyoruz. Oldu mu yani.	Oğlan sıkıntı ve yüksek sesle: -Yahu baba, insanların her geçen gün dükkânı büyüyor, biz küçülüyoruz. Oldu mu yani.	Kiplikleri sözcükle ifade etme, Gönderimleri açık hâle getirme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
T 89	Babası acıyla gülümsedi.	Babası acıyla gülümsedi.	İşlem yapılmadı. Ø
T 90	-Oldu, oldu. Küçük güzeldir. -Hıh! Küçük güzelmiş. Ne yani, laf mı bu şimdi.	-Oldu, oldu. Küçük güzeldir. - Hıh! Küçük güzelmiş. Ne yani, laf mı bu şimdi.	İşlem yapılmadı. Ø
T 91	- Sen bırak dükkânı, bir şey soracağım. - Buyur. - Laleler açmış gördün mü? - Ne lalesi ya!	-Sen bırak dükkânı, bir şey soracağım.- Buyur. -Laleler açmış gördün mü? -Ne lalesi ya!	İşlem yapılmadı. Ø

SÖZLÜK

1. **Mescit:** Küçük cami.
2. **Müezzin:** Ezan okuyan görevli.
3. **Mihrap:** Camide, Kâbe yönünü gösteren yer.

-
4. **Tekbir:** “Allahuekber” sözü.
 5. **Rekât:** Namazda bölümler.
 6. **Mertebe:** Aşama, derece, durum, rütbe, evre, safha.
 7. **Tespîh:** ‘Süphanallah’ gibi dini sözleri söylemek veya boş zamanlarda oyalanmak için otuz üç ya da doksan dokuz taneden oluşan dizi.
 8. **Tezgâh:** Genellikle dükkanlarda satıcıların önündeki uzun masa.
 9. **Rızık:** Allah’ın verdiği yiyecek, içecek ve nimetler.
-

Tablo 7 incelendiğinde; özgün metin başlığı altında 91 olarak görülen tümce sayısı, kısa tümcelerle 126’dır. A2 düzeyi metin başlığı altında 91 olan tümce sayısı kısa tümcelerle birlikte 128 tümceye çıkmıştır. Değiştirilmiş metinde tümce bazında, yalnızca 4 tümce silinmiştir. Sözcük bazında ise anlatımı zorlaştıran 10 sözcük silinmiştir. Değiştirimde daha çok, sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olan sözcüklerle değiştirme işlemi yapıldığı görülmüştür. Metin değiştiriminde hiç işlem yapılmayan aynen korunan 30 tümce vardır. Bunlar arasında başlık da vardır. Başlık, metnin bağlamından anlamlandırılabilmesi için işlem yapılmamış ve korunmuştur. A2 metnin sonunda sözlük başlığı altında, sıklığı düşük olan 9 sözcük, sözcük öğretimi ve metnin anlaşılabilirliğini arttırmak amaçlanarak anlamlarıyla birlikte verilmiştir.

5. 2. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN ÖZGÜN METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında seçilen özgün metinlerin anlama düzeylerine yönelik yapılan uygulamanın bulgularına yer verilecektir. “Caney” ve “Çiçek Tefsiri” Hikâyesinin Anlama Testi sorularına öğrenciler tarafından verilen doğru ve yanlış oranları analiz edilmiştir. “Caney” özgün metni için kontrol grubunda toplamda 20 öğrenciye ulaşılmıştır. Tablo 8’de “Caney” özgün metnindeki sorulara verilen öğrenci cevapları aşağıda verilmiştir:

Tablo 8. “Caney” Özgün Metnine Verilen Öğrenci Cevapları

Sorular	Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Doğru Yüzdesi
1. Soru	2	18	%10
2. Soru	6	14	%30
3. Soru	8	12	%40
4. Soru	7	13	%35

5. Soru	8	12	%40
6. Soru	5	15	%25
7. Soru	9	11	%45
8. Soru	4	16	%20
9. Soru	7	13	%35
10. Soru	7	13	%35
Ortalama			%31,5

Tablo 8'e göre, A2 düzeyi öğrencilerin "Caney" özgün metnine verilen cevapların soru bazında doğru yanlış oranları değerlendirildiğinde; 1. soruyu 20 öğrencinin 2'si doğru cevaplarırken 18 öğrenci yanlış cevaplamıştır. 1. soru özgün metne ait başarı oranının en düşük olduğu sorudur. Katılımcı öğrencilerin yalnızca %10'u 1. soruyu doğru cevaplandırabilmiştir. 1. soru değerlendirildiğinde;

1. Lodosla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) İyi bir rüzgârdır.
- b) Lodos zamanı deniz alçalır.
- c) Olumsuz etkileri de vardır.

"Caney" özgün metnine ait başarının en düşük olduğu bu soruda, başarı oranının düşük olmasının sebebi "lodos" sözcüğünün sıklığının düşük olması ve öğrencilerin daha önce sözcükle karşılaşmamış olmasıdır. Türkçe Ulusal Derlemi'nde (2021), "Yazılı ve Sözlü Sorğu" arama motoruna yazıldığı zaman "lodos" sözcüğü için frekans değeri 3 olarak çıkmıştır. Göçen'in (2016) ders kitaplarını incelediği çalışmasında ise bu kelimeyle ilgili hiçbir sonuç bulunamamıştır. "Lodos" sözcüğü, tümce içinde bağlamdan anlaşılmadığı için öğrencilerin başarı oranının çok düşük olduğu, özgün metnin anlaşılmadığı düşünülmektedir.

2. soruyu 20 öğrencinin 6'sı doğru cevaplarırken 14 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Başarı oranı birinci soruya göre daha iyi olan 2. sorunun katılımcı öğrenciler tarafından %30'u doğru cevaplandırılmıştır. 3. soruyu 20 öğrencinin 8'i doğru cevaplarırken 12 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Başarı oranı %40'ı olan 3. sorunun, birinci ve ikinci soruya göre başarı oranı daha yüksektir. 4. soruyu 20 öğrencinin 7'si doğru cevaplarırken 13 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %35'i soruyu doğru cevaplamıştır. 5. soruyu 20 öğrencinin 8'i doğru cevaplarırken 12 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Özgün metni cevaplayan katılımcı

öğrencilerin %40'ı soruyu doğru cevaplayabilmiştir. 6. soruyu 20 öğrencinin 5'i doğru cevaplarırken 15 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %25'i soruyu doğru cevaplamıştır. 7. soruyu 20 öğrencinin 9'u doğru cevaplarırken 11 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %45'i soruyu doğru cevaplamıştır. "Caney" özgün metninde verilen cevaplar değerlendirildiğinde başarı oranı en yüksek soru olarak görülmektedir.

8. soruyu 20 öğrencinin 4'ü doğru cevaplarırken 16 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %20'si soruyu doğru cevaplamıştır. Özgün metne ait başarı oranının en düşük olduğu ikinci sorudur. Soru değerlendirildiğinde;

8. Çocuk ne zaman türkü söylemeye başlıyor?

- a) Delikanlı helva aldıktan sonra
- b) Delikanlı helva alacak anlıyor o zaman
- c) Delikanlıyla tanışmadan önce

Özgün metni okuyan 20 öğrencinin 4'ü bu soruya doğru cevap verirken 16 öğrencinin ise yanlış cevap verdiği görülmektedir. Başarı oranı %20 ile düşük olan bu soru, metnin ana karakterlerinden olan çocuk ve delikanlı arasında geçen olaya vurgu yapmakta ve öğrencilerin metnin konusunu kavrayıp kavrayamadığının ölçülmesi hususunda önem taşımaktadır. Söz konusu sorunun cevaplanma durumu sonuçlarından hareketle, özgün metni anlama oranının düşüklüğü, öğrencinin metni anlamlandırmada zorluk çektiği düşüncesini desteklemektedir.

9. soruyu 20 öğrencinin 7'si doğru cevaplarırken 13 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %35'i soruyu doğru cevaplamıştır. 10. soruyu 20 öğrencinin 7'si doğru cevaplarırken 13 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %35'i soruyu doğru cevaplamıştır.

"Caney" özgün metni için soru bazında doğru cevap verilen yüzdelerin tamamı toplanmıştır. Metindeki 10 sorunun doğru cevaplanma ortalaması %31,5 olarak görülmektedir. Öğrenciler tarafından metindeki soruların, yarısından azı doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin metni anlamlandırmada ve yanıtlamakta güçlük çektiği toplanan veriler ışığında açıkça görülmektedir.

“Caney” özgün metnine ait soruları cevaplayan katılımcıların tüm sorulara doğru cevap vermesi durumunda testten alabilecekleri en yüksek puan 100’dür. Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları puanlar bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 9. “Caney” Özgün Metninden Alınan Öğrenci Puanları

Puan	<i>f</i>	Yüzde %
10	1	5
20	5	25
30	6	30
40	6	30
50	2	10
Toplam	20	100

Tablo 9’a göre “Caney” özgün metnine verilen öğrenci puanları incelendiğinde; öğrencilerin %5’i 10 puan, %25’i 20 puan, %30’u 30 puan, %30’u 40 puan, %10 ise 50 puan almıştır. Özgün metinden 50 puan üstü alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir.

Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları ortalama puan bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 10. “Caney” Özgün Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması

Katılımcı sayısı	20
Ortalama	31,5000
Standart Sapma	10,89423

Tablo 10’a göre “Caney” özgün metninden öğrencilerin aldıkları puanın ortalamaları değerlendirildiğinde; katılımcı öğrencilerin yüzde kaçının anlama testini doğru cevapladığının ortalaması %31,5 olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin metni anlama düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir.

Bu bölümde, araştırma kapsamında seçilen ikinci metin olan “Çiçek Tefsiri” metninin anlama testi sorularına verilen doğru ve yanlış oranları analiz edilmiştir. “Çiçek Tefsiri” özgün metni için kontrol grubunda 20 öğrenciye ulaşılmıştır. Tablo 11’de “Çiçek Tefsiri” özgün metnindeki sorulara verilen öğrenci cevapları aşağıda verilmiştir:

Tablo 11. “Çiçek Tefsiri” Özgün Metnine Verilen Öğrenci Cevapları

Sorular	Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Doğru Yüzdesi
1. Soru	7	13	%35
2. Soru	5	15	%25
3. Soru	8	12	%40
4. Soru	4	16	%20
5. Soru	7	13	%35
6. Soru	8	11	%40
7. Soru	9	11	%45
8. Soru	8	12	%40
9. Soru	6	14	%30
10. Soru	6	14	%30
Ortalama			%34

Tablo 11'e göre, A2 düzeyi öğrencilerin "Çiçek Tefsiri" özgün metnine verilen cevapların soru bazında doğru yanlış oranları değerlendirildiğinde; 1. soruyu 20 öğrencinin 7'si doğru cevaplarırken 13 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %35'i soruyu doğru cevaplandırmıştır.

2. soruyu 20 öğrencinin 5'i doğru cevaplarırken 15 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin ancak %25'i soruyu doğru cevaplamıştır. Başarı oranının en düşük olduğu ikinci soru değerlendirildiğinde;

"Yarabbi bana çekeceğim yükten ağırlığını verme. Bizi hastalıkla, açlıkla, yoklukla imtihan etme. Kahrın da hoş, lütfun da hoş, demek için insanın veli olması lazım. Ben kimim ki? Bir aciz kulum. Nerde bende o teslimiyet? Bugünüme şükrolsun" deyip çıktı mescitten."

2. Hastaneden çıkıyor ve camide nasıl dua ediyor?

- Allah'ım sabırlı olmak gerekiyor ama ben güçsüz bir insanım.
- Allah'ım ben güçlüyüm ve her zaman güçlü olacağım.
- Allah'ım geçmişte problemleri çözdüm şimdi de çözerim.

Özgün metni okuduktan sonra soruyla karşılaşan 20 öğrenciden 5'i doğru cevaplarırken 15 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Başarı oranı ise %25'tir. Özgün metin içerisinde yer alan yük, imtihan, kahır, lütuf, veli, aciz, teslimiyet, mescit gibi sözcüklerin sıklığının düşük olması, anlamının önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. Çalışmaya da kaynaklık eden "Türkçe Ulusal Derlemi" sitesinde "aciz" sözcüğünün yazılı ve sözlü kaynaklarda yer alan frekans değerlerine

bakıldığında 9.39 olarak görülmektedir. Tezin bir başka kaynağı olarak kullanılan Göçen'in (2016) çalışmasına bakıldığında ise "aciz" sözcüğü ders kitaplarında C1 düzeyinde görülmektedir. Sıklığı düşük olan bir sözcüğün A2 metninde kullanımı metnin anlaşılmasını ve öğrencinin güdülenmesini zorlaştıracak, bu durum ayrıca dile karşı olumsuz tutumları etkileyecektir.

3. soruyu 20 öğrencinin 8'i doğru cevaplarken 12 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %40'ı soruyu doğru cevaplamıştır. 4. soruyu 20 öğrencinin 4'ü doğru cevaplarken 16 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin 20'si soruyu doğru cevaplamıştır. Bu soru "Çiçek Tefsiri" özgün metnine ait başarı oranının en düşük olduğu birinci sorudur. Soru incelendiğinde:

4. Dükkân sahibi için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Hep güler yüzlü, anlayışlı bir insandır.
- b) Parası yok o yüzden parasını istiyor.
- c) Asık yüzlü, anlayışsız bir insandır.

Başarı oranının düşük olmasının sebebi özgün metinde geçen "*Mal sahibi, abus bir çehre ile oturuyordu. Tesbihini şakırdatmasından epeyce sinirli olduğu anlaşılıyordu.*" cümlesine bakacak olursak "mal sahibi" sözcüğünden ve cümlenin bağlamından dükkân sahibi olduğu anlaşılabilir. Her ne kadar metnin diğer cümlelerinde dükkân sözcüğü geçse de öğrenci metnin tamamını anlamlandırmada problem yaşadığı için çıkarımı yapamamış olabilir. Cümledeki diğer bir sözcük grubu olan "abus çehre" somurtkan, asık yüzlü anlamına gelirken bu sözcük öbeği temel seviyede olan öğrenciler için düzey üstü sözcük olduğu için başarı oranının düşmesine sebep olduğu düşünülmektedir.

5. soruyu 20 öğrencinin 7'si doğru cevaplarken 13 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %35'i soruyu doğru cevaplamıştır. 6. soruyu 20 öğrencinin 8'i doğru cevaplarken 11 öğrenci yanlış cevaplamıştır. 1 öğrencinin soruyu boş bıraktığı ve yanıtlamadığı görülmüştür. Katılımcı öğrencilerin %40'ı soruyu doğru cevaplamıştır. 7. soruyu 20 öğrencinin 9'u doğru cevaplarken 11 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %45'i soruyu doğru cevaplamıştır. 8. soruyu 20 öğrencinin 8'i doğru cevaplarken 12 öğrenci yanlış

cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %40'ı soruyu doğru cevaplamıştır. 9. soruyu 20 öğrencinin 6'sı doğru cevaplarırken 14 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %30'u soruyu doğru cevaplamıştır. 10. soruyu 20 öğrencinin 6'sı doğru cevaplarırken 14 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %30'u soruyu doğru cevaplamıştır.

“Çiçek Tefsiri” özgün metni için soru bazında verilen doğru cevapların ortalamaları toplanmıştır. Özgün metindeki 10 sorunun doğru cevaplanma ortalamaları %34 olarak görülmektedir. Öğrenciler tarafından metindeki soruların, yarısından azı doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin özgün metni anlamlandırmada ve anlama testini yanıtlamakta güçlük çektiği toplanan veriler ışığında açıkça görülmektedir.

“Çiçek Tefsiri” özgün metnine ait soruları cevaplayan katılımcıların tüm sorulara doğru cevap vermesi durumunda testten alabilecekleri en yüksek puan 100'dür. Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları puanlar bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 12. “Çiçek Tefsiri” Özgün Metninden Alınan Öğrenci Puanları

Puan	<i>f</i>	Yüzde(%)
10	1	5
20	5	25
30	4	20
40	6	30
50	2	10
60	2	10
Toplam	20	100

Tablo 12'ye göre, “Çiçek Tefsiri” özgün metninden alınan öğrenci puanları incelendiğinde; öğrencilerin %5'i 10 puan, %25'i 20 puan, %20'si 30 puan, %30'u 40 puan, %10'u 50 puan, %10'u 60 puan almıştır. Özgün metinden 60 puan üstü alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir. Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları ortalama puan bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 13. “Çiçek Tefsiri” Özgün Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması

Katılımcı sayısı	20
Ortalama	34,5000
Standart Sapma	13,94538

Tablo 13'e göre "Çiçek Tefsiri" özgün metninden öğrencilerin aldıkları puanın ortalamaları değerlendirildiğinde; katılımcı öğrencilerin yüzde kaçının anlama testini doğru cevapladığının ortalaması %34,5 olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin metni anlama düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir.

5. 3. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN DEĞİŞTİRİLMİŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında değiştirimi yapılan metinlerin anlama düzeylerine yönelik yapılan uygulamanın bulgularına yer verilecektir. Anlama testleri sorularına verilen doğru ve yanlış oranları analiz edilmiştir. "Caney" değiştirilmiş metni için toplamda deney grubunda 20 öğrenciye ulaşılmıştır. Tablo 14'te "Caney" değiştirilmiş metnindeki sorulara verilen öğrenci cevapları aşağıda verilmiştir:

Tablo 14. "Caney" Değiştirilmiş Metindeki Sorulara Verilen Cevaplar

Sorular	Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Yüzde
1. Soru	13	7	%65
2. Soru	14	6	%70
3. Soru	16	4	%80
4. Soru	17	3	%85
5. Soru	13	7	%65
6. Soru	15	5	%75
7. Soru	12	8	%60
8. Soru	14	6	%70
9. Soru	16	4	%80
10. Soru	11	9	%55
Ortalama			%70,5

Tablo 14'e göre, A2 düzeyi öğrencilerin "Caney" değiştirilmiş metnindeki sorulara verilen cevapların soru bazında doğru yanlış oranları değerlendirildiğinde;

1. soruyu 20 öğrencininin 13'ü doğru cevaplarırken 7 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcı öğrencilerin %65'i soruyu doğru cevaplamıştır. "Caney"

özgün metni için kontrol grubunda yer alan katılımcı öğrencilerin yalnızca %10'unun doğru cevapladığı 1. soruyu, değiştirilmiş metinle deney grubunda yer alan katılımcı öğrencilerin yüzde %65'i doğru cevaplamıştır. Soru incelendiğinde;

1. Lodosla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- d) İyi bir rüzgârdır.
- e) Lodos zamanı deniz alçalır.
- f) Olumsuz etkileri de vardır.

“Caney” özgün ve değiştirilmiş metinlerinin birinci sorusu olan bu soru için sözcük bilgisi gerekmektedir. Bu sözcük, anlama testinde iki farklı soru için de kaynaklık etmiştir. Değiştirilmiş metinde 20 öğrenciden 13'ünün soruyu doğru cevapladığı 7 öğrencinin ise yanlış cevapladığı görülmektedir. Değiştirilmiş metinde birinci sorunun doğru cevaplanma oranının %65 olduğu gözlemlenmiştir.

2. soruyu 20 öğrencinin 14'ü doğru cevaplarırken 6 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %70'i soruyu doğru cevaplamıştır. 3. soruyu 20 öğrencinin 16'sı doğru cevaplarırken 4 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %80'i soruyu doğru cevaplamıştır. 4. soruyu 20 öğrencinin 17'si doğru cevaplarırken 3 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %85'i soruyu doğru cevaplamıştır. “Caney” değiştirilmiş metninde doğru cevaplama oranının en yüksek olduğu sorudur. 5. soruyu 20 öğrencinin 13'ü doğru cevaplarırken 7 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %65'i soruyu doğru cevaplamıştır. 6. soruyu 20 öğrencinin 15'i doğru cevaplarırken 5 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %75'i soruyu doğru cevaplamıştır. 7. soruyu 20 öğrencinin 12'si doğru cevaplarırken 8 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %60'ı soruyu doğru cevaplamıştır. 8. soruyu 20 öğrencinin 14'ü doğru cevaplarırken 6 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %70'i soruyu doğru cevaplamıştır. Sekizinci soru değerlendirildiğinde;

8. Çocuk ne zaman türkü söylemeye başlıyor?

- d) Delikanlı helva aldıktan sonra
- e) Delikanlı helva alacak anlıyor o zaman
- f) Delikanlıyla tanışmadan önce

20 öğrenciden 14 öğrencinin doğru cevapladığı soruyu, 6 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Özgün metinle karşılaştırıldığında sorunun doğru cevaplanma oranının özgün metinde %20 olduğu, değiştirilmiş metinde ise %70 olduğu görülmektedir. 9. soruyu 20 öğrencinin 16’sı doğru cevaplarken 4 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %80’i soruyu doğru cevaplamıştır. 10. soruyu 20 öğrencinin 11’i doğru cevaplarken 9 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %55’i soruyu doğru cevaplamıştır. “Caney” değiştirilmiş metninde doğru cevaplama oranının en düşük olduğu sorudur.

“Caney” değiştirilmiş metni için soru bazında doğru cevap verilen yüzdelerin tamamı toplanmıştır. Metindeki 10 sorunun doğru cevaplanma ortalaması %70,5 olarak görülmektedir. Öğrenciler tarafından metindeki soruların, yarısından çoğu doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin metni anlamlandırmada ve testi yanıtlamakta güçlük çekmediği toplanan veriler ışığında açıkça görülmektedir.

“Caney” değiştirilmiş metnine ait soruları cevaplayan deney grubundaki katılımcıların tüm sorulara doğru cevap vermesi durumunda testten alabilecekleri en yüksek puan 100’dür. Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları puanlar bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 15. “Caney” Değiştirilmiş Metninden Alınan Öğrenci Puanları

Puan	<i>f</i>	Yüzde(%)
50	3	15
60	3	15
70	6	30
80	6	30
90	2	10
Toplam	20	100

Tablo 15’e göre “Caney” değiştirilmiş metninden alınan öğrenci puanları incelendiğinde; öğrencilerin %15’i 50 puan, %15’i 60 puan, %30’u 70 puan, %30’u 80 puan, %10’u 90 puan, almıştır. Değiştirilmiş metinden 50 puan altı alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir.

Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları ortalama puan bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 16. “Caney” Değiştirilmiş Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması

Katılımcı sayısı	20
Ortalama	70,5000
Standart Sapma	12,34376

Tablo 16’ya göre “Caney” değiştirilmiş metninden öğrencilerin aldıkları puanın ortalamaları değerlendirildiğinde; katılımcı öğrencilerin yüzde kaçının anlama testini doğru cevapladığının ortalaması %70,5 olduğu görülmektedir. Bu oran, öğrencilerin metni anlama düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Bu bölümde, araştırma kapsamında seçilen ikinci metin olan “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metninin anlama testleri sorularına verilen doğru ve yanlış oranları analiz edilmiştir. “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metni için deney grubunda 20 öğrenciye ulaşılmıştır. Tablo 17’de “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metnindeki sorulara verilen öğrenci cevapları aşağıda verilmiştir:

Tablo 17. “Çiçek Tefsiri” Değiştirilmiş Metindeki Sorulara Verilen Cevaplar

Sorular	Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevap Veren Öğrenci sayısı	Doğru Yüzdesi
1. Soru	15	5	%75
2. Soru	14	6	%70
3. Soru	12	8	%60
4. Soru	13	7	%65
5. Soru	15	5	%75
6. Soru	17	3	%85
7. Soru	16	4	%80
8. Soru	15	5	%75
9. Soru	13	7	%65
10. Soru	16	4	%80
Ortalama			%73

Tablo 17’ye göre, A2 düzeyi öğrencilerin “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metnindeki sorulara verilen cevapların soru bazında doğru-yanlış oranları değerlendirildiğinde;

1. soruyu 20 öğrencininin 15’i doğru cevaplarırken 5 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %75’i soruyu doğru cevaplamıştır. 2. soruyu 20 öğrencininin 14’ü doğru cevaplarırken 6 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların

%70'i soruyu doğru cevaplamıştır. İkinci sorunun öğrenciler tarafından verilen cevapları soru bazında değerlendirildiğinde;

2. Hastaneden çıkıyor ve camide nasıl dua ediyor?

- a) Allah'ım sabırlı olmak gerekiyor ama ben güçsüz bir insanım.
- b) Allah'ım ben güçlüyüm ve her zaman güçlü olacağım.
- c) Allah'ım geçmişte problemleri çözdüm şimdi de çözerim.

20 öğrencinin 14'ünün doğru cevap verdiği 6 öğrencinin ise yanlış cevap verdiği görülmüştür. Bu sorunun doğru cevaplanma oranı, özgün metni okuyan kontrol grubu öğrencilerde %25 iken değiştirimi yapılmış metni okuyan deney grubundaki öğrencilerde %70 olduğu görülmektedir. 3. soruyu 20 öğrencinin 12'si doğru cevaplarırken 8 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %60'ı soruyu doğru cevaplamıştır. 4. soruyu 20 öğrencinin 13'ü doğru cevaplarırken 7 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %65'i soruyu doğru cevaplamıştır. Dördüncü sorunun öğrenciler tarafından verilen cevapları soru bazında değerlendirildiğinde;

4.Dükkân sahibi için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Hep güler yüzlü, anlayışlı bir insandır.
- b) Parası yok o yüzden parasını istiyor.
- c) Asık yüzlü, anlayışsız bir insandır.

Sorunun doğru cevaplanma oranı, özgün metni okuyan öğrencilerde %20 iken değiştirilmiş metni okuyan öğrencilerde %65 olarak görülmektedir. 5. soruyu 20 öğrencinin 15'si doğru cevaplarırken 5'i yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %75'i soruyu doğru cevaplamıştır. 6. soruyu 20 öğrencinin 17'si doğru cevaplarırken 3 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %85'i soruyu doğru cevaplamıştır. "Çiçek Tefsiri" değiştirilmiş metninde doğru cevaplama oranının en yüksek olduğu sorudur. 7. soruyu 20 öğrencinin 16'sı doğru cevaplarırken 4 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %80'i soruyu doğru cevaplamıştır. 8. soruyu 20 öğrencinin 15'i doğru cevaplarırken 5 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %75'i soruyu doğru cevaplamıştır. 9. soruyu 20 öğrencinin 13'ü doğru cevaplarırken 7 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %65'i soruyu doğru cevaplamıştır. 10.

soruyu 20 öğrencinin 16'sı doğru cevaplarırken 4 öğrenci yanlış cevaplamıştır. Katılımcıların %80'i soruyu doğru cevaplamıştır.

“Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metni için soru bazında doğru cevap verilen yüzdelerin tamamı toplanmıştır. Metindeki 10 sorunun doğru cevaplanma ortalaması %73 olarak görülmektedir. Öğrenciler tarafından metindeki soruların, yarısından çoğu doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin metni anlamlandırmada ve yanıtlamakta güçlük çekmediği toplanan veriler ışığında açıkça görülmektedir.

“Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metnine ait soruları cevaplayan deney grubundaki katılımcıların tüm sorulara doğru cevap vermesi durumunda testten alabilecekleri en yüksek puan 100'dür. Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları puanlar bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 18. “Çiçek Tefsiri” Değiştirilmiş Metninden Alınan Öğrenci Puanları

Puan	<i>f</i>	Yüzde(%)
60	2	10
70	11	55
80	7	35
Toplam	20	100

Tablo 18'e göre “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metninden alınan öğrenci puanları incelendiğinde; öğrencilerin %10'u 60 puan, %55'i 70 puan, %35'i 80 puan, almıştır. Değiştirilmiş metinden 60 puan altı alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir. Teste katılan öğrencilerin testten aldıkları ortalama puan bir tablo ile şu şekilde gösterebilir:

Tablo 19. “Çiçek Tefsiri” Değiştirilmiş Metninden Öğrencilerin Aldıkları Puanın Ortalaması

Katılımcı sayısı	20
Ortalama	72,5000
Standart Sapma	6,38666

Tablo 19'a göre “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metninden öğrencilerin aldıkları puanın ortalamaları değerlendirildiğinde; katılımcı öğrencilerin yüzde kaçının anlama testini doğru cevapladığının ortalaması %72,5 olduğu görülmektedir. Bu oran, öğrencilerin metni anlama düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

5. 4. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ÖZGÜN VE DEĞİŞTİRİMİ YAPILMIŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK BULGULAR

Metin değiştirimi çalışması kapsamında seçilen iki metnin, özgün ve değiştirimi yapılmış metinleri, anlama testleri aracılığıyla öğrenciye sorulmuştur. Çalışmanın birinci hikâyesi olan “Caney” metninin özgün ve değiştirimi yapılmış metinlerdeki soruların doğru cevaplanma yüzdesi arasındaki farklılıklara yönelik bulgular şöyle gösterilebilir:

Tablo 20. “Caney” Özgün ve Değiştirimi Yapılmış Metinlerin Soru Bazında Doğru Cevaplanma Yüzdesine Yönelik Bulgular

“Caney” Özgün Metin		“Caney” A2 Metni	
Soru	Doğru Cevaplanma Yüzdesi	Soru	Doğru Cevaplanma Yüzdesi
1.	%10	1.	%65
2.	%30	2.	%70
3.	%40	3.	%80
4.	%35	4.	%85
5.	%40	5.	%65
6.	%25	6.	%75
7.	%45	7.	%60
8.	%20	8.	%70
9.	%35	9.	%80
10.	%35	10.	%55
Ortalama	%31,5		%70,5

Tablo 20 incelendiğinde; “Caney” metninin soru bazında özgün ve değiştirilmiş metin arasındaki doğru cevaplanma yüzdesi görülmektedir.

Özgün metinde doğru cevaplanma oranının en düşük olduğu ilk üç soruya bakıldığında; 1. soru %10, 6. soru %25 ve 8. soru %20 olarak görülmektedir. “Caney” A2 düzeyindeki metin için doğru cevaplanma oranının en yüksek olduğu ilk üç sorunun başarı düzeyine bakıldığında; 4. soru %85, 3. ve 9. soru %80, 6. soru %75 olarak görülmektedir. Özgün metinde doğru cevaplanma oranının en düşük olduğu sıralamada ilk üç sırada yer alan altıncı sorunun, A2 düzeyi metin değiştirimi ile doğru cevaplanma oranı en yüksek ilk üç soru sıralamasına girdiği görülmektedir.

Bu durum, metin değiştirimi ile öğrencilerin soruları doğru cevaplama yüzdesinin arttığının göstergesi olarak kabul edilmektedir.

“Caney” özgün metni için anlama testinin doğru cevaplanma oranı yüzde %31,5 iken değiştirimi yapılmış metinde bu oranın %70,5 olduğu görölmüştür. Soruların doğru cevaplanma oranının ikiye katlandığı görölmektedir.

Araştırma kapsamında “Caney” özgün ve değiştirilmiş metinlerin testinden alınan öğrenici puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır, sorusuna cevap aranmıştır.

“Caney” özgün ve değiştirilmiş metnine yönelik soruları cevaplayan grupların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik tespit için elde edilen verilerin normal dağılmadığından hareketle Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları bir tablo ile şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 21. “Caney” Özgün ve Değiştirilmiş Metinlerine Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Mann-Whitney U	3,000
Wilcoxon W	213,000
Z	-5,376
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,000 ^a

a. Not corrected for ties.

b. Grouping Variable: özgün

Tablo 21’e göre kontrol ve deney grubunun özgün ve değiştirilmiş metinlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelendiğinde grupların puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu görölmektedir ($p = ,000 < ,05$). Bu bağlamda değiştirilmiş metnin okuma anlama bakımından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dil seviyesine uygun olduğu görölmektedir.

Çalışmanın ikinci hikâyesi olan “Çiçek Tefsiri” metninin özgün ve değiştirimi yapılmış metinlerdeki soruların doğru cevaplanma yüzdesi arasındaki farklılıklara yönelik bulgular şöyle gösterilebilir:

Tablo 22. “Çiçek Tefsiri” Özgün ve Değiştirimi Yapılmış Metinlerin Soru Bazında Doğru Cevaplanma Yüzdesine Yönelik Bulgular

“Çiçek Tefsiri” Özgün Metin		“Çiçek Tefsiri” A2 Metni	
Soru	Doğru Cevaplanma Yüzdesi	Soru	Doğru Cevaplanma Yüzdesi
1.	%35	1.	%75
2.	%25	2.	%70
3.	%40	3.	%60
4.	%20	4.	%65
5.	%35	5.	%75
6.	%40	6.	%85
7.	%45	7.	%80
8.	%40	8.	%75
9.	%30	9.	%65
10.	%30	10.	%80
Ortalama	%34		%73

Tablo 22 incelendiğinde; “Çiçek Tefsiri” metninin soru bazında özgün ve değiştirilmiş metin arasındaki doğru cevaplanma yüzdesi görülmektedir.

Özgün metnin anlama testlerinin doğru cevaplanma oranları incelendiğinde %45’in üzerine çıkmadığı ve cevaplanma oranlarının genellikle bu oranın altında olduğu görülmektedir. Ancak A2 düzeyi metindeki anlama testlerinin doğru cevaplanma oranları incelendiğinde %60’ın altına düşüşlerin olmadığı hatta bu oranların %85’e ulaştığı görülmektedir. Bu durum, metin değiştirimi ile öğrencilerin soruları yapabildiği ve metni anladığının göstergesi olarak kabul edilmektedir.

“Çiçek Tefsiri” özgün metni için doğru cevaplanma yüzdesi %34 iken değiştirimi yapılmış metinde bu oranın %73 olduğu görülmüştür. Soruların doğru cevaplanma oranının ikiye katlandığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında “Çiçek Tefsiri” özgün ve değiştirilmiş metinlerin anlama testinden alınan öğrenci puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır, sorusuna cevap aranmıştır.

“Çiçek Tefsiri” özgün ve değiştirilmiş metnine yönelik soruları cevaplayan grupların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik tespit için elde edilen verilerin normal dağılmadığından hareketle Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları bir tablo ile şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 23. “Çiçek Tefsiri” Özgün ve Değiştirilmiş Metinlerine Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

“Çiçek Tefsiri” Özgün ve Değiştirilmiş Metin	
Mann-Whitney U	2,000
Wilcoxon W	212,000
Z	-5,447
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,000 ^a

a. Not corrected for ties.

b. Grouping Variable: özgün

Tablo 23 değerlendirildiğinde; kontrol ve deney grubunun özgün ve değiştirilmiş metinlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelendiğinde grupların puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p = ,000 < ,05$). Bu bağlamda değiştirilmiş metnin okuma anlama bakımından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dil seviyesine uygun olduğu görülmektedir.

ALTINCI BÖLÜM

6. 1. TARTIŞMA

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde edebî eserlerin sadeleştirilmesi ve değiştirimi yapılması hususunda farklı görüşler bulunmaktadır. Uzmanlar, değiştirim yapılmadan özgün metinlerin verilmesi ya da düzeye göre değiştirimin yapılması gerektiği hususunda ikiye ayrılmış durumdadır (Erdem İpek, 2018). Türk edebiyatına ait edebî özelliği bulunan eserlerin dil öğretimi alanında kullanılması, özgün hâliyle verilmesi hâlinde, yoğun art alan içermesi, metin içerisindeki gönderimlerin fazla olması, karmaşık dil bilgisi yapılarını içermesi bakımından, öğrenciler ve öğretmenler zorluk yaşamaktadır (Yazok, 2020, s.15). Söz konusu zorluklar öğrencinin dile karşı güdülenmesini zorlaştırırken dile karşı olumsuz tutumlar hissetmelerine sebep olabilmektedir.

Öğrenciler dil öğrenimine katkı sunan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ndeki kazanımlar çerçevesinde yazılan ders kitapları dışında okuma parçaları ve metinlere ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaca yönelik metnin derin yapısının ve edebî değerinin korunması suretiyle metinsellik ölçütleri çerçevesinde metin değişikliklerinin yapılması önem arz etmektedir.

Erdem İpek (2018), metin değiştirimi sonrasında Türkçe öğrenen 30 öğrenciye iki hafta arayla özgün ve değiştirimi yapılmış metni uygulamış ve anlama oranlarını ölçmüştür. Öğrencilerin öğrenim durumuna göre ve cinsiyetlerine göre başarı oranına bakılmıştır. Anlama oranları arasındaki anlamlı fark SPSS programı aracılığıyla sonuçları verilmiştir. Özgün metinlerde %35,17 olan oran, değiştirimi yapılmış metinlerde %74,17'ye çıkmıştır. Erdem İpek'in (2018) çalışmasının anlama oranları, bu çalışmanın anlama oranlarına yakın olduğu, anlama ve başarı oranının değiştirimi yapılmış metinlerde arttığı görülmektedir.

Demirel (2019), çalışmasında 100 öğrenciyi rastgele iki gruba ayırmak suretiyle özgün ve değiştirimi yapılmış metinleri, okuma anlama soruları ile uygulamıştır. Bu uygulama sonucunda öğrencilerin özgün metni okuma anlama

başarı oranı %46,9 değiştirimi yapılmış metni okuma anlama başarı oranı %78,8 olarak verilmiştir. Yine bu çalışma ile özgün ve değiştirilmiş metinlerin anlama oranları arasında anlamlı farklar bulunduğu görülmektedir.

Metin değiştirimi çalışmaların genellikle değiştirim ile sınırlı kaldığı zorlukları nedeniyle uygulamanın yapılmadığı ayrıca yapılan değiştirim ve sadeleştirme sonucunda değiştirimin düzeye uygun olup olmadığıyla ilgili uzman görüşlerinin alınmadığı gözlemlenmiştir. Yapılan bu çalışma, okuma anlama becerisine yönelik sınırlı kalmıştır. Uygun ses dosyalarının eklenmesiyle dinleme becerisi, ayrıca yazma ve konuşma becerileri için de soruların eklenmesi, çalışmanın zenginleşmesini sağlayacaktır. Pandemi şartları gereği bu çalışma toplamda 40 öğrenci ile çevrim içi yapılmış olup daha geniş katılımcı sayısına, sınıf ortamında, sınavın güvenilirliği sağlanarak ulaşılabilir. Çalışmaların sayısı artırılmak suretiyle farklı metin türleri üzerinde seviyelere uygun başka çalışmaların yapılması, alandaki eksiklerin giderilmesi bakımından uzman bir komisyon eşliğinde karşılıklı bilgi alışverişi ile kusursuzlaştırılabilir.

6.2. SONUÇ

Yapılan bu çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada, “Hayat Güzeldir” hikâye kitabında yer alan ‘Caney’ ve ‘Çiçek Tefsiri’ A2 seviyesine değiştirilmiştir. Yapılan metin değiştiriminin A2 düzeyine uygun olup olmadığı hususunda uzman görüşleri alınmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında görev alan uzmanlar tarafından metin değiştiriminin yeterli görüldüğü gözlenmiştir.

Yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlar bu bölümde sunulacaktır.

6.2.1. ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN METİNLERİN A2 DÜZEYİNE DEĞİŞTİRİMİNE YÖNELİK SONUÇLAR

Bu bölümde seçilen metinlerin A2 düzeyine değiştirimine yönelik sonuçlara yer verilecektir. Çalışma kapsamındaki “Caney” özgün metninde 67 tümce, değiştirimi yapılmış metinde ise 70 tümce vardır. En sık yapılan metin değiştirim

işleminin sözlüksel değiştirim olduğu görölmektedir. Çalışmada silme işleminin az sayıda yapıldığı görölmektedir. İşlem yapılmayan ve korunan tümce sayısının 9 olduğu görölmektedir.

Çalışma kapsamındaki “Çiçek Tefsiri” özgün metninde 126 tümce, değiştirimi yapılmış metinde 128 tümce vardır. En sık yapılan metin değiştirim işleminin sözlüksel değiştirim olduğu görölmektedir. Çalışmada silme işleminin az sayıda yapıldığı görölmektedir. İşlem yapılmayan ve korunan tümce sayısının 30 olduğu görölmektedir.

6.2.2. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN ÖZGÜN METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK SONUÇLAR

Bu bölümde özgün metinlerin anlama düzeylerine yönelik sonuçlar değerlendirilmiştir.

“Caney” özgün metninde öğrencilerin anlama testleri neticesinde soruları doğru cevaplama ortalaması %31,5 olarak görölmektedir. Doğru cevaplanma oranları yüzdelik olarak incelendiğinde görölmektedir ki öğrenci başarı oranı soru bazında her soru için %50'nin altında kalmıştır. Özgün metinde, 50 puan üstü alan öğrencinin bulunmadığı görölmektedir. Öğrenciler tarafından metindeki soruların, yarısından azı ancak doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin metni anlamlandırmada ve testi yanıtlamakta güçlük çektiği görölmektedir. “Caney” özgün metnin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 öğrencileri için uygun olmadığı çalışma sonuçlarında görölmektedir. Bu durum yapılan pek çok çalışmayı da destekleyerek seviyeye uygun olmayan metinlerin okuma-anlamayı zorlaştırdığı, öğrenci güdülenmesini sağlamadığı, anlamlandırılmayan metnin cevaplanmasında zorluk yaşandığını da desteklemektedir.

Aşağıda araştırma kapsamında ikinci metin olan “Çiçek Tefsiri” özgün metnin anlama düzeylerine yönelik sonuçlar değerlendirilmiştir.

“Çiçek Tefsiri” özgün metni için anlama testleri neticesinde soruların doğru cevaplanma yüzdesi %34 olarak görölmektedir. Doğru cevaplanma oranları yüzdelik olarak incelendiğinde görölmektedir ki öğrenci başarı oranı soru bazında her soru

için %50'nin altında kalmıştır. Özgün metinde 60 puan üstü alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından metindeki soruların, yarısından azı ancak doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin özgün metni anlamlandırmada ve testi yanıtlamakta güçlük çektiği A2 öğrencileri için uygun olmadığı çalışma sonuçlarında görülmektedir. Bu durum yapılan pek çok çalışmayı da destekleyerek seviyeye uygun olmayan metinlerin okuma-anlamayı zorlaştırdığı, öğrenci güdülenmesini sağlamadığı, anlamlandırılmayan metnin cevaplanmasında zorluk yaşandığını da desteklemektedir.

6.2.3. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ARAŞTIRMA KAPSAMINDA SEÇİLEN DEĞİŞTİRİLMİŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK SONUÇLAR

Araştırma kapsamında birinci metin olan “Caney” değiştirilmiş metninin anlama düzeylerine yönelik sonuçlar değerlendirilmiştir.

“Caney” değiştirilmiş metni için anlama testleri neticesinde soruların doğru cevaplanma yüzdesi %70,5 olarak görülmektedir. Doğru cevaplanma oranları yüzdeler olarak incelendiğinde görülmektedir ki öğrenci başarı oranı soru bazında her soru için %50'nin üstüne çıkmıştır. Değiştirimi yapılmış metinden 50 puan altı alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir. Öğrenciler tarafından anlama testindeki soruların, yarısından çoğu doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin değiştirilmiş metni anlamlandırmada ve anlama testini yanıtlamakta güçlük çekmediği toplanan veriler ışığında açıkça görülmektedir. Değiştirilmiş metnin A2 öğrencileri için uygun olduğu çalışma sonuçlarında görülmektedir. Bu durum yapılan pek çok çalışmayı da destekleyerek edebî değeri bulunan metinlerin seviyeye uygun değiştirimi yapıldığında başarı oranlarının arttığının göstergesi olmuştur.

Araştırma kapsamında ikinci metin olan “Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metninin anlama düzeylerine yönelik sonuçlar değerlendirilmiştir.

“Çiçek Tefsiri” değiştirilmiş metni için anlama testleri neticesinde soruların doğru cevaplanma yüzdesi %73 olarak görülmektedir. Doğru cevaplanma oranları yüzdeler olarak incelendiğinde görülmektedir ki öğrenci başarı oranı soru bazında

her soru için %50'nin üstüne çıkmıştır. Ayrıca değiştirilmiş metinde 50 puan altı alan öğrencinin bulunmadığı görülmektedir. Öğrenciler tarafından testteki soruların, yarısından çoğu doğru cevaplanabilmiştir. Öğrencinin metni anlamlandırmada ve yanıtlamakta güçlük çekmediği toplanan veriler ışığında açıkça görülmektedir. Değiştirilmiş metnin A2 öğrencileri için uygun olduğu çalışma sonuçlarında görülmektedir. Soruların doğru cevaplanma oranlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir.

6.2.4. TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ÖZGÜN VE DEĞİŞTİRİMİ YAPILMIŞ METİNLERİ ANLAMA DÜZEYLERİNE YÖNELİK SONUÇLAR

Araştırma kapsamındaki birinci metin olan “Caney” metni için özgün ve değiştirimi yapılmış metinlerin anlama düzeylerinde farklılıklara yönelik sonuçlar değerlendirildiğinde;

Uygulama sonrası elde edilen veriler neticesinde özgün metinde soruların doğru cevaplanma oranı toplamda %31,5 iken değiştirimi yapılmış metinde soruların doğru cevaplanma oranının %70,5 ile yükselmiş olduğu görülmektedir.

“Caney” özgün ve değiştirilmiş metnine yönelik soruları cevaplayan grupların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik elde edilen verilerin normal dağılmadığından hareketle SPSS programı aracılığıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Özgün ve değiştirilmiş metinlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelendiğinde grupların puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p = ,000 < ,05$). Bu bağlamda değiştirilmiş metnin okuma anlama bakımından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dil seviyesine uygun olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki ikinci metin olan “Çiçek Tefsiri” metni için özgün ve değiştirimi yapılmış metinlerin anlama düzeylerinde farklılıklara yönelik sonuçlar değerlendirildiğinde;

Uygulama sonrası elde edilen veriler neticesinde özgün metinde soruların doğru cevaplanma oranı toplamda %34 iken değiştirimi yapılmış metinde soruların doğru cevaplanma oranının %73 ile yükselmiş olduğu görülmektedir.

“Çiçek Tefsiri” özgün ve değiştirilmiş metnine yönelik soruları cevaplayan grupların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik elde edilen verilerin normal dağılmadığından hareketle SPSS programı aracılığıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Özgün ve değiştirilmiş metinlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelendiğinde grupların puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p = ,000 < ,05$). Bu bağlamda değiştirilmiş metnin okuma anlama bakımından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dil seviyesine uygun olduğu görülmektedir.

ÖNERİLER

Yapılan bu tez çalışması ile Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki öğretmenlere ders kitapları dışında okuma anlama becerisine yönelik ek materyal/kaynak sağlamak, öğrencilere okuma anlama becerisini geliştirmek noktasında destek sağlamak, edebî eserleri alana kazandırmak amaçlanmaktadır. Daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sunmak amacıyla şu hususlar önerilmektedir:

- Bu çalışma A2 düzeyinde yapılmıştır, farklı düzeylerde çalışmalar yapılabilir.
- Bu çalışma kapsamında Mustafa Kutlu hikâyeleri üzerinde çalışma yapılmıştır. Günümüz önemli yazarları üzerinde bu çalışma sayıları artırılabilir.
- Bu çalışmada yalnızca okuma anlama becerisine yönelik etkinlik yapılmıştır. Diğer çalışmalarda farklı becerilere de yönelik etkinlik uygulamaları yapılabilir.
- Yapılan değiştirim çalışmaları özellikle temel ve orta seviyelerde görseller, resimli sözlükler ile renklendirilebilir bu sayede metin ilgi çekici hâle getirilebilir.
- Çalışma sonrası elde edilen değiştirimi yapılmış metinler, Türkçe öğretim setlerinde, sınıf içi okuma etkinliklerinde kullanılabilir.

- Yapılan çalışmada elde edilen metinler Türk edebiyatına merak salmış fakat ne okuması gerektiğini bilemeyen öğrencilere, bireysel öğrenmeyi destekleyecek nitelikte tavsiye edilebilir.
- Özgün ve değiştirimi yapılmış metinleri anlama ve doğru cevaplandırma oranlarında cinsiyete, yaşa, ülkeye göre anlamlı farklılıkların olup olmadığı başka çalışmalarda incelenebilir.
- Yapılan çalışmada çoktan seçmeli sorular sorulmuştur. Açık uçlu, eşleştirme, doğru yanlış, düzenlenme alıştırmaları, bilgi transferi gibi ölçme araçları kullanılabilir.
- Katılımcılarla görüşme ya da anket formu hazırlanarak özgün ve değiştirimi yapılmış metinler hakkındaki görüşleri alınabilir.
- Öğrencilerin yaş, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun, zengin bir çeşitlilik içerisinde okuma parçaları, okuma kitapları, değiştirimi yapılmış edebî eserler, pandemi şartları gereği kolay ulaşılabileceği internet siteleri kurulabilir ve ücretsiz öğrencilerin erişimine sunulabilir.
- Dil öğrenme ihtiyacı genellikle yetişkin bireylerde istendik ve planlı şekilde gelişmektedir. Yetişkin bireylerin ilgisine yönelik bilimsel, bilim kurgu, fıkra, fabl, günlük, anı gibi farklı metin türleri üzerinde de çalışılabilir.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (1995). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.

Aktan, F. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Halide Edip Adivar'ın Himmet Çocuk hikâyesinin latin harflerine aktarılıp B1- B2 düzeyinde sadeleştirilmesi ve etkinlik hazırlanması*. (Yüksek lisans tezi). Çanakkale: On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı.

Aktaş, B. H., ve Ay, S. (2021). Yabancı dil öğretiminde geleneksel metin sadeleştirme yaklaşımına karşı metindilbilimsel sadeleştirme önerisi: bağlaşıklık ve bağdaşıklık kavramları. Ankara: *Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (1), 94 -102

Akyol, H. (2005). *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Altunkaya, H. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okuma kaygıları ile okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki*. (Doktora tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı.

Ay, S. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretimi için Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesinin B1 seviyesine sadeleştirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı.

Bakan, H. (2012). *Yabancılara Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Meserret Oteli*. (Yüksek lisans tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dilbilim Anabilim Dalı.

Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *1.Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, (924-935).

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

- Can, A. (2017).** *Spss ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi.* Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, E. (2005).** *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri.* (Doktora tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çetişli, İ. (2004).** *Metin Tahlililerine Giriş 2.* Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demir, A., ve Açıık, F. (2011).** Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürler arası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (30), 51-72.
- Demircan, Ö. (1990).** *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.* İstanbul: Ekin Eğitim.
- Demirel, İ. F. (2019).** *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uyarlanmış metinlerin okuduğunu anlama başarısına etkisi.* (Yüksek lisans tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.
- Demirel, İ. F. (2021).** Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde metne müdahale: uygulamalı bir değiştirim örneği olarak ‘deneme’. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 5 (2), 139- 169.
- Demirel, Ö. (2011).** *Yabancı Dil Öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Dilidüzgün, Ş. (2010).** *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi.* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi. (2013).** *Telc Language Tests.* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)
- Durmuş, M. (2013a).** İkinci/yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *Bilig* 65, 135-150.
- Durmuş, M. (2013b).** İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies* 8 (1), 1291-1306.
- Durmuş, M. (2013c).** Metin değiştirimin dilbilimsel süreçleri üzerine. *JASSS* 6 (4), 391-408.

Eroğlu, S. (2015). *Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Ömer Seyfettin'in "Üç Nasihat" hikâyesinin yabancılara Türkçe öğretimi için sadeleştirme denemesi.* (Yüksek lisans tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı.* (Doktora tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı.

Günay, D. (2013). *Metin Bilgisi.* İstanbul: Papatya Yayınları.

Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi: *Ana Dili Eğitimi Dergisi.* 1 (1), 1-12.

Gürler, H. (2017). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uyarlanması.* (Yüksek lisans tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

Gürler, S. (2017) *Ömer Seyfettin hikâyelerinin yabancılara Türkçe öğretiminde A1-A2 seviyesine uyarlanması.* (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

İpek, M. E. (2018). *Yabancılara Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Mustafa Kutlu'nun "Ya Tahammül Ya Sefer, isimli hikâyesinin sadeleştirilmesi".* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaya, M. (2018). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı adlı eserlerin yabancılar için A2 düzeyine uyarlanması.* (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaymaz, Z. (2018), *Yabancılara Türkçe öğretiminde Sabahattin Ali'nin Apartman ve Köpek isimli hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uygun sadeleştirme çalışması.* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, F. ve Okur, A. (2013). İçinde: Okuma Eğitimi, Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur (Editörler) *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı.* (s. 293-308). Ankara: Grafiker Yayınları.

Kökçü, Ş. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirimine Ömer Seyfettin'in "Rüşvet" hikâyesi örneği. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları* (22). 213- 246.

Kutlu, A. (2015a). *Yabancılar Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk adlı hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uyarlanması*. (Yüksek lisans tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kutlu, A. (2021b). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Peyami Safa'nın öykülerinin A2 seviyesine uyarlanması*. (Doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kutlu, M. (2011). *Hayat Güzeldir*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Özmen, C. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirim teknikleriyle öykülerin yeniden oluşturulması*. (Doktora tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Süner, R. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal metinlerin B1 düzeyine uyarlanması: Eskici örneği*. (Yüksek lisans tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Şahin, A. (2010). *Avrupa dil gelişim dosyası bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisini geliştirmeye yönelik malzeme oluşturma*. (Yüksek lisans tezi.) İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tapan, N. (1989). Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde özgün metinlerin işlevi, *Dilbilim*, VIII, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi, s. 55-65.

Tapan, N. (1990). Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde kültür bağlamının değerlendirilmesi. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S: VII. s: 55-68. İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Basımevi.

TDK, (2021). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Güncel Türkçe Sözlük, erişim tarihi 18.03.2021 <https://sozluk.gov.tr/>.

Temizkan, M. (2009). *Metin Türlerine Göre Okuma Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Toklu, O.** (2003). *Dilbilime Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Tosun, N.** (2004). *Türk Öykücülüğünde Mustafa Kutlu*. İstanbul: Dergâh Yayınları,
- TUD,** (2021). Türkçe Ulusal Derlemi. erişim tarihi 08.03.2021 <https://www.tnc.org.tr/tr/>
- Türkiye Maarif Vakfı,** (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı* İstanbul: Aralık.
- Yaşar, S. A.** (2019). *Yabancılara Türkçe öğretiminde metin uyarlama ve Memduh Şevket Esendal'ın Pazarlık hikâyesinin A2 seviyesine göre uyarlanması*. (Yüksek lisans tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazok, Z.** (2020). *Yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında Kemalettin Çalık'ın Piri Reis adlı eserinin B1 seviyesinde sadeleştirilmesi*. (Yüksek lisans tezi) Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M.** (2008). Kelime tekrar tekniğinin akıcı okuma becerilerini geliştirmeye etkisi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar 2008, 6 (2), 323-350.
- YÖK,** (2021). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi, erişim tarihi 14.05.2021, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>

EKLER

EK 1: Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Kitabı A1, A2 Düzeylerindeki Dilbilgisi Konuları

Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A1 Düzeyindeki Dil Bilgisi Konularının Ünitelere/Bölgümlere Göre Sıralanışı/Dağılımı

DÜZEY	DİL BİLGİSİ KONULARI	ÜNİTE
A 1	1- İşaret Sıfatları 2- Mı / Değıil 3- Var / Yok Cümleleri 4- Bulunma Hâl Eki 5- Sayılar 6- Çokluk Eki	1
A 1	1- Ayrılma Hâl Eki 2- Belirtme Hâl Eki 3- Yönelme Hâl Eki 4- -Dan önce,-Dan sonra 5- Emir 6- Şahıs Zamirleri 7- Şimdiki Zaman	2
A 1	1- Belirli Geçmiş Zaman 2- Zaman Zarfları 3- -ile, -yla 4- -Dan önce, -Dan sonra	3
A 1	1- İyelik Ekleri 2- -Dan... -A kadar 3- Gelecek Zaman	4
A 1	1- İsim Tamlamaları	5
A 1	1-Ki/- Daki 2- ...I(ncI)	6
A 1	1- A göre, bence 2- -DEn daha+sıfat: Karşılaştırma 3- en+sıfat: üstünlük 4- -DEn beri/ Dİr	7
A 1	1- Dil bilgisiyle ilgili genel tekrar yapılmıştır.	8

Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı A2 Düzeyindeki Dil Bilgisi Konularının Ünitelere/Bölgümlere Göre Sıralanışı/Dağılımı

DÜZEY	DİL BİLGİSİ KONULARI	ÜNİTE
A2	1- Belirli Geçmiş Zaman 2- -DAn önce, -DAn sonra, 3- -mAdAn önce, mAdAn sonra	1
A 2	1- Pekiştirme 2- -gibi ve kadar	2
A 2	1- -Geniş Zaman (-Ir, -Ar,/ -r) 2- -CA, -A göre 3- bu yüzden,/ bu sebeple 4- belki...belki 5- hem...hem 6- ne...ne 7- ya...ya 8- ister...ister	3
A 2	1- -mA/ -mAk/ -Iş 2- Dolaylı Anlatım (emir kipi)	4
A 2	1- l-(y)İp 2- -mAdAn 3- -mAyİp 4- (y)ArAk 5- (y)A...-(y)A	5
A 2	1- -(y)Abil	6
A 2	1- -mAk için 2- -mAk üzere 3- ...diye sormak 4- ...diye cevap vermek	7
A 2	1- -an/ -en (sıfat fiil) 2- Bu Bölümde Ele Alınan Dil Bilgisi Konularının Genel Tekrarı	8

EK 2: “Caney” Hikâyesinin Anlama Testi

OKUMA ANLAMA SORULARI

1. Lodosla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
 - a) İyi bir rüzgârdır.
 - b) Lodos zamanı deniz alçalır.
 - c) Olumsuz etkileri de vardır.
2. Aşağıdakilerden hangisi lodosun faydalarındandır?
 - a) İstanbul’u kirli havadan kurtarıyor.
 - b) İnsana yaşam için enerji veriyor.
 - c) Kar yağmasına sebep oluyor.
3. Metindeki güzel bir günde aşağıdakilerden hangisi yaşanmıyor?
 - a) Araba zamanında geliyor.
 - b) Arabada yer bulup oturuyor.
 - c) Trafiksiz bir yolculuk yapıyor.
4. Metne göre muhabir ne yapıyor?
 - a) Sözleri uzatıyor.
 - b) Sözleri kesiyor.
 - c) Sözlere ekleme yapıyor.
5. Otobüsteki adamı konuşma fikrinden ne vazgeçiriyor?
 - a) Bir çocuk
 - b) Yırtık çizmeler
 - c) Fenerbahçe beresi
6. Metindeki çocukla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
 - a) Çocuğun kolu kısa ve tepsiyi tutamıyor.
 - b) Çocuk bülbül gibi düşünüyor.
 - c) Herkes hemen helva satın alıyor.
7. Hangi delikanlı çocuğu yanına çağırıyor?
 - a) Şüpheci
 - b) Korkak
 - c) Cesur

8. Çocuk ne zaman türkü söylemeye başlıyor?

- a) Delikanlı helva aldıktan sonra
- b) Delikanlının helva alacak anlıyor o zaman
- c) Delikanlıyla tanışmadan önce

9. Tepsideki helvalar ne zaman bitiyor?

- a) Uzun süre sonra
- b) Çok kısa sürede
- c) Bir süre bekledikten sonra

10. Ah benim yufka yürekli halkım...

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözcüğün anlamı nedir?

- a) Hemen üzülen insanlar
- b) Hemen korkan insanlar
- c) Hemen şaşırın insanlar

EK 3: “Çiçek Tefsiri” Hikâyesinin Anlama Testi

OKUMA ANLAMA SORULARI

1. Metne göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Trafik ışıklarını bekliyor ve sonra yeşil yanıyor.
- b) Utanmayı bırakıp çiçekleri öyle seviyor.
- c) Hasta olduğunu, öğrendi ama yapacak bir şey yok.

2. Hastaneden çıkıyor ve camide nasıl dua ediyor?

- a) Allah'ım ben güçsüz bir insanım, sabırlı olmak gerekiyor.
- b) Allah'ım ben güçlüyüm her zaman güçlü olacağım.
- c) Allah'ım geçmişte problemleri çözdüm şimdi de çözerim.

3. Metne göre neden dükkândan çıkıyorlar?

- a) Dükkân sahibinden çok korkuyorlar.
- b) Çünkü dünyadaki en önemli şey sağlıktır.
- c) Oğluna kızdı o yüzden çıkıyor.

4. Dükkân sahibi için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Hep güler yüzlü, anlayışlı bir insandır.

b) Parası yok o yüzden parasını istiyor.

c) Asık yüzlü, anlayışsız bir insandır.

5. “Yüreği kabarmış”

Yukarıdaki söz ne anlatmak istiyor?

a) Üzüntü, sıkıntı, korku

b) Mutlu, güler yüzlü

c) İstekli, kızgın, hırslı

6. **Metne göre kötü hastalık nedir?**

a) Migren

b) Kanser

c) Grip

7. Gönlünü ferah tut.

Yukarıdaki cümlenin anlamı nedir?

a) Rahat ol

b) Dikkatli ol

c) Sabırlı ol

8. **Oğlu dükkânı sordu o zaman babası ne hissetti?**

a) Mutluluk

b) Öfke

c) Üzüntü

9. **Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?**

a) Çınar ----- Ağaç

b) Keçi-----Çiçek

c) Leylak-----Bitki

10. **Metne göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

a) Hastaneden sonra hayata farklı bakıyor.

b) Çok şükretmek gerekiyor, diye düşünüyor.

c) Oğlu durumu öğreniyor ve mutlu oluyor.

EK 4: Uzman Görüşü

“TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE METİN DEĞİŞTİRİMİ: MUSTAFA KUTLU’NUN “HAYAT GÜZELDİR” HİKÂYESİ ÖRNEĞİ” İSİMLİ YÜKSEK LİSANS TEZİNDE YAPILAN METİNLERİN DEĞİŞTİRİMLERİNİN A2 DÜZEYİNE GÖRE DİL YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN ANKET

Bu çalışma yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde öğrenciler için okuma anlama becerisini geliştirmek, öğretmenler için yeni metinler sağlamak amacıyla kullanılacak Mustafa Kutlu’ya ait hikâyelerin metin değiştirim yöntemlerinin yeterliliğini uzmanlarca belirlemek ve tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Anketle beraber hikâyenin A2 düzeyi için değiştirilmiş metni bulunmaktadır ve yaklaşık bir saatinizi ayırmanız istenmektedir. Anket sonucunda elde edilen bilgiler yapmakta olduğum yüksek lisans tezi için kullanılacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Gülten GÜDEK

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yabancılar Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖĞRENİM DURUMUNUZ

Lisans:	
Yüksek Lisans:	
Doktora:	
Diğer (açıklayınız)	

Bu eğitim-öğretim yılı sonunda A2 düzeyinde toplamda kaç farklı sınıfta çalışmış olacaksınız?

Aldığınız eğitim süresince aşağıda belirtilen alanlar konusunda ne kadar çalıştınız?

	Hiç	Genel bilgi düzeyinde	Yoğun olarak
Dil bilgisi			
Dil bilim			
Dil edinimi			
Edebiyat			
Türk Dili			
İkinci Dil öğretimi			

Hikâyelerin düzeylere göre değiştirilmesinde Yunus Emre Enstitüsüne ait Yedi İklim ders kitabındaki A1-A2 dilbilgisi yapıları ve sözcükleri temel alınmıştır.

Hikâyenin konusu gereği çıkarılamayan ancak sözcükte bulunmayan sözcükler ve göndermeler için öykünün sonuna, numaralandırılmış sözcükler için sözlük eklenmiştir. Sözcük tanımları için Türk Dil Kurumu sözlüğünden yararlanılmıştır.

Sıklığı az olan sözcükler için Türkçenin Ulusal Derlemi kullanılarak sözcük frekans değerlerine bakılmak suretiyle frekans değeri yüksek olan sözcüklerle değiştirimi yapılmıştır.

Krashen'in +1 hipotezine dayanarak hikâyedeki bazı deyimler ve mecaz anlamlara,

Yunus Emre Enstitüne ait Yedi İklim ders kitabındaki A2 düzeyinde olan - an Sıfat fiil ekine ünite sonunda değinildiği gerekçesiyle yer verilmiştir.

Bir düzeye göre hazırlanan hikâyenin, bir üst kurun başında okutulması planlanmaktadır. Söz gelimi, A2 düzeyindeki hikâyenin B1 düzeyinin başındaki öğrencilere verilmesi uygun görülmüştür.

Metin değıştiriminin nasıl yapıldığı konusunda fikir sahibi olmanız açısından metinden 5 cümle çekilerek tablo hâlinde aşağıda verilmiştir.

“Çiçek Tefsiri” ve “Caney” hikâyesinin A2 düzeyi için metin değıştirimini okudunuz. Hikâyeyi, tabloda belirtilen ölçütler çerçevesinde değerlendirerek

1 “kesinlikle yetersiz”,

2 “yeterli değil”,

3 “kısmen yeterli”,

4 “yeterli”,

5 “tamamen yeterli” olmak üzere puanlayınız.

CANEY

Tümce No	Özgün Metin	A2 Düzeyi Metin	İşlem
T 1	Lodosun canı sağ olsun.	Lodos ¹ rüzgârı sağ olsun.	Genişletme, Anlatımı zorlaştıran sözcükleri silme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 2	Gerçi pek makbul sayılmayan bir rüzgardır, denizi kabartır , balıkları ve insanı serseme çevirir ama olsun, havayı temizliyor işte .	Beğenilen bir rüzgâr değildir. Deniz yükselir , balıkları ve insanı sersem ² gibi yapar , ama olsun, havayı temizliyor.	Yeniden yazma, Karmaşık tümceleri bölme Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Anlatımı zorlaştıran sözcükleri silme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 3	Poyrazla el ele verip İstanbul'u zehir solumaktan kurtarıyor.	Lodos, soğuk olan poyraz ³ rüzgârıyla beraber İstanbul'u kirli havadan kurtarıyor.	Gönderimleri açık hâle getirme, Genişletme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 19	Adam senin sözlerini makaslıyor , ötekinin sözlerini veriyor.	Muhabir senin sözlerini kesiyor , ötekinin sözlerini veriyor.	Gönderimleri açık hâle getirme, Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla

			değiştirme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 48	Bıçkın delikanlı iki helva alıp, ceplerine sokuşturuyor.	Cesur delikanlı ⁶ iki helva alıp, ceplerine zorla koyuyor.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		

CANEY

Puan		1	2	3	4	5	
		Kesinlikle yetersiz	Yeterli değil	Kısmen yeterli	Yeterli	Tamamen yeterli	
Ölçütler	Dilsel Ölçütler	Sözdizimsel uygunluk					
		Biçimbilimsel uygunluk					
		Sözlüksel uygunluk (söz varlığı)					
	Metne ilişkin Ölçütler	Bağdaşıklık (gönderim ve gösterim ilişkiler)					
		Tutarlılık (metnin anlamsal / mantıksal bütünlüğü)					
		Konu					
		Akıcılık					
	Sözlük						

ÇİÇEK TEFSİRİ

Tümce No	Özgün Metin	A2 Düzeyi Metin	İşlem
T 3	“Ben içeri girerken bu güneş neredeydi?”	“Ben içeri girdim o zaman, bu güneş neredeydi?”	Kiplikleri sözcükle ifade etme.

	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 7	Yaya geçidinin başında kalabalığa karışıp yeşilin yanmasını bekledi.	Yaya geçidinin başında kalabalıkla beraber trafik ışığının yeşil yanmasını bekledi.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme, Gönderimleri açık hâle getirme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 9	Geçidin ortasında refüje baktı.	Geçidin ortasında kaldırımı baktı.	Sıklığı az olan sözcükleri sıklığı fazla olanla değiştirme.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 22	Yüreği kabarmış, yaş gözünün ucuna kadar gelmişti.	Yüreği kabarmış, içi sıkılmış ve üzülmüştü. Az kalsın ağlayacak.	Genişletme, Yeniden yazma.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		
T 27	İçeride leylak kokusu.	İçeride leylak çiçeğinin kokusu var.	Genişletme, Eksiltileri tamamlama.
	UYGUN ☐	UYGUN DEĞİL ☐	
	ÖNERİ:		

ÇİÇEK TEFSİRİ

Puan			1	2	3	4	5
			Kesinlikle yetersiz	Yeterli değil	Kısmen yeterli	Yeterli	Tamamen yeterli
Ölçütler	Dilsel Ölçütler	Sözdizimsel uygunluk					
		Biçimbilimsel uygunluk					
		Sözlüksel uygunluk (söz varlığı)					
	Metne ilişkin Ölçütler	Bağdaşıklık (gönderim ve gösterim ilişkiler)					
		Tutarlılık (metnin anlamsal / mantıksal bütünlüğü)					
		Konu					
		Akıcılık					
		Sözlük					

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

EK 5: Yayın Etiği Kurulu Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.06.2021-45

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARI

Karar Tarihi	03/06/2021	Karar Sayısı	05/03
--------------	------------	--------------	-------

KURUL ÜYELERİ

Prof. Dr. Fahameddin BAŞAR / Rektör Yardımcısı - Başkan
Prof. Dr. Erol KILIÇ / Güzel Sanatlar Fakültesi-Dekan V. - Üye
Prof. Dr. Esra AKGÜL / MYO- Müdür V. - Üye
Prof. Dr. Hasan BACANLI / Eğitim Fakültesi-Dekan V. - Üye
Prof. Dr. Mustafa ALTUNDAĞ/ İslami İlimler Fakültesi-Dekan - Üye
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK / Edebiyat Fakültesi - Üye
Prof. Dr. Sefa SAYGILI/ Edebiyat Fakültesi - Üye
Dr. Öğr. Üyesi Eyup Sabri KALA / Hukuk Müşaviri - Raportör

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu 03.06.2021 tarihinde saat 11:00'da toplanmış ve aşağıdaki karar alınmıştır.

KARAR

KARAR NO 2021-05/03 Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yabancılar Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Gülten GÜDEK'in "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" Hikâyesi Örneği" isimli başvuru talebinin kabulüne,

Toplantıya katılan üyelerinin oy birliği ile karar verildi.

e-izmalıdır

Prof. Dr. Fahameddin BAŞAR
Başkan

e-izmalıdır

Prof. Dr. Hasan BACANLI
Üye

e-izmalıdır

Prof. Dr. Erol KILIÇ
Üye

e-izmalıdır

Prof. Dr. Sefa SAGILI
Üye

e-izmalıdır

Prof. Dr. Mustafa ALTUNDAĞ
Üye

e-izmalıdır

Prof. Dr. Esra AKGÜL
Üye

e-izmalıdır

Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK
Üye

Doküman No: E0.FR-201; İlk Yayın Tarihi: 07.03.2019; Revizyon Tarihi: 20.07.2020; Revizyon No: 01; Sayfa: 1 / 1

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK: 6 “Caney” Özgün Metni

CANEY

Lodosun canı sağ olsun. Gerçi pek makbul sayılmayan bir rüzgardır, denizi kabartır, balıkları ve insanı serseme çevirir ama olsun, havayı temizliyor işte. Poyrazla el ele verip İstanbul’u zehir solumaktan kurtarıyor.

Bugün lodoslu hava, üstüne üstlük güneşli.

Serçeler cıvıldaşıyor ağaçlarda.

Beklediğim vasıta zamanında geliyor, işte güzel bir gün dedik ya, yer bulup oturuyorum.

Yanımdaki vatandaş teklifsiz; “Yahu her önüne gelen yorumcu oldu”, diye gündemi açıyor. “Bir de bu meseleleri vatandaşa sorsalar ya” diyerek yüzüme bakıyor. Eh, muhabbeti başlatalım bari. “Soruyorlar efendim, siz hiç tivî seyretmiyor musunuz” diyorum.

“Hah, ha..” diye kısa metrajlı bir kakhaha atıyor.

Sevimli adam doğrusu.

- Soruyorlar abicim, sormazlar mı...

Şimdi vatandaşın bu konudaki fikirlerini alalım, diyerek sokaktan geçen adamlara mikrofona uzatıyorlar. Ne güzel değil mi? Ver ulan şunu şöyle bir güzel konuşayım diyeceksin. Vermezler ki...

Öylesine bir iki laf atıyoruz. O da şansına. Adam senin sözlerini makaslıyor, ötekini sözlerini veriyor. Bu mu adalet...

- Siz galiba yorum değil adalet peşindesiniz...
- Elbette...

Acaba lafı uzatıp, memlekette adalet mekanizmasının yavaş işlediğini mi anlatsam.

Altı yedi yaşlarında bir çocuk beni bu fikirden caydırıyor.

Ayaklarında yırtık lastik çizmeler, başında bir Fenerbahçe beresi...

Ceket çamur içinde, gömleğin yakası-bağrı açık.

Kopul bir oğlan, bütün bunlar hiç umurunda değil.

Koltuğunun altına bir alüminyum tepsi sıkıştırmış, kolu kavramaya yetmiyor. Tepsinin içinde naylonlara sarılı koz helvalar, susamlı helvalar...

- Helva alın abilerim, helva alın teyzelerim, diye bülbül gibi şakımaya başlıyor.

Yolcuların gözü yanakları kıpkırmızı oğlanda. Olağanüstü düzgün ve beyaz dişlerini parlatarak gülümsüyor.

Yazık ki kimse oralı olmuyor. Ama oğlan tecrübeli. Bu yolların adamı olmaya ahdetmiş.

- Helva alana bir türkü bedava, demez mi!

Eh gel de dayan şimdi. Bıçkın bir delikanlı sesliyor yanına.

- Önce türküyü söyle, sonra alayım helvanı, diyor...

Herkes bu pazarlığın nasıl sonuçlanacağını merak ediyor. Satıcı çocuk ilgi uyandırmayı becerdi işte. Bundan gerisi kolay...

Bir süre ileri, geri tartışıyorlar.

Çocuk helvayı garantilediğini anlayınca türküyü başlıyor...

Caney, caney, caney...

İşte meydan ey...

Delikanlı cim-bom,

Nerdesin haney? Nerdesin haney...

Vatandaşın gülmez yüzünü güldürmek için yetmez mi bu...

Ah benim yufka yürekli halkım... Ah benim merhametli insanlarım...

Hemen herkes -cimboamlular dahil- sevgi ile bakıyorlar küçüğe...

Bıçkın delikanlı iki helva alıp, ceplerine sokuşturuyor. Paranın üzeri kalsın diyor.

Küçük satıcı, etraftan uzanan ellere yetişmeye çabalıyor. Göz açıp kapayınca kadar tepsideki helvalar bitiyor...

Ohhhh...

Sanki hükümet bir çırpıda iç ve dış borçlarımızı temizledi. Sanki terör sona erdi, cari açık kapandı.

Evet, insanlarımız bu kadarcık olsun sevinmek, gülmek istiyorlar.

Bir iyilik edip kalplerinde çırpınan kuşu sakinleştirmek istiyorlar.

İnsanlarımız kanaat denilen şeyi biliyor, her vesile ile hatırlamak istiyor.
Her an iyilik ve adalet için fedakarlığa hazır.

Ama karşılarında şu küçük adam kadar olsun içten ve dürüst makamlar,
insanlar, sözler olsun istiyor.

Küçük adam durakta iniyor.

Tramvayın camından izliyorum onu. Alüminyum tepsiyi def gibi
tımbırdatarak, ıslıkla bir oyun havası tutturuyor. Seke seke, oynayarak
uzaklaşıyor.

Git küçük adam, yolun açık olsun.

EK:7 “Caney” Hikâyesinin A2 Metni

CANEY

Lodos¹ rüzgârı sağ olsun. Beğenilen bir rüzgâr değildir. Denizi yükseltir,
balıkları ve insanı sersem² gibi yapar, ama olsun, havayı temizliyor. Lodos,
soğuk olan poyraz³ rüzgârıyla beraber İstanbul’u kirli havadan kurtarıyor.
Bugün lodoslu hava, üstelik güneşli. Serçeler ağaçlarda cıvı cıvı ötüyor.
Araç bekliyorum ve o araç zamanında geliyor. Güzel bir gün dedik bu
nedenle de yer bulup oturuyorum. Yanımdaki vatandaş⁴ samimi şekilde;
“Herkes fikrini söyler, oldu”, diye gündemi açıyor. Bir de bu sorunları
vatandaşa⁴ sorsalar” diyerek yüzüme bakıyor. Eh, o hâlde muhabbeti
başlatalım.

Efendim, soruyorlar, “Siz hiç televizyon seyretmiyor musunuz” diyorum.

“Hah, ha...” diye kısa bir kahkaha atıyor.

Sevimli adam doğrusu.

- Abicim soruyorlar, sormazlar mı?

Şimdi vatandaşın⁴ bu konudaki fikirlerini alalım, diyerek sokaktan geçen
adamlara mikrofonu uzatıyorlar.

Ne güzel değil mi?

Ver şu mikrofonu şöyle bir güzel konuşayım diyeceksin ama vermezler.

Öylesine bir iki laf söylüyoruz. O lafi da şansına söylüyoruz.

Muhabir senin sözlerini kesiyor, ötekinin sözlerini veriyor.

Bu mu adalet?

- Siz galiba yorum değil adalet istiyorsunuz?
- Elbette...

Acaba konuşmayı uzatıp, ülkede adaletin yavaş olduğunu mu anlatsam?

Altı yedi yaşlarında bir çocuk beni bu fikirden vazgeçiriyor.

Ayaklarında eski, yırtık lastik çizmeler, başında bir Fenerbahçe⁵ beresi var. Ceketini kirli, gömleği dağınıktı. Oğlan için, bunların hiç önemi yok. Kolunun altına bir tepsi almış ama kolu kısa kalıyor. Tepsinin içinde cevizli, susamlı helvalar var.

- Helva alın abilerim, helva alın teyzelerim, diye bülbül gibi bağırmaya başlıyor.

Yolcular yanakları kıpkırmızı oğlana bakıyor. Oğlan olağanüstü düzgün ve beyaz dişlerini parlatarak gülümsüyor. Maalesef hiç kimse helvalarla ilgilenmiyor. Ama oğlan tecrübeli. Bu işi yapmaya karar vermiş. Helva alan kişiye bir türkü bedava, demez mi! Şimdi nasıl almayacaksın? Cesur bir delikanlı⁶ yanına çağırıyor.

- Önce türküyü söyle, sonra alayım helvanı, diyor...

Herkes bu konuşmanın nasıl sonuçlanacağını merak ediyor. Satıcı çocuk merak uyandırmayı becerdi. Bundan sonrası kolay... Bir süre karşılıklı konuşuyorlar. Çocuk helvayı satacağını anlıyor. O zaman türküye başlıyor...

Caney, caney, caney...

İşte meydan ey...

Delikanlı cim-bom,

Nerdesin haney? Nerdesin haney...

Vatandaşın⁴ **gülmeyen yüzünü** güldürmek için **bu durum yeterli oldu**. Ah benim yufka yürekli⁷ hemen üzülen halkım... Ah benim merhametli⁸ insanlarım... Hemen herkes **-Galatasaraylılar** (cimbomlular)⁹ dahil- **küçük helvacı çocuğa** sevgi ile **bakıyorlar**. **Cesur** delikanlı⁶ iki helva alıp, ceplerine **zorla koyuyor**. Paranın üzeri kalsın, diyor ve geri kalan parayı almıyor. Küçük satıcı çocuk, etraftan uzanan ellere yetişmeye **çalışıyor**. **Kısa sürede** tepsideki helvalar bitiyor... Ohhhh... Hükümet **çabucak** iç ve dış borçlarımızı temizlemiş **gibi**. Evet, insanlarımız bu kadarcık olsun sevinmek, gülmek istiyorlar. Bir iyilik edip kalplerindeki kuşu sakinleştirmek istiyorlar. İnsanlarımız kanaati biliyor, daha fazlasını istemiyor ve her **durumda** bunu hatırlamak istiyor. Her an iyilik ve adalet için **bir şeyler yapmaya** hazır. Ama karşılarında şu küçük **çocuk** kadar olsun **samimi** ve dürüst makamlar, insanlar, sözler olsun istiyor. Küçük **çocuk** durakta iniyor. Onu tramvayın camından izliyorum. Tepsiye vurarak, ıslıkla¹⁰ bir oyun havası çalıyor. **Hopluya zıplaya**, oynayarak uzaklaşıyor. Küçük **çocuk git**, yolun açık olsun.

SÖZLÜK

1. **Lodos:** Güneyden ve güneybatıdan esen bazen de yağış getiren rüzgâr.
2. **Sersem:** Bir sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış olan kişi.
3. **Poyraz:** Kuzeydoğudan esen soğuk rüzgâr.
4. **Vatandaş:** Yurtları ve ülkesi aynı olan kişiler.
5. **Fenerbahçe:** Türk futbol takımı.
6. **Delikanlı:** Genç erkek.
7. **Yufka yürekli:** Kötü olaylardan çok çabuk etkilenen, üzülen kişiler.
8. **Merhametli:** Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma.
9. **Galatasaray (Cimbom):** Türk futbol takımı.

EK 8: “Çiçek Tefsiri” Hikâyesinin Özgün Metni

ÇİÇEK TEFSİRİ

Hastaneden çıkınca güneşi açmış gördü, her yan şıkır şıkır bir ışığa boğulmuştu.

“Allah, Allah” dedi içinden. “Ben içeri girerken bu güneş neredeydi?”Yürüdü.

Yürürken adımlarına yayılan hafiflik dikkatini çekti. “Ulan on yaş gençleştım sanki” diye sevindi.

Yaya geçidinin başında kalabalığa karışıp yeşilin yanmasını bekledi. Işık yanınca ilerledi. Geçidin ortasında refüje baktı.

- Aa!.. Laleler!
- Laleler açmış!

O durunca acele ile yürüyen bir iki kişi çarptı kendine. Söylenip gittiler. Refüj boyunca ileri doğru baktı. Caddeyi ikiye bölen bu dar alanda bir çiçek cümbüşü vardı. Laleler, papatyalar, nergisler.

Karşıya geçti.

Her yan çiçek. Çiçeklerden kendini alamıyor.

Ağaçlara bakıyor, tomurcuklar patlamış, ilk çıkan yaprakları bir keçi yavrusu kadar sevimli ve parlak.

Utanmasa eğilip yüzünü gözünü çiçeklere sürecektir. Utanmayı bir yana savuruyor yaya kaldırımının yanındaki lalelere eğilerek yüzünü gözünü sürüyor. Kalkıp bir daha bakıyor onlara.

Yüreği kabarmış, yaş gözünün ucuna kadar gelmişti. “Sizi bana gönderen Rabbime şükürler olsun” dedi.

Ne trafik gürültüsü, ne korna, ne motor sesi. Çiçeklerin türküsüne kapılıp ilk gördüğü mescide kadar yürüdü.

Ufak, temiz bir mescit. Bomboş. İçeride leylak kokusu. “Aferin müezzine, sağa sola damlatmış kokudan.” Mihrabın önüne kadar gitti. Tekbir alıp iki rekât şükür namazı kıldı. Uzun uzun dua etti. Tahliller olumlu çıkmış, o şüphe edilen kötü hastalığa yakalanmamıştı.

Duvardaki hatlara, minberin ahşap oymalarına, çinilere ayrı ayrı; uzun uzun baktı.

İşte nefes allıyor, kalbi tıklar tıklar çalışıyor, midesi iyi, morali yerinde. “Her nefeste Allah demek lazım.” Diye geçirdi içinden. Hatta daha ileri gitti.

Kötü hastalık gelmiş olsaydı bile “Kahrın da hoş, lütfun da hoş” diyebilirdi.

Nerdeee!.. Aylardır ter basan uykular, zor atılan adımlar.

Korku, şüphe, sıkıntı içinde kalmıştı.

“Ben o mertebede değilim Yarabbi. Bana çekeceğim yükten ağırını verme. Bizi hastalıkla, açlıkla, yoklukla imtihan etme. Kahrın da hoş, lütfun da hoş, demek için insanın veli olması lazım. Ben kimim ki? Bir aciz kulum. Nerde bende o teslimiyet? Bugünüme şükrolsun” deyip çıktı mescitten.

Çınar dallarında cıvıldaşan kuşları dinledi. Gökyüzünde salınan bembeyaz bulutlara baktı. Ayakkabılarını giydikten sonra mescidin küçük avlusunda dikilip, derin derin nefes aldı.

Ne güzel şey nefes almak. Şu çiçeklerin, kuşların arasında olmak.

Bir taksiye atlayıp dükkâna geldi.

Mal sahibi, abus bir çehre ile oturuyordu. Tesbihini şakırdatmasından epeyce sinirli olduğu anlaşılıyordu.

Selam verdi, çırağa “Misafire çay söylemek yok mu oğlum” diye çıkıştı. Daha tezgâh gerisine geçip oturmadan, mal sahibi, tesbihi kesip dikenli sesi ile tısladı.

- Nerde kaldın efendi? Sabah beri seni bekliyorum.
- Hastaneye gitmiştim. Çay alır mısınız?
- Bırak şimdi çayı-mayı. Sana verdiğim süre doldu. Ne diyorsun? Dükkândan çıkacak mısın yoksa mahke...

Adamın cümlesini tamamlamasına fırsat vermedi.

- Çıkacağım tabii. Sen gönlünü ferah tut. Oğlum çay söyle, Refik Bey'e de söyle, varsın içmesin.
- Çıkıyorum dedin, yanlış duymadım değil mi?

Mal sahibini hayretlere boğan neşeli bir eda ile:

- Elbette. Lakin bir hafta izin ver bir dükkân bulayım.

Mal sahibinin yüzü güldü, tesbihi yeniden döndürmeye başladı, ayak ayak üstüne attı:

- Tamam şimdi oldu işte. Gelsin çaylar.

Bunun gibi on dükkânı vardı. Para gani. Ama adam adam değil. Keyifle konuşmasını sürdürdü.

- Dükkânı tezden bul. Bak ne güzel. Mahkemelere falan düşmedik. Nedir yani? Olabilir. Kirayı veremeyen bir sen değilsin.
- Doğrudur Refik abi. Ben de dedim ki, Refik abimi niye üzeyim. Daha geride, daha ucuz bir dükkân tutarım. Rızkı veren Allah.

Çaylar gelmişti. Refik Efendi höpürdeterek ilk yudumu çekti.

- Aferin sana, akıllı adamsın, dedi.

Çayını bitirince memnun-mütebessim çıktı. Öğleden sonra ufak tefek alışveriş oldu. İkinci üzeri oğlan telefon açtı.

- Ne oldu baba?

Baba umutlandı, raporu, hastaneyi soracak sandı.

- Ne, ne oldu?
- Canım dükkânı diyorum, çıkmıyoruz değil mi? Maçası sıkıyorsa mahkemeye gitsin.

Kalbinde bir kristal kırıldı. Bir an sessiz kaldı. Bir an. Çabuk atlattı. Cevap verdi.

- Tersine. Boşaltıyoruz dükkânı. Bir hafta süre aldım. Daha geride daha küçük bir dükkân bakacağız.

Oğlan sıkıntı ile yükseltti sesini:

- Yahu baba, eller her geçen gün büyüyor, biz küçülüyoruz. Oldu mu yani.

Babası acıyla gülümsedi.

- Oldu, oldu. Küçük güzeldir.
- Hıh! Küçük güzelmiş. Ne yani, laf mı bu şimdi.
- Sen bırak dükkânı, bir şey soracağım.
- Buyur.
- Laleler açmış gördün mü?
- Ne lalesi ya!

EK 9: “Çiçek Tefsiri” Hikâyesinin A2 Metni

ÇİÇEK TEFSİRİ

Hastaneden çıktı ve güneşi açmış gördü, her yan şıkır şıkır bir ışıktı. “Allah, Allah” dedi sessizce. “Ben içeri girdim o zaman, bu güneş neredeydi?” Yürüdü. O zaman adımlarındaki hafiflik dikkatini çekti. “On yaş gençleştim sanki” diye sevindi. Yaya geçidinin başında kalabalıklarla beraber trafik ışığının yeşil yanmasını bekledi. Işık yandı ve ilerledi. Geçidin ortasında kaldırıma baktı.

- Aa!.. Laleler!
- Laleler açmış!

Bakmak için durdu ve o an bir iki kişi çarptı. Bir şeyler söyleyip gittiler. Kaldırım boyunca ileriye baktı. Caddeyi ikiye bölen bu dar yerde bir çiçek festivali vardı. Laleler, papatyalar, nergisler. Karşıya geçti. Her yan çiçek. İstemeden uzun uzun çiçeklere bakıyor. Ağaçlara bakıyor, ilk çıkan yapraklar bir keçi yavrusu kadar sevimli ve parlak. Utanmasa eğilip yüzünü gözünü çiçeklere sürecekti. Utanmayı bir yana bırakıyor yaya kaldırımının yanındaki lalelere eğilerek yüzünü gözünü sürüyor. Onlara kalkıp bir daha bakıyor. Yüreği kabarmış, içi sıkılmış ve üzülmüştü, az kalsın ağlayacak. “Sizi bana gönderen Allah’ıma şükürler olsun” dedi. Ne trafik gürültüsü, ne korna, ne motor sesi. Çiçeklerin etkisiyle ilk gördüğü mescide¹ kadar yürüdü. Ufak, temiz bir mescit¹. Bomboş. İçeride leylak çiçeğinin kokusu var. “Aferin müezzine², sağa sola kokudan damlatmış.” diye düşündü. Mihrabın³ önüne kadar gitti. Tekbir⁴ alıp iki rekât⁵ şükür namazı kıldı. Uzun uzun dua etti. Çünkü hastanede tahliller yapmış ve o tahliller olumlu çıkmış.

Şüphelenilen o kötü hastalığa, kansere yakalanmamış. İşte nefes alıyor, kalbi tıkır tıkır çalışıyor, midesi iyi, morali yerinde. “Her nefeste Allah demek lazım.” diye düşündü. Kötü hastalık, kanser gelmiş olsa da her duruma sabretmek gerekiyor. Nerdeee!..

Aylardır terli terli uykular, zor atılan adımlar vardı. Korku, şüphelenme, sıkıntı içindeydi. Allah’ım ben o mertebede⁶ değilim. Sabretmek çok zor. Bizi hastalıkla, aç kalmakla, fakirlikle, zor durumda bırakma. Her duruma dayanabilmesi için insanın çok sabırlı olması lazım. Ben kimim ki? Gücsüz bir insanım. Nerde bende o sabır? Bugünüme şükürler olsun” deyip mescitten¹ çıktı. Çınar ağacı dallarında cıvıl cıvıl öten kuşları dinledi. Gökyüzündeki bembeyaz bulutlara baktı. Ayakkabılarını giydikten sonra mescidin¹ ortasında ayakta durup, derin derin nefes aldı. Ne güzel şey nefes almak. Şu çiçeklerin, kuşların arasında olmak. Bir taksiye binip dükkâna geldi. Dükkân sahibi, asık yüzle oturuyordu. Tespihinin⁷ sesinden çok sinirli olduğu anlaşılıyordu. Selam verdi, çırağa “Misafire çay söylemek yok mu oğlum” diye kızdı. Daha tezgâh⁸ arkasına geçip oturmadan, dükkân sahibi, tespihi⁷ bırakıp konuşmaya başladı. Nerde kaldın efendi?

-Sabahtan beri seni bekliyorum.

-Hastaneye gittim. Çay alır mısınız?

-Bırak şimdi çayı.

-Sana verdiğim süre bitti.

-Ne diyorsun? Dükkândan çıkacak mısın yoksa mahkemeye mi gideyim?

Adamın cümlesini bitirmesine izin vermedi.

-Çıkacağım tabii. Sen gönlünü ferah tut. Rahat ol.

Oğlum çay söyle, Refik Bey’e de, ister içsin ister içmesin.

- Çıkıyorum dedin, yanlış duymadım değil mi?

Dükkân sahibini şaşırtarak neşeli bir şekilde:

-Elbette. Ancak bir hafta izin ver bir dükkân bulayım.

Dükkân sahibinin yüzü güldü, tespihi⁷ yeniden döndürmeye başladı, ayak ayak üstüne attı:

-Tamam şimdi oldu işte. **Çaylar gelsin.**

Dükkân sahibinin bunun gibi on dükkânı vardı. Para **çok**. Ama adam, **iyi bir insan** değil. Keyifle konuşmasına **devam etti**.

-Dükkânı **çabuk** bul. Bak ne güzel. Mahkemelere, avukatlara düşmedik.

Senin gibi kira parası veremeyen insanlar var.

-Refik abi doğrudur. Ben de “Refik abimi niye üzeyim.” dedim.

Daha geride, daha ucuz bir dükkân tutarım. **Allah rızkı⁹ veriyor**. Çaylar geldi. Refik Efendi höpürdeterek ilk yudumu **içti**.

-Aferin sana, akıllı adamsın, dedi.

- Çayını bitirdi **ve** memnun **bir şekilde gülerek** çıktı. Öğleden sonra ufak tefek alışveriş oldu. İkinci **namazı vaktinde** oğlan telefon açtı.
- Ne oldu baba? Baba umutla, raporu, hastaneyi soracak, **diye düşündü**.
- Ne, ne oldu?

Canım dükkânı **soruyorum**, çıkmıyoruz değil mi? **Cesareti varsa** mahkemeye gitsin.

Kalbinde bir kristal kırıldı, üzüldü. Bir an sessiz kaldı. Bir an. **Çabuk geçti**. Cevap verdi.

-Tersine. **Dükkânı boşaltıyoruz**. Bir hafta süre aldım. Daha geride daha küçük bir dükkân bakacağız. Oğlan sıkıntı ve **yüksek sesle**:

- Yahu baba, **insanların** her geçen gün **dükkânı** büyüyor, biz küçülüyoruz. Oldu mu yani. Babası acıyla gülümsedi.
- Oldu, oldu. Küçük güzeldir.
- Hıh! Küçük güzelmiş. Ne yani, laf mı bu şimdi.
- Sen bırak dükkânı, bir şey soracağım.
- Buyur.
- Laleler açmış gördün mü?

- Ne lalesi ya!

SÖZLÜK

1. **Mescit:** Küçük cami.
2. **Müezzin:** Ezan okuyan görevli.
3. **Mihrap:** Camide, Kâbe yönünü gösteren yer.
4. **Tekbir:** “Allahuekber” sözü.
5. **Rekât:** Namazda bölümler.
6. **Mertebe:** Aşama, derece, durum, rütbe, evre, safha.
7. **Tespîh:** ‘Süphanallah’ gibi dini sözleri söylemek veya boş zamanlarda oyalanmak için otuz üç ya da doksan dokuz taneden oluşan dizi.
8. **Tezgâh:** Genellikle dükkanlarda satıcıların önündeki uzun masa.
9. **Rızık:** Allah’ın verdiği yiyecek, içecek ve nimetler.

EK 10: Uygulama İzni

 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Sakarya TÖMER)	 Sakarya Üniversitesi TÖMER Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
Sayı : 76503510.310-02.-206		29.04.2021
Konu : Uygulama İzni		
İLGİLİ MAKAMA		
<p>Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı yüksek lisans öğrencisi Gülten Güdek'in "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Değiştirimi: Mustafa Kutlu'nun "Hayat Güzeldir" Hikayesi Örneği" başlıklı tez çalışmasının 07.05.2021 tarihinde Dil Merkezimizde uygulamasını yapması uygun görülmüştür.</p>		
Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ve rica ederim.		
 Doç. Dr. Muhammed HÜKÜM Müdür		
<hr/>		
Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan – SAKARYA Telefon : (0264) 295 55 20 – (0264) 295 73 62 Faks : (0264) 295 73 71 e-posta : tomer@sakarya.edu.tr Elektronik Adı : www.tomer.sakarya.edu.tr		
  		

EK 11: İntihal Raporu

Turnitin

https://www.turnitin.com/newreport_printview.asp?eq=0&eb=1&esm...

Turnitin Orijinallik Raporu

İşleme kodu: 22-Haz-2021 10:10 +03
NUMARA: 1610514324
Kelime Sayı: 21967
Gönderildi: 1

Benzerlik Endeksi
%13

Kaynağa göre Benzerlik
İnternet Sources: %12
Yayımlar: %0
Öğrenci Ödevleri: %7

190521011 GÜLTEN GÜDEK
TEZ Gülten Güdek tarafından

2% match (16-Haz-2020 tarihli öğrenci ödevleri)
[Submitted to Istanbul Medeniyet Üniversitesi on 2020-06-16](#)

2% match (25-Oca-2020 tarihli internet)
<http://okudukca.blogspot.com/2014/10/hayat-guzeldirmustafa-kutlu.html>

2% match (20-Şub-2020 tarihli internet)
<http://openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/8146/MET%20DE%20TEKN%20BOKLER%20BOYLE%20C3%96YK%20C3%9cLER%20YEN%20BODEN%20OLU%20TURULMASI-YDT.pdf?isAllowed=y&sequence=1>

1% match (12-Nis-2021 tarihli internet)
<http://acikerisim.fsm.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11352/3268/Co%20C5%9fkun.pdf?isAllowed=y&sequence=1>

1% match (01-Ağu-2020 tarihli internet)
http://dilbilimi.net/ydto_lisansustu_tezleri.pdf

1% match (20-Ara-2015 tarihli internet)
http://www.ijilet.com/Makaleler/1382782440_Fatma%20B%20C3%96L%20C3%9cKBA%20C5%9e.pdf

1% match (08-Ağu-2012 tarihli internet)
<http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/gsfds/article/viewFile/3224/2774>

1% match (04-Haz-2021 tarihli öğrenci ödevleri)
[Submitted to Kocaeli Üniversitesi on 2021-06-04](#)

1% match (15-May-2015 tarihli internet)
http://www.jasstudies.com/Makaleler/553114693_20Durmu%20C5%9fMustafa-391-408.pdf

1% match (29-May-2020 tarihli internet)
<https://1000kitap.com/yolun-iyilik-olsun--1096807>

1% match (04-Oca-2016 tarihli internet)
<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933188.pdf>

1% match (10-Eki-2020 tarihli internet)
https://www.turkiyemaarif.org/uploads/Turkceinin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi.pdf

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI YABANCILARA **TÜRKÇE**

1 / 38

22.06.2021 10:23

